

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 5 юли 2023 г.
(OR. en)

11485/23
ADD 3

LIMITE

COLAC 81
POLCOM 146
SERVICES 27
FDI 15

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	5 юли 2023 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2023) 431 final
Относно:	ПРИЛОЖЕНИЕ към Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА за подписване от името на Европейския съюз и временно прилагане на Усъвършенстваното рамково споразумение между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Република Чили, от друга страна

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2023) 431 final – ANNEX 1 – PART 3/4.

Приложение: COM(2023) 431 final – ANNEX 1 – PART 3/4

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 5.7.2023 г.
COM(2023) 431 final

ANNEX 1 – PART 3/4

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за подписване от името на Европейския съюз и временно прилагане на
Усъвършенстваното рамково споразумение между Европейския съюз и неговите
държави членки, от една страна, и Република Чили, от друга страна

ГЛАВА 17

ИНВЕСТИЦИИ

РАЗДЕЛ А

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 17.1

Обхват

Настоящата глава не се прилага по отношение на мерките, приети и запазени в сила от една от страните, отнасящи се до финансови институции на другата страна, инвеститори от другата страна и инвестициите на тези инвеститори във финансови институции на територията на тази страна съгласно определението в член 25.2.

ЧЛЕН 17.2

Определения

1. За целите на настоящата глава и приложения 17-А, 17-Б и 17-В:
  - а) „дейности, извършвани в процеса на упражняване на държавна власт“ означава дейности, които не са извършвани, включително услуги, които не са доставяни нито на търговска основа, нито в конкуренция с един или повече икономически оператори;
  - б) „услуги по ремонт и техническо обслужване на въздухоплавателни средства“ означава такива дейности, когато се извършват по отношение на въздухоплавателно средство или на част от него, докато то е извадено от експлоатация, и не включват така нареченото линейно техническо обслужване;
  - в) „услуги, свързани с компютризирани системи за резервация (CRS)“ означава услуги, предоставяни чрез компютризирани системи, които съдържат информация за разписанията на въздушните превозвачи, наличните свободни места, тарифите и тарифните правила, чрез които могат да се правят резервации или да се издават билети;
  - г) „попадаща в обхвата инвестиция“ означава инвестиция, която е притежавана или контролирана, пряко или непряко, от един или повече инвеститори от една от страните на територията на другата страна, осъществена съгласно приложимото право и съществуваща към датата на влизане в сила на настоящото споразумение или създадена впоследствие;

- д) „трансгранично предоставяне на услуги“ означава предоставяне на услуга:
- i) от територията на една от страните на територията на другата страна; или
  - ii) на територията на някоя от страните за потребител на услугата от другата страна;
- е) „стопанска дейност“ означава всяка дейност с промишлен, търговски или професионален характер или занаятчийска дейност, включително предоставяне на услуги, с изключение на дейности, извършвани в процеса на упражняване на държавна власт;
- ж) „предприятие“ означава юридическо лице, клон или представителство, създадено чрез установяване;
- з) „установяване“ означава установяването, включително придобиването¹, на предприятие от инвеститор от една от страните на територията на другата страна;
- и) „свободно конвертируема валута“ означава валута, която може свободно да бъде обменяна срещу валути, които се търгуват широко на международните валутни пазари и се използват широко в международните трансакции;

---

¹ Терминът „придобиване“ включва капиталово участие в юридическо лице с цел установяване или поддържане на трайни икономически връзки.

- й) „услуги по наземно обслужване“ означава предоставяне на следните услуги в летище срещу заплащане на такса или по договор: представителство на авиолинии, административно обслужване и надзор; обслужване на пътници; обработка на багаж; перонно обслужване; кетъринг; обработка на въздушни товари и поща; зареждане на въздухоплавателни средства с гориво, обслужване и почистване на въздухоплавателни средства; наземен транспорт; и изпълнение на полети, административно обслужване на екипажи и планиране на полети; услугите по наземно обслужване не включват: самообслужване; сигурност; линейно техническо обслужване; ремонт и поддръжка на въздухоплавателни средства; или управление или експлоатация на основна централизирана летищна инфраструктура, като например антиобледенителни съоръжения, системи за зареждане с гориво, системи за обработка на багажите и фиксирани транспортни системи в рамките на летището;
- к) „инвестиция“ означава всеки актив, който е притежаван или контролиран — пряко или непряко — от инвеститор и има характеристиките на инвестиция, включително определена продължителност, осигуряването на капитал или други ресурси, наличието на очаквания за приход или печалба, или поемането на риск; инвестициите могат да приемат някоя от следните форми:
- i) предприятие;
  - ii) акции, дялове и други форми на участие в капитала на предприятие;
  - iii) обезпечени и необезпечени облигации и други дългови инструменти на предприятие;
  - iv) фючърси, опции и други деривати;

- v) концесии, лицензи, разрешителни и подобни права, предоставени съгласно вътрешното право¹;
- vi) договор за строителство до ключ, за строителство, за управление, за производство, за концесия, за поделяне на приходите и други подобни договори, включително договорите, в които участва имущество на инвеститор на територията на някоя от страните;
- vii) права на интелектуална собственост;
- viii) всяко друго материално или нематериално, движимо или недвижимо имущество и свързаните с него имуществени права, като например лизинги, ипотеки, права върху чуждо имущество и залози;

от съображения за правна сигурност се уточнява, че:

- i) доходи, които се инвестират, се третират като инвестиции, а всякакви промени на формата, под която са инвестирани или реинвестирани активи, не засягат разглеждането им като инвестиции, при условие че формата, под която са инвестирани или реинвестирани активите съответства на определението за инвестиция;
- ii) инвестициите не включват определения или решения, постановени в рамките на съдебно или административно производство;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че дали дадена концесия, лиценз, разрешение, разрешително или подобен инструмент има характеристиките на инвестиция зависи между другото от фактори като естеството и обхвата на правата, с които разполага притежателят на инструмента съгласно правото на тази страна.

- л) „инвеститор от някоя от страните“ означава физическо или юридическо лице от една от страните, което има за цел да установи, установява или е установило предприятие в съответствие с буква з);
- м) „юридическо лице от някоя от страните“ означава¹:
- і) за ЕС като страна по споразумението:
    - А) юридическо лице, учредено или организирано съгласно правото на Европейския съюз или на поне една от неговите държави членки и извършващо съществена стопанска дейност² на територията на Съюза; както и
    - Б) превозвачи, установени извън Европейския съюз и контролирани от физически лица от държава членка, чиито плавателни съдове са регистрирани във и плават под флага на държава — членка на Европейския съюз;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че превозвачите, посочени в настоящото определение, се считат за юридически лица от дадена страна само по отношение на тяхната дейност, свързана с предоставянето на услуги за морски транспорт.

² В съответствие със своята нотификация на Договора за създаване на Европейската общност до СТО (WT/REG39/1), страната от ЕС разбира, че понятието „ефективна и непрекъсната връзка“ с икономиката на държава — членка на Съюза, залегнало в член 54 от ДФЕС, е равностойно на понятието „съществена стопанска дейност“.

- ii) за Чили:
- А) юридическо лице, учредено или организирано съгласно правото на Чили и извършващо съществена стопанска дейност на територията на Чили; както и
  - Б) превозвачи, установени извън Чили и контролирани от физически лица от Чили, чиито плавателни съдове са регистрирани във и плават под флага на Чили;
- н) „експлоатация“ означава ръководството, управлението, поддържането, използването, владението, продажбата или друга форма на разпореждане с предприятие от инвеститор от една от страните на територията на другата страна;
- о) „доходи“ означава всички суми, получени или произтичащи от инвестиция или реинвестиция, включително печалби, дивиденди, капиталови печалби, авторски и лицензионни възнаграждения, лихва, плащания във връзка с права върху интелектуалната собственост, плащания в натура и всякакъв друг вид законен приход;
- п) „продажба и маркетинг на въздушнотранспортни услуги“ означава възможности за съответния въздушен превозвач да продава и да предлага свободно на пазара своите въздушнотранспортни услуги, включително всички аспекти на маркетинга, като проучване на пазара, реклама и разпространение; тези дейности не включват ценообразуването на въздушнотранспортните услуги, нито приложимите условия; както и
- р) „услуга“ означава всяка услуга във всеки сектор, с изключение на услугите, предоставяни в процеса на упражняване на държавна власт;
- с) „Съд“ означава първоинстанционен арбитражен съд, създаден в съответствие с член 17.34.

ЧЛЕН 17.3

Право на регулиране

Страните потвърждават правото си да приемат регулаторни мерки в рамките на своите територии за постигане на легитимни цели на политиката в области като общественото здраве, безопасността, околната среда или обществения морал, социалната закрила или защитата на потребителите, защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни, както и насърчаването и опазването на културното многообразие.

ЧЛЕН 17.4

Връзка с други глави

1. В случай на несъответствие между настоящата глава и глава 25 от настоящото споразумение, последната има превес в рамките на несъответствието.
2. Изискване, предявено от една от страните към доставчик на услуги от другата страна да предостави залог или друга форма на финансово обезпечение като условие за трансгранично предоставяне на услуга на нейната територия, само по себе си не прави настоящата глава приложима за това трансгранично предоставяне на въпросната услуга. Настоящата глава се прилага за мерки, приети или запазени в сила от страната по отношение на залога или финансовото обезпечение, доколкото този залог или финансово обезпечение представлява попадаща в обхвата инвестиция.

ЧЛЕН 17.5

Отказ за предоставяне на предимства

Всяка страна може да откаже да предостави предимствата по настоящата глава на инвеститор от другата страна или на попадаща в обхвата инвестиция, ако отказващата страна приеме или запази в сила мерки, свързани с поддържането на международния мир и сигурност, включително защитата на правата на човека, които:

- а) забраняват сделки с този инвеститор или попадаща в обхвата инвестиция; или
- б) биха били нарушени или заобиколени, ако предимствата по настоящата глава бъдат предоставени на този инвеститор или попадаща в обхвата инвестиция, включително ако мерките забраняват сделки с лице, което притежава или контролира инвеститора или обхванатата инвестиция.

ЧЛЕН 17.6

Подкомитет по услугите и инвестициите

Подкомитетът по услугите и инвестициите („Подкомитетът“) се създава по член 8.8, параграф 1. Когато разглежда въпроси, свързани с инвестициите, Подкомитетът следи и гарантира правилното изпълнение на настоящата глава и приложения 17-А, 17-Б и 17-В.

РАЗДЕЛ Б

ЛИБЕРАЛИЗИРАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ И НЕДОПУСКАНЕ НА ДИСКРИМИНАЦИЯ

ЧЛЕН 17.7

Обхват

1. Настоящият раздел се прилага по отношение на мерки, приети или запазени в сила от една от страните, засягащи установяването на предприятие или експлоатацията на попадаща в обхвата инвестиция във всички стопански дейности на даден инвеститор от другата страна на нейна територия.
2. Настоящият раздел не се прилага по отношение на:
  - а) аудио-визуални услуги;
  - б) национален морски каботаж¹; или

---

¹ Без да се засяга обхватът от дейности, които могат да бъдат считани като част от „каботажа“ съгласно съответното национално законодателство, съгласно настоящата глава националният морски каботажен превоз обхваща пътническият или товарният превоз между пристанище или точка, разположени в Чили или в държава — членка на Европейския съюз, и друго пристанище или точка, разположени в Чили или в същата държава членка, включително върху нейния континентален шелф, както е посочено в Конвенцията на ООН по морско право, както и трафика, който започва и завършва в същото пристанище или точка, разположени в Чили или в държава — членка на Европейския съюз.

- в) национални или международни въздухоплавателни услуги или свързани услуги в подкрепа на въздухоплавателни услуги¹, независимо дали са редовно извършвани или не, както и услуги, пряко свързани с упражняването на права за превоз, различни от:
- i) услуги по ремонт и поддръжка на въздухоплавателни средства, по време на които въздухоплавателното средство е извадено от експлоатация;
  - ii) продажба и маркетинг на въздушнотранспортни услуги;
  - iii) услуги, свързани с компютризирани системи за резервация (CRS); както и
  - iv) услуги по наземно обслужване.

3. Членове 17.8, 17.9, 17.11, 17.12 и 17.13 не се прилагат по отношение на обществените поръчки.

4. Членове 17.8, 17.9, 17.11 и 17.13 не се прилагат по отношение на субсидиите, предоставени от някоя от страните, включително подкрепени от правителството заеми, гаранции и застраховки.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че въздухоплавателните услуги или свързаните с тях услуги в подкрепа на въздухоплавателните услуги включват следните услуги: въздушен транспорт; услуги, предоставяни чрез използване на въздухоплавателно средство, чиято основна цел не е превоз на стоки или пътници, например въздушно обучение за борба с пожари, разглеждане на забележителности, пръскане, земемерство, картографиране, фотография, скачане с парашут, теглене на планери, вдигане с хеликоптер за дърводобив и строителство и други въздушни селскостопански, промишлени и инспекционни услуги; отдаване под наем на въздухоплавателни средства с екипаж; и услуги по експлоатация на летища.

ЧЛЕН 17.8

Достъп до пазара

В секторите или подсекторите, в които са поети ангажименти за достъп до пазара, никоя от страните не може да приема или запазва в сила по отношение на достъпа до пазара чрез установяване или експлоатация от инвеститори от другата страна или от предприятия, представляващи попадаща в обхвата инвестиция, на цялата си територия или въз основа на териториално подразделение, мярка, с която:

- а) се ограничава броят на предприятията, които могат да осъществяват определена стопанска дейност, независимо дали под формата на количествени квоти, монополи, изключителни права или на изискване за тест за икономическа необходимост;
- б) се ограничава общата стойност на сделките или активите, под формата на количествени квоти или на изискване за тест за икономическа необходимост;
- в) се ограничава общият брой на операциите или общото количество на продукцията, изразено като определени количествени единици, под формата на квоти или на изискване за тест за икономическа необходимост¹;
- г) се налагат ограничения или се изисква специфичен вид юридическо лице или съвместно предприятие, чрез които инвеститор от другата страна може да извършва стопанска дейност; или

---

¹ Букви а), б) и в) не обхващат мерките, приети с цел ограничаване на производството на селскостопански или рибни продукти.

- д) се ограничава общият брой физически лица, които могат да бъдат наети в рамките на определен сектор или които дадено предприятие може да наеме и които са необходими за извършването на стопанска дейност и са пряко свързани с нейното извършване, под формата на количествени квоти или изискване за тест за икономическа необходимост.

ЧЛЕН 17.9

Национално третиране

1. Всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна и на предприятията, представляващи попадаща в обхвата инвестиция, по отношение на установяването, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации¹ на собствените си инвеститори и на техните предприятия.
2. Всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна и на попадащите в обхвата инвестиции, по отношение на експлоатацията, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации² на собствените си инвеститори и на техните инвестиции.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определянето на това дали третирането се предоставя в „сходни ситуации“, е необходим анализ на всеки отделен случай, основан на факти, и зависещ от съвкупността от ситуации.

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определянето на това дали третирането се предоставя в „сходни ситуации“, е необходим анализ на всеки отделен случай, основан на факти, и зависещ от съвкупността от ситуации.

3. Третирането, предоставено от някоя от страните по параграфи 1 и 2, означава:
- а) по отношение на регионален или местен орган на управление на Чили — третиране, което е не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставено в сходни ситуации от въпросния орган на инвеститори от Чили и на техни инвестиции на негова територия;
  - б) по отношение на орган на централната власт на или във държава членка — третиране, което е не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставено в сходни ситуации от този орган на инвеститори от тази държава членка и на техните инвестиции на негова територия¹.

ЧЛЕН 17.10

Обществени поръчки

1. Всяка от страните гарантира, че на предприятията на другата страна, установени на нейна територия, се предоставя не по-малко благоприятно третиране от това, което се предоставя в подобни ситуации на нейните собствени предприятия по отношение на всяка мярка, свързана с закупуването на стоки или услуги от възложител за държавни цели.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че третирането предоставено от орган на централно равнище на или във държава членка включва органите на регионално и местно равнище, когато е приложимо.

2. Прилагането на задължението за национално третиране, предвидено в настоящия член подлежи на изключения във връзка със сигурността и общи изключения в съответствие с член 28.3.

ЧЛЕН 17.11

Третиране като най-облагодетелствана нация

1. Всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна и на предприятията, представляващи попадаща в обхвата инвестиция, по отношение на установяването, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации¹ на инвеститори от трета държава и на техните предприятия.
2. Всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна и на попадащи в обхвата инвестиции, по отношение на експлоатацията, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации² на инвеститори от трета държава и на техните инвестиции.
3. Параграфи 1 и 2 не се тълкуват по начин, който задължава някоя от страните да предостави на инвеститори от другата страна или за попадащи в обхвата инвестиции ползите от което и да било третиране, което произтича от мерки за признаване на стандарти, включително на стандартите или критериите за разрешаване, лицензиране или сертифициране на физическо лице или предприятие за извършване на стопанска дейност, или на пруденциални мерки.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определянето на това дали третирането се предоставя в „сходни ситуации“, е необходим анализ на всеки отделен случай, основан на факти, и зависещ от съвкупността от ситуации.

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определянето на това дали третирането се предоставя в „сходни ситуации“, е необходим анализ на всеки отделен случай, основан на факти, и зависещ от съвкупността от ситуации.

4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че посоченото в параграфи 1 и 2 третиране не включва процедури за разрешаване на спорове в областта на инвестициите или механизми, предвидени в други международни договори за инвестициите или в други търговски споразумения. Материалноправните разпоредби в други международни договори за инвестициите или в търговски споразумения сами по себе си не представляват „третиране“ съгласно параграфи 1 и 2, и следователно не могат да доведат до нарушение на настоящия член при липсващи приети или запазени в сила мерки от някоя от страните. Мерките на някоя от страните, прилагани съгласно тези материалноправни разпоредби, може да представляват „третиране“ по настоящия член и съответно да доведат до неговото нарушаване.

ЧЛЕН 17.12

Изисквания за ефективност

1. Някоя от страните не може, във връзка с установяването на предприятие или експлоатацията на инвестиция от някоя от страните или от трета държава на нейна територия, да налага или да изисква изпълнението, или да налага принудително изпълнение на какъвто и да било ангажимент или задължение за:
  - а) износ на определен обем или процент стоки или услуги;
  - б) постигане на определена степен или процент на национално съдържание;
  - в) закупуване, използване или отдаване на предпочитание на стоки или услуги, съответно произведени или предоставяни на нейна територия, или закупуване на стоки или услуги от физически лица или предприятия на нейна територия;

- г) обвързване по какъвто и да било начин на обема или стойността на вноса с обема или стойността на износа или с размера на постъпленията на чуждестранна валута, свързани с такова предприятие;
- д) ограничаване на продажбите на нейна територия на стоки или услуги, съответно произведени или предоставяни от такова предприятие, като тези продажби се обвързват по какъвто и да е начин с обема или стойността на нейния износ или с постъпленията на чуждестранна валута;
- е) осъществяване на трансфер на технологии, производствени процеси или други познания, представляващи нечия собственост, към физическо лице или предприятие на нейна територия;
- ж) предоставяне изключително от територията на тази страна на стоките, които произвежда, или услугите, които предоставя на конкретен регионален или световен пазар;
- з) разполагане на седалището на такъв инвеститор за конкретен регион в света, който е по-обширен от територията на страната, или за световния пазар, на нейна територия;
- и) наемане на определен брой или процент лица с национална принадлежност към нея;
- й) ограничаване на износа или продажбата за износ; или

к) по отношение на всеки лицензионен договор, съществуващ към момента на налагане или привеждане в изпълнение на изискването, или към момента на привеждане в изпълнение на всяко задължение или всеки ангажимент, или по отношение на всеки бъдещ лицензионен договор¹, свободно сключен между инвеститора и физическо или юридическо лице, или всеки друг субект на нейната територия, при условие че изискването е наложено или задължението или ангажиментът са приведени в изпълнение по начин, който представлява пряка намеса по отношение на този лицензионен договор посредством упражняване на несъдебна държавна власт от някоя от страните, за приемане на:

- i) определена ставка или размер на лицензионното възнаграждение под определено равнище по лицензионен договор; или
- ii) дадена продължителност на срока на лицензионен договор.

2. От съображения за правна сигурност се уточнява, че буква к) от параграф 1 не се прилага, когато лицензионният договор е сключен между инвеститора и страната.

3. Някоя от страните не поставя като условие за получаването или запазването на предимство във връзка с установяването или експлоатацията на предприятие на нейна територия от една от страните или от трета държава спазването на някое от следните изисквания:

- а) да се постигне определена степен или процент на местно съдържание;

---

¹ Посоченият в настоящия параграф „лицензионен договор“ означава договор относно лицензирането на технология, производствен процес или други представляващи нечия собственост познания.

- б) да се купуват, да се използват или да се отдава предпочитание на произведени стоки или предоставяни услуги на нейната територия, или да се купуват стоки или услуги от физически лица или от предприятия на нейната територия;
- в) да се обвързва по какъвто и да е начин обемът или стойността на вноса с обема или стойността на износа или с размера на постъпленията на чуждестранна валута, свързани с такова предприятие;
- г) да се ограничават продажбите на нейна територия на стоки или услуги, съответно произведени или предоставяни от такова предприятие, като тези продажби се обвързват по какъвто и да е начин с обема или стойността на нейния износ или с постъпленията на чуждестранна валута; или
- д) да се ограничава износо̀т или продажбата за износ.

4. Параграф 3 не може да се тълкува по начин, който възпрепятства някоя от страните да обвърже получаването или запазването на предимство, във връзка с установяването или експлоатацията на което и да било предприятие на нейната територия от инвеститор от една от страните или от трета държава, със спазването на изискване да се разполага производството на определено място, да се предоставя услуга, да се обучават или да се наемат работници, да се изграждат или разширяват определени съоръжения, или да се извършва научноизследователска и развойна дейност на нейната територия.

5. Букви е) и к) от параграф 1 не се прилагат, ако:

- а) някоя от страните разрешава използването на право върху интелектуална собственост в съответствие с член 31 или член 31а от Споразумението ТРИПС или приема или запазва в сила мерки, изискващи разгласяването на данни или защитена информация, които попадат в обхвата на член 39, параграф 3 от Споразумението ТРИПС и са в съответствие с него; или
- б) изискването е наложено или задължението или ангажиментът са приведени в изпълнение от съд, административен съд или от орган за защита на конкуренцията, за да се отстрани практика, установена след съдебен или административен процес като нарушаваща законите на страната в областта на конкуренцията.

6. Параграф 1, букви а), б) и в), и параграф 3, букви а) и б) не се прилагат за квалификационни изисквания за стоки или услуги по отношение на участието в програми за насърчаване на износа и за чуждестранна помощ.

7. Параграф 3, букви а) и б) не се прилагат по отношение на изискванията, наложени от страна вносител, по отношение на съдържанието на стоките, което е необходимо да имат дадени стоки, за да могат да се ползват от преференциални тарифи или от преференциални квоти.

8. От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящият член не може да се тълкува като изискващ дадена страна да разреши предоставянето на конкретна услуга на трансгранична основа, когато тази страна приема или запазва в сила ограничения или забрани за такова предоставяне на услуги, които са в съответствие с резервите, условията или квалификациите, посочени по отношение на даден сектор, подсектор или дейност, изброени в приложения 17-А, 17-Б и 17-В.

9. Настоящият член не засяга ангажиментите на никоя от страните, поети съгласно Споразумението за СТО.

ЧЛЕН 17.13

Висше ръководство и съвети на директорите

Никоя от страните не може да изисква от предприятие от тази страна, което е попадаща в обхвата инвестиция, да назначава физически лица от определена националност за членове на съвети на директори или на висша ръководна позиция, като например изпълнителни директори или ръководители.

ЧЛЕН 17.14

Несъответстващи на изискванията мерки

1. Членове 17.9, 17.11, 17.12 и 17.13 не се прилагат по отношение на:
  - a) която и да било съществуваща несъответстваща на изискванията мярка, която е запазена в сила от:
    - i) за ЕС като страна:
      - А) Европейския съюз, както е посочено в допълнение 17-А-1;
      - Б) централното държавно управление на държава членка, както е посочено в допълнение 17-А-1;
      - В) управление на регионално равнище на държава членка, както е посочено в допълнение 17-А-1; или
      - Г) управление на местно равнище; както и
    - ii) за Чили:
      - А) централното държавно управление, както е посочено в допълнение 17-А-2;

Б) регионално равнище на управление, както е посочено в допълнение 17-А-2;
или

В) управление на местно равнище;

б) продължаването или незабавното подновяване на която и да било несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а); или

в) изменение на несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а) от настоящия параграф, доколкото изменението не намалява съответствието на мярката, както е съществувала непосредствено преди изменението, с членове 17.9, 17.11, 17.12 или 17.13.

2. Членове 17.9, 17.11, 17.12 и 17.13 не се прилагат за мерки на някоя от страните по отношение на сектори, подсектори или дейности съгласно изложеното в нейния списък в приложение 17-Б.

3. Някоя от страните не може, по силата на мярка, приета след датата на влизане в сила на настоящото споразумение и обхваната от нейната резерва в приложение 17-Б, да изисква от инвеститор от другата страна, поради своята националност, да продаде или да се разпорежи по друг начин с попадаща в обхвата инвестиция, съществуваща към момента на влизане в сила на мярката.

4. Член 17.8 не се прилага по отношение на мерките на някоя от страните, които са в съответствие с ангажиментите, посочени в приложение 17-В.

5. Членове 17.9 и 17.11 не се прилагат за която и да било мярка на някоя от страните, която представлява изключение или дерогация от член 3 или 4 от Споразумението ТРИПС, както е изрично предвидено в членове 3—5 от Споразумението ТРИПС.

6. От съображения за правна сигурност се уточнява, че членове 17.9 и 17.11 не може да се тълкуват като препятстващи някоя от страните да предвижда изисквания за информация, включително за статистически цели, във връзка с установяването или експлоатацията на инвеститори от другата страна или на попадаща в обхвата инвестиция, при условие че това не представлява средство за заобикаляне на задълженията на тази страна по тези членове.

РАЗДЕЛ В

ЗАЩИТА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

Член 17.15

Обхват

Настоящият раздел се прилага за мерки, приети или запазени в сила от някоя от страните във връзка със:

- а) попадащи в обхвата инвестиции; както и

- б) инвеститори от една от страните по отношение на експлоатацията на попадаща в обхвата инвестиция.

ЧЛЕН 17.16

Инвестиционни и регулаторни мерки

1. Член 17.3 се прилага за този раздел в съответствие с настоящия член.
2. Настоящият раздел не се тълкува като ангажимент на някоя от страните да не променя своята правна и регулаторна рамка, включително по начин, който може да въздейства неблагоприятно на експлоатацията на попадащи в обхвата инвестиции или с очакванията на инвеститора за печалба.
3. В интерес на правната сигурност се уточнява, че самият факт, че дадени субсидии или безвъзмездни средства не са предоставени, подновени или продължени, или са изменени или ограничени от някоя от страните не представлява нарушение на задълженията в този раздел дори ако води до загуба или щети по отношение на попадащата в обхвата инвестиция:
  - а) при липса на конкретно законово или договорно установено задължение за предоставяне, подновяване или продължаване на субсидията или безвъзмездните средства; или
  - б) в съответствие с определен ред или условия, с които е обвързано предоставянето, подновяването, изменението, ограничаването или продължаването субсидията или безвъзмездните средства.

4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че никоя от разпоредбите в настоящия раздел не се тълкува като пречка за някоя от страните да прекрати предоставянето на субсидия¹ или да изисква нейното възстановяване, ако това действие е разпоредено от един от нейните компетентни органи², или като изискваща от въпросната страна да предостави на инвеститора компенсация за това.

ЧЛЕН 17.17

Третиране на инвеститорите и на попадащите в обхвата инвестиции

1. Всяка от страните предоставя на своята територия на попадащите в обхвата инвестиции и на инвеститорите от другата страна, по отношение на техните попадащи в обхвата инвестиции, справедливо и равноправно третиране и пълна защита и сигурност в съответствие с параграфи 2—6.

---

¹ В случая на ЕС като страна „субсидия“ включва „държавна помощ“ в съответствие с определението в правото на Съюза.

² В случая на ЕС като страна компетентните органи, които имат правомощието да разпоредят посочените в настоящия параграф действия, са Европейската комисия или съд или правораздавателен орган на държава членка при прилагането на правото на ЕС в областта на държавната помощ.

2. Дадена страна нарушава задължението за предоставяне на справедливо и равноправно третиране, посочено в параграф 1, ако конкретна мярка или поредица от мерки представлява¹:

- а) отказ от правосъдие в рамките на наказателно, гражданско или административно производство;
- б) съществено нарушение на изискването за справедлив процес в рамките на съдебни и административни производства;
- в) явна проява на произвол;

---

¹ В интерес на правната сигурност се уточнява, че при определянето дали мярка или поредица от мерки представлява нарушение на справедливото и равноправно третиране, Съдът взема предвид, наред с другото, следното:

- i) по отношение на букви а) и б), дали мярката или поредицата от мерки представлява грубо нарушение на съдебната етика; фактът, че оспорването от страна на инвеститора на спорната мярка в рамките на национално производство е било отхвърлено или по друг начин неуспешно не представлява сам по себе си отказ от правосъдие, както е посочено в буква а);
- ii) по отношение на букви в) и г), дали мярката или поредицата от мерки са били явно неоснователни от гледна точка на разума или фактите или са били явно основани на нелегитимни съображения, като например предразсъдъци или предубеденост; незаконността или непоследователното или спорно прилагане на дадена политика или процедура сами по себе си не представляват явна проява на проява на произвол в съответствие с посоченото в буква в), а пълното и необосновано отхвърляне на законова или подзаконова разпоредба или на мярка без причина, или поведение, което е конкретно насочено към инвеститора или неговата попадаща в обхвата инвестиция с цел причиняване на щети, има вероятност да представляват произвол или дискриминация в съответствие с посоченото в букви в) и г);
- iii) по отношение на буква д), дали дадена страна е действала *ultra vires*, дали епизодите на предполагаем тормоз или принуда са били постоянни и повтарящи се.

г) целенасочена дискриминация въз основа на явно неправомерни основания, като пол, раса или религиозни убеждения; или

д) неправомерно третиране на инвеститорите, от рода на принуда, натиск и тормоз.

3. При определянето на нарушението, посочено в параграф 2, Съдът може да вземе предвид конкретни и недвусмислени представи, създадени у инвеститор от някоя от страните, на които инвеститорият разумно се е позовал, за да направи или продължи попадаща в обхвата инвестиция, но които въпросната страна впоследствие е опровергала.

4. „Пълна защита и сигурност“ се отнася до задълженията на дадена страна, свързани с физическата сигурност на инвеститорите и на попадащите в обхвата инвестиции¹.

5. В интерес на правната сигурност се уточнява, че нарушение на друга разпоредба на настоящото споразумение или на всяко друго международно споразумение не представлява нарушение по настоящия член.

6. Фактът, че дадена мярка нарушава закон на някоя от страните сам по себе си не води до установяване на нарушение по настоящия член. За да се установи дали мярката представлява нарушение по настоящия член, Съдът преценява дали с действията си страната не е спазила задълженията си по параграфи 1—4.

---

¹ В интерес на правната сигурност се уточнява, че „пълна защита и сигурност“ се отнася до задълженията на дадена страна да действа според разумната необходимост, за да защитава физическата сигурност на инвеститорите и на попадащите в обхвата инвестиции.

ЧЛЕН 17.18

Третиране в случай на размирици

1. Инвеститори от едно от страните, чиито попадащи в обхвата инвестиции търпят загуби, дължащи се на война или друг въоръжен конфликт, революция или други граждански размирици или на национално извънредно положение¹ на територията на другата страна, получават от последната третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставено от тази страна на нейните собствени инвеститори или на инвеститорите на която и да е трета държава, по отношение на възстановяването, обезщетяването, компенсирането или друг вид уреждане на въпроса.
2. Без да се засягат разпоредбите на параграф 1, инвеститорите от някоя от страните, които при някое от посочените в параграф 1 обстоятелства са понесли загуби на територията на другата страна, получават от последната незабавно, достатъчно и ефективно възстановяване или компенсация, ако загубите са в резултат на:
  - а) реквизиране на тяхна попадаща в обхвата инвестиция или на част от нея от въоръжените сили или власти на другата страна; или
  - б) унищожаване на тяхна попадаща в обхвата инвестиция или на част от нея от въоръжените сили или властите на другата страна, което не е било наложително при съответните обстоятелства.
3. Размерът на компенсацията, посочена в параграф 2 от настоящия член, се определя в съответствие с член 17.19, параграф 2 от датата на реквизирането или унищожаването до датата на действителното плащане.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че обявяването на национално извънредно положение само по себе си не представлява нарушение на настоящата разпоредба.

ЧЛЕН 17.19

Отчуждаване¹

1. Никоя от страните не може да национализира или да отчуждава попадаща в обхвата инвестиция, било то пряко или непряко, чрез мерки, чийто ефект е еквивалентен на национализация или отчуждаване (наричани по-долу „отчуждаване“), освен:

- а) в името на обществена цел;
- б) по недискриминационен начин;
- в) при заплащане на незабавно, достатъчно и ефективно обезщетение; както и
- г) в съответствие с надлежно спазена законова процедура.

2. Компенсацията, посочена в параграф 1, буква в):

- а) се изплаща незабавно;
- б) е в размер, равен на справедливата пазарна стойност на отчуждената инвестиция в момента непосредствено преди да стане известно отчуждаването („датата на отчуждаването“) или неизбежното отчуждаване, в зависимост от това кое е настъпило по-рано;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящият параграф се тълкува в съответствие с приложение 17-Г.

в) може да се получи изцяло и да се преведе свободно във всяка свободно конвертируема валута; както и

г) включва лихва, начислена по обичайния търговски курс от датата на отчуждаването до датата на плащането.

3. Засегнатият инвеститор има право, съгласно законодателството на отчуждаващата страна, на бързо разглеждане на неговия иск и на оценката на стойността на неговата инвестиция, от съдебен или друг независим орган на тази страна, в съответствие с принципите, установени в настоящия член.

4. Настоящият член не се прилага по отношение на издаването на задължителни лицензи, предоставяни във връзка с права върху интелектуална собственост, или по отношение на отнемането, ограничаването или създаването на подобни права, доколкото това издаване, отнемане, ограничаване или създаване е в съответствие със Споразумението ТРИПС¹.

ЧЛЕН 17.20

Прехвърляния²

1. Всяка от страните разрешава всички прехвърляния, свързани с попадащи в обхвата инвестиции, да бъдат извършвани без ограничение или забавяне в свободно конвертируема валута и по пазарния обменен курс, преобладаващ на датата на прехвърляне. Тези прехвърляния включват:

а) вноски в капитала;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че отнемането на права върху интелектуална собственост, посочено в настоящия параграф, включва анулирането или нищожността на тези права, а ограничаването на правата върху интелектуална собственост включва също изключенията от тези права.

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящият член подлежи на правилата в приложение 17-Д.

- б) печалби, дивиденди, капиталови печалби и други доходи, както и постъпления от продажбата на цялата инвестиция или на каквато и да било нейна част, или от частична или пълна ликвидация на попадащата в обхвата инвестиция;
- в) лихви, плащания на авторски и лицензионни възнаграждения, такси за управление, техническа помощ и други такси;
- г) плащания по договорно задължение, поето от инвеститора от другата страна, или от неговата попадаща в обхвата инвестиция, включително плащания, извършени по кредитно споразумение;
- д) доходи и други възнаграждения на персонал, привлечен от чужбина и работещ във връзка с обхваната инвестиция;
- е) плащания, направени в изпълнение на членове 17.18 и 17.19; както и
- ж) плащания, възникващи при прилагането на раздел Г.

2. Никаоя от страните не може да изисква от своите инвеститори да извършват прехвърляне — нито да санкционира своите инвеститори, ако не извършат прехвърляне — на доходи, приходи, печалби или други суми, които са получени или може да се считат за произтичащи от попадащи в обхвата инвестиции на територията на другата страна.

ЧЛЕН 17.21

Суброгация

Ако една от страните или агенция, посочена от тази страна, извърши плащане на инвеститор от тази страна по силата на гаранция, застрахователен договор или друг вид обезщетение, договорено във връзка с попадаща в обхвата инвестиция, направена на територията на другата страна, последната признава суброгацията или прехвърлянето на всички евентуални права на инвеститора по настоящата глава по отношение на попадащата в обхвата инвестиция с изключение на суброгацията, а инвеститорият не преследва тези права доколкото се ползва от суброгацията.

ЧЛЕН 17.22

Прекратяване

1. Ако настоящото споразумение бъде прекратено в съответствие с член 41.14, настоящият раздел и раздел Г остават в сила в срок от пет години след датата на прекратяването по отношение на инвестициите, направени преди датата на прекратяването.
2. Срокът, посочен в параграф 1, се удължава еднократно с пет години, при условие че между страните няма друго действащо споразумение за защита на инвестициите.

3. Настоящият член не се прилага, ако се прекрати временното прилагане на настоящото споразумение и то не влезе в сила.

ЧЛЕН 17.23

Връзка с други споразумения

1. При влизането в сила на настоящото споразумение изброените в приложение 17-Е споразумения между държавите — членки на Съюза, и Чили, включително произтичащите от тях права и задължения, престават да се прилагат и се заменят от настоящата част от споразумението.

2. В случай на временно прилагане на раздели В и Г от настоящата глава в съответствие с член 41.5, параграф 2, споразуменията, изброени в приложение 17-Е, включително произтичащите от тях права и задължения, се суспендират от датата, от която страните временно прилагат раздели В и Г от настоящата глава в съответствие с член 41.5. Ако временното прилагане се прекрати и настоящото споразумение не влезе в сила, суспендирането приключва и споразуменията, изброени в приложение 17-Е, отново влизат в сила.

3. Независимо от параграфи 1 и 2 може да бъде предявен иск съгласно включено в списъка в приложение 17-Е споразумение в съответствие с установените във въпросното споразумение правила и процедури, при условие че:

- а) искът произтича от предполагаемо нарушение на въпросното споразумение, извършено преди датата на суспендиране на споразумението в съответствие с параграф 2, или — ако споразумението не е суспендирано в съответствие с параграф 2 — преди датата на влизане в сила на настоящото споразумение; както и
- б) не са минали повече от три години от датата на суспендиране на споразумението в съответствие с параграф 2 или — ако споразумението не е суспендирано в съответствие с параграф 2 — от датата на влизане в сила на настоящото споразумение до датата на предявяване на иска.

4. Независимо от разпоредбите на параграфи 1 и 2, ако временното прилагане на раздели В и Г от настоящата глава бъде прекратено и настоящото споразумение не влезе в сила, иск може да бъде предявен съгласно настоящото споразумение и в съответствие с правилата и процедурите, установени в настоящото споразумение, при условие че:

- а) искът произтича от предполагаемо нарушение на настоящото споразумение, извършено по време на периода на временно прилагане на раздели В и Г от настоящата глава; както и
- б) не са изминали повече от три години от датата на прекратяване на временното прилагане до датата на предявяване на иска.

5. За целите на настоящия член определението за „влизане в сила на настоящото споразумение“ в член 41.5 не се прилага.

ЧЛЕН 17.24

Отговорно бизнес поведение

1. Без да се засяга глава 33, всяка от страните насърчава попадащите в обхвата инвестиции да включват в своите вътрешни политики международно признати принципи и насоки за корпоративна социална отговорност или отговорно бизнес поведение, като например Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия, Тристранната декларация на МОТ относно принципите за многонационалните предприятия и социалната политика и Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека.
2. Страните утвърждават значението на провеждане от инвеститорите на процес на надлежна проверка за идентифициране, предотвратяване, смекчаване и вземане предвид на екологичните и социалните рискове и въздействия, свързани с тяхната инвестиция.

РАЗДЕЛ Г

РАЗРЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕ В ОБЛАСТТА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ И ИНВЕСТИЦИОННА СЪДЕБНА СИСТЕМА

ПОДРАЗДЕЛ 1

ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 17.25

Обхват и определения

1. Настоящият раздел се прилага за спорове между ищец от една от страните и другата страна, произтичащи от предполагаемо нарушение по член 17.9, параграф 2 или член 17.11, параграф 2, или раздел В, за което се твърди, че причинява загуби или щети на ищеца или на неговото местно установено предприятие.
2. Настоящият раздел се прилага и за насрещните искове в съответствие с член 17.31.
3. Исковете по отношение на реструктурирането на дълг на една от страните се разглеждат в съответствие с приложение 17-Ж.

4. За целите на настоящия раздел:

- а) „ищец“ означава инвеститор от една от страните, който е страна по инвестиционен спор с другата страна и възнамерява да предяви или е предявил иск по настоящия раздел:
- i) като действа от свое име; или
  - ii) като действа от името на местно установено предприятие, което притежава или контролира; местно установеното дружество се третира като гражданин на друга договаряща държава за целите на член 25, параграф 2, буква б) от Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави от 18 март 1965 г. (Конвенция на ICSID);
- б) „страни по спора“ означава ищецът и ответникът;
- в) „Правила на допълнителния механизъм на ICSID“ означава Правилата на допълнителния механизъм за административно обслужване на производства от секретариата на Международния център за разрешаване на инвестиционни спорове;
- г) „Конвенция на ICSID“ означава Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави, сключена във Вашингтон на 18 март 1965 г.;
- д) „местно установено предприятие“ означава юридическо лице, установено на територията на една от страните, притежавано или контролирано от инвеститор от другата страна¹;

---

¹ Дадено юридическо лице е: i) притежавано от лице от другата страна, ако над 50 % от собствения му капитал е действително притежание на лице или лица от тази страна; ii) контролирано от лице от другата страна, ако това лице има правомощия да назначават мнозинството от неговите директори или по друг начин юридически да управлява дейността му;

- е) „Нюйоркската конвенция“ означава Конвенцията на Организацията на обединените нации за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения, съставена в Ню Йорк на 10 юни 1958 г.;
- ж) „неучастваща в спора страна“ означава Чили, когато ответникът е ЕС като страна; или ЕС като страна, когато ответникът е Чили;
- з) „производство“ означава производство пред Съда или Апелативния съд по настоящия раздел освен ако не е посочено друго;
- и) „ответник“ означава Чили или, в случая на ЕС като страна, Европейския съюз или засегнатата държава членка, както е определено в съответствие с член 17.28;
- й) „финансиране от трета страна“ означава всяко финансиране, предоставено на страна по спора от лице, което не е страна по спора, с цел частично или пълно финансиране на разходите по производството срещу възнаграждение, зависещо от изхода на спора или под формата на дарение или безвъзмездни средства¹;
- к) „арбитражни правила на UNCITRAL“ означава арбитражните правила на Комисията на Организацията на обединените нации по международно търговско право; както и
- л) „правила за прозрачност на UNCITRAL“ означават Правилата на UNCITRAL за прозрачност при договорно установен арбитраж между инвеститор и държава.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че подобно финансиране може да се предоставя пряко или непряко на страна по спора или на нейно свързано лице или представител.

ПОДРАЗДЕЛ 2

АЛТЕРНАТИВНО РАЗРЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕ И КОНСУЛТАЦИИ

ЧЛЕН 17.26

Медиация

1. Страните по спора могат по всяко време да се споразумеят да прибегнат до процедура по медиация.
2. Използването на процедура по медиация е доброволно и не засяга правната позиция на която и да било страна по спора.
3. Процедурите по медиация се уреждат от правилата в приложение 17-3 и, когато е приложимо, правилата относно медиацията, приети от Подкомитета¹. Подкомитетът полага всички усилия, за да гарантира, че правилата относно медиацията се приемат не по-късно от първия ден от временното прилагане или влизането в сила на настоящото споразумение, според случая, и при всички положения не по-късно от две години след тази дата.
4. На датата на влизане в сила на настоящото споразумение Подкомитетът изготвя списък на шест лица с висока нравственост и призната компетентност в областта на правото, търговията, промишленост или финансите, на които може да се разчита да правят независима преценка или които имат желание и възможност да служат като медиатори.

---

¹ Всеки срок, посочен в приложение 17-3, може да бъде изменен по взаимно съгласие на страните по спора.

5. Медиаторът се назначава по общо съгласие на страните по спора. Страните по спора може заедно да поискат от председателя на Съда да назначи медиатор от списъка, изготвен в съответствие с настоящия член или, при липса на списък, измежду лица, предложение от която и да е от страните. Медиаторите спазват *mutatis mutandis* изискванията на приложение 17-И.

6. След като страните по спора се договорят да прибегнат до медиация, сроковете, посочени в член 17.27, параграфи 5 и 8, член 17.54, параграф 10 и член 17.55, параграф 5, спират да се прилагат от датата, на която страните по спора са се договорили да прибегнат до медиация, до датата, на която една от страните по спора реши да прекрати медиацията чрез писмено известие до медиатора и до другата страна. По искане на двете страни по спора Съдът или Апелативният съд спира производството.

ЧЛЕН 17.27

Консултации и уреждане на спорове по взаимно съгласие

1. Доколкото е възможно, всеки спор може и следва да бъде уреден по взаимно съгласие чрез преговори, посредничество или медиация и по възможност преди да бъде внесено искане за консултации по настоящия член. Подобно уреждане на спора може да бъде договорено по всяко време, включително след започване на производството.

2. Решението по взаимно съгласие между страните по спора в съответствие с параграф 1 се нотифициран на неучастващата в спора страна в срок от 15 дни от договарянето на това решение. Всяка страна по спора спазва и изпълнява всяко взаимно договорено решение, постигнато в съответствие с настоящия член и с член 17.26. Подкомитетът следи за изпълнението на взаимно договореното решение и страните по това решение редовно докладват на Подкомитета за изпълнението на решението.

3. Ако даден спор не може да бъде разрешен в съответствие с предвиденото в параграф 1 от настоящия член, ищец от една от страните, твърдящ, че е налице нарушение на разпоредбите, посочени в член 17.25, параграф 1, и възнамеряващ да предяви иск, подава искане за консултации до другата страна.

4. Искането съдържа следната информация:

- а) името и адреса на ищеца, а когато искането е представено от името на местно установено предприятие — наименованието, адреса и мястото на учредяване на местно установеното предприятие;
- б) описание на инвестицията и на това кой я притежава и контролира;
- в) разпоредбите, посочени в член 17.25, параграф 1, за които се твърди, че са нарушени;
- г) правното и фактическото основание за иска, включително мярката, за която се твърди, че нарушава разпоредбите, посочени в член 17.25, параграф 1;

- д) поисканото обезщетение и размера на оценените претендирани щети; както и
- е) информация относно крайния действителен собственик и корпоративната структура на ищеца и доказателства за това, че ищецът е инвеститор от другата страна и притежава или контролира инвестицията, както и, ако действия от името на местно установено предприятие, че притежава или контролира това местно установено предприятие.
5. Консултациите започват в срок от 60 дни от датата на подаване на искането за консултации, освен ако страните по спора не се договорят за по-дълъг период.
6. Освен ако страните по спора не се договорят за друго, консултациите се провеждат:
- а) в Сантяго, ако консултациите засягат предполагаемо нарушение от страна на Чили;
- б) в Брюксел, ако консултациите засягат предполагаемо нарушение от страна на Европейския съюз; или
- в) в столицата на засегнатата държава членка, ако консултациите засягат предполагаемо нарушение от страна изключително на тази държава членка.
7. Страните по спора може да се договорят да проведат консултациите чрез видеоконферентна връзка или по друг начин, ако е уместно.

8. Искането за консултации се представя:

- а) в срок от три години от датата, на която ищецът или, ако ищецът действа от името на местно установено предприятие, датата, на която местно установеното предприятие за първи път е узнал(о) или е следвало за първи път да узнае за мярката, за която се твърди, че е в разрез с разпоредбите на член 17.25, параграф 1, и за загубите или щетите, за които се твърди, че са причинени от тази мярка; или
- б) в срок от две години от датата, на която ищецът или, ако ищецът действа от името на местно установено предприятие, датата, на която местно установеното предприятие спре да преследва претенции или производство пред национален съд или правораздавателен орган съгласно правото на съответната страна; и при всички случаи не по-късно от пет години след датата, на която ищецът или, ако ищецът действа от името на местно установено предприятие, датата, на която местно установеното предприятие за първи път е узнал(о) или е следвало за първи път да узнае за мярката, за която се твърди, че е в разрез с разпоредбите на член 17.25, параграф 1, и за загубите или щетите, за които се твърди, че са причинени от тази мярка;

9. В случай че ищецът не е предявил иск по реда на член 17.30 в срок от 18 месеца от подаването на искането за консултации, се счита, че той е оттеглил своето искане за консултации и ако е приложимо, известието, с което се иска определяне на ответника съгласно член 17.28, и не може да предявява иск по реда на настоящия раздел по отношение на същото предполагаемо нарушение. Този срок може да бъде удължен по споразумение между участващите в консултациите страни по спора.

10. Продължаващо нарушение не може да поднови или прекъсне сроковете, посочени в параграф 8.

11. Ако искането за консултации засяга предполагаемо нарушение на Споразумението от ЕС като страна, то се изпраща до Европейския съюз. Ако бъде установено предполагаемо нарушение на Споразумението от държава — членка на ЕС, искането за консултации се изпраща и до въпросната държава членка.

ПОДРАЗДЕЛ 3

ПРЕДЯВЯВАНЕ НА ИСК И ПРЕДВАРИТЕЛНИ УСЛОВИЯ

Член 17.28

Искане за определяне на ответника

1. Ако спорът не може да бъде разрешен в срок от 90 дни от датата на подаване на искането за консултации, искането се отнася до предполагаемо нарушение на Споразумението от ЕС като страна и ищецът възнамерява да предяви иск по реда на член 17.30, ищецът отправя до Европейския съюз известие, с което се иска определяне на ответника.

2. В известието се посочват мерките, във връзка с които ищецът възнамерява да започне производство. Ако става дума за мярка на държава — членка на ЕС, това известие се изпраща и до тази държава членка.

3. ЕС като страна, след като постанови определението, информира ищеца възможно най-скоро, и във всеки случай не по-късно от 60 дни от получаването на известието, посочено в параграф 1, за това дали ответник ще бъде Европейският съюз или държава членка¹.

4. Ако ищецът не е бил уведомен за определението в срок от 60 дни след предаването на известието, посочено в параграф 3, ответник е:

- а) държавата членка, ако мярката или мерките, идентифицирани в известието, посочено в параграф 1, са изключително и само мерки на държава членка; или
- б) Европейският съюз, ако мярката или мерките, идентифицирани в известието, посочено в параграф 1, включват мерки на Европейския съюз.

5. Ако ищецът предяви иск по реда на член 17.30, той прави това въз основа на съобщеното определение, посочено в параграф 3 от настоящия член, или — в случай че на ищеца не е било съобщено подобно определение — въз основа на параграф 4.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че ЕС като страна постановява това определение единствено въз основа на Регламент (ЕС) № 912/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за създаване на рамка за уредбата на финансовата отговорност, свързана с арбитражните съдилища за уреждане на спорове между инвеститор и държава, учредени по силата на международни споразумения, по които Европейският съюз е страна (ОВ ЕС L 257, 28.8.2014 г., стр. 121).

6. Ако Европейският съюз или негова държава членка действат като ответник в съответствие с определението, постановено съгласно параграф 3, нито Европейският съюз, нито съответната държава членка имат право да пледират за недопустимост на иска, липса на компетентност на Съда или по друг начин да твърдят, че искът или арбитражното решение са неоснователни или невалидни, поради това че действителният ответник следва или е следвало да бъде Европейският съюз, вместо държавата членка, или обратното.

7. Съдът е обвързан от направеното в съответствие с параграф 3 определяне, а в случай че инвеститорът не е бил уведомен за такова определяне — от прилагането на параграф 4.

8. Нищо в настоящото споразумение или в приложимите правила за уреждане на спорове не възпрепятства Европейския съюз и съответната държава членка да обменят всякаква свързана със спора информация помежду си.

ЧЛЕН 17.29

Изисквания за предявяването на иск

1. Преди да предяви иск, ищецът:
  - а) оттегля всеки иск или производство, висящи пред национален или международен съд или правораздавателен орган съгласно националното или международното право по отношение на мярка, за която се твърди, че представлява нарушение на разпоредбите, посочени в член 17.25, параграф 1;

- б) предоставя писмена декларация, че няма да започва иск или производство пред национален или международен съд или правораздавателен орган съгласно националното или международното право по отношение на мярка, за която се твърди, че представлява нарушение на разпоредбите, посочени в член 17.25, параграф 1;
- в) предоставя декларация, че няма да изпълнява произнесено съгласно настоящия раздел арбитражно решение, преди това решение да е станало окончателно съгласно член 17.56, и няма да иска обжалване, преразглеждане, отмяна, анулиране, или ревизиране, нито да започва друга сходна процедура пред международен или национален съд или правораздавателен орган, по отношение на арбитражно решение, постановено съгласно настоящия раздел.

2. Съдът отхвърля иск от ищец, който е предявил друг иск пред Съда или пред друг национален или международен съд или правораздавателен орган по отношение на същата мярка, за която се твърди, че нарушава разпоредбите, посочени в член 17.25, параграф 1, освен ако ищецът оттегли този висящ иск. Настоящият параграф не се прилага, ако ищецът предяви иск пред национален съд или правораздавателен орган с цел налагане на временни мерки или установително решение.

3. За целите на настоящия член „ищец“ включва инвеститора и местно установеното предприятие, ако инвеститорът е действал от негово име. Освен това за целите на параграф 1, буква а) и параграф 2 „ищец“ включва също така:

- а) ако искът е предявен от инвеститор, действащ от свое име, всички лица, които пряко или непряко имат участие в собствеността или са под контрола на инвеститора и твърдят, че са понесли същите загуби или щети¹ като инвеститора; или
- б) ако искът е предявен от инвеститор, действащ от името на местно установено предприятие, всички лица, които пряко или непряко имат участие в собствеността или са под контрола на местно установеното предприятие и твърдят, че са понесли същите загуби или щети² като местно установеното предприятие;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че „същите загуби или щети“ означава загуби или щети, произтичащи от същата мярка, за които лицата търсят компенсация в същото качество като ищеца (напр. ако ищецът действа в качеството си на акционер, настоящата разпоредба обхваща лицата, които търсят компенсация като акционери).

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че „същите загуби или щети“ означава загуби или щети, произтичащи от същата мярка, за които лицата търсят компенсация в същото качество като ищеца (напр. ако ищецът действа в качеството си на акционер, настоящата разпоредба обхваща лицата, които търсят компенсация като акционери).

ЧЛЕН 17.30

Предявяване на иск

1. Ако спорът не може да бъде разрешен в срок от шест месеца от датата на подаване на искането за консултации и, ако е приложимо, са изминали поне три месеца от подаването на известието, с което се иска определяне на ответника съгласно член 17.28, ищецът може да предяви иск пред Съда, при условие че удовлетворява изискванията в настоящия член и член 17.32.

2. Искът може да бъде предявен пред Съда съгласно един от следните набори от правила за уреждане на спорове:
  - а) Конвенцията на ICSID, при условие че както ответникът, така и държавата на ищеца са страни по тази конвенция;

  - б) Правилата за допълнителния механизъм на ICSID, при условие че ответникът или държавата на ищеца са страни по Конвенцията на ICSID;

  - в) арбитражните правила на UNCITRAL; или

  - г) всякакви други правила, договорени от страните по спора по искане на ищеца.

3. Правилата за уреждане на спорове, посочени в параграф 2, се прилагат при спазване на правилата, установени в настоящия раздел и допълнени от евентуалните правила, приети от Подкомитета.

4. Всички искания, посочени от ищеца при предявяване на неговия иск съгласно настоящия член, се основават на информацията, посочени в неговото искане за консултации съгласно член 17.27, параграф 4, букви в) и г).

5. Не се допускат иски, предявени от името на група, съставена от определен брой неидентифицирани ищци, или от представител, който възнамерява да проведе производството, като действа в интерес на няколко определени или неопределени ищци, които делегират всички решения, свързани с производството от тяхно име.

6. От съображения за правна сигурност се уточнява, че инвеститор не може да предяви иск по реда на настоящия раздел, ако инвестицията е била направена чрез умишлено въвеждане в заблуждение, укриване на информация, корупционна практика или поведение, водещо до злоупотреба с процесуални възможности.

ЧЛЕН 17.31

Насрещни иски

1. Ответникът може да предяви насрещен иск въз основа на факта, че ищецът не е спазил международно задължение, приложимо на териториите на двете страни¹, произтичащо от връзката с фактическото основание за иска².
2. Насрещният иск се предявява не по-късно от момента на представяне на писменото насрещно изявление или писмената защита на ответника или на по-късен етап от производството, ако Съдът реши, че забавянето е оправдано при обстоятелствата.
3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че съгласието на ищеца с процедурите по настоящия раздел, както е посочено в член 17.32, включва представянето на насрещен иск от ответника.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че задълженията, посочени в настоящия параграф се основават на правните ангажименти, поети от страните.

² Съвместният съвет приема по искане на някоя от страните обвързващи решения за тълкуване по член 17.38, параграф 6, за да изясни обхвата на международните задължения, посочени в настоящия параграф.

ЧЛЕН 17.32

Съгласие

1. Ответникът изразява съгласие с предявяването на иск съгласно настоящия раздел.
2. Смята се, че съгласието по параграф 1 и внасянето на иск в съответствие с настоящия раздел отговарят на изискванията на:
  - а) член 25 от Конвенцията на ICSID и Правилата за допълнителния механизъм на ICSID за писмено съгласие на страните по спора; както и
  - б) член II от Нюйоркската конвенция — в случай на писмено съглашение.
3. Смята се, че ищецът дава съгласие в съответствие с процедурите, предвидени в настоящия раздел по време на предявяването на иск съгласно член 17.30.

ЧЛЕН 17.33

Финансиране от трета страна

1. Ако страна по спора е получила или получава финансиране от трета страна, или е уредила да получава финансиране от трета страна, страната по спора, която се възползва от финансирането разкрива пред другата страна по спора и пред състава Съда или — ако съставът на Съда не е сформиран — пред председателя на Съда името и адреса на финансиращата трета страна и, ако е приложимо, на крайния действителен собственик и корпоративна структура.
2. Страната по спора разкрива информацията по параграф 1 в момента на предявяване на иск или — ако финансирането от трета страна е уредено след предявяването на иска — веднага щом бъде сключена договореността или бъдат предоставени безвъзмездните средства или дарението. Страната по спора незабавно уведомява Съда за всяка промяна в оповестената информация.
3. Съдът може да разпреди разкриването на допълнителна информация относно договореността за финансиране и третата страна, която го предоставя, ако счете това за необходимо, на всеки етап от производството.

ПОДРАЗДЕЛ 4

ИНВЕСТИЦИОННА СЪДЕБНА СИСТЕМА

ЧЛЕН 17.34

Първоинстанционен съд

1. Създава се арбитражен съд от първа инстанция, който да разглежда искиове, предявени съгласно член 17.30.
2. След влизането в сила на настоящото споразумение Съвместният комитет назначава девет съдии в Съда. Трима от съдиите са граждани на държава членка, трима са граждани на Чили и трима са граждани на трети държави. При назначаването на съдиите Съвместният комитет се приканва да взема предвид необходимостта от гарантиране на многообразие и справедливо представяне на половете.
3. Съвместният комитет може да реши броят на съдиите да бъде увеличен или намален трикратно. Допълнителните назначения се правят според критериите, предвидени в параграф 2.

4. Съдиите притежават квалификациите, изискуеми в държавите, на които са граждани, за назначаване на магистратска длъжност, или да бъдат юристи с призната компетентност. Те са демонстрирали експертни знания по международно публично право. Желателно е те да имат експертни знания по международно инвестиционно право, международно търговско право и в областта на разрешаването на спорове, възникващи по международни инвестиционни или международни търговски споразумения.

5. Съдиите се назначават за петгодишен мандат. Въпреки това мандатите на петима от деветимата съдии (двама граждани на държава членка, двама граждани на Чили и един гражданин на трета държава), назначени непосредствено след влизането в сила на настоящото споразумение и определени чрез жребий, се удължават до осем години. Свободните места се запълват веднага след освобождаването им. Съдия, определен да замени друг съдия, чийто мандат все още не е изтекъл, заема длъжността до края на мандата на предшественика си. С разрешението на председателя на Съда съдия, който е член на даден състав на Съда, може след изтичане на неговия мандат да продължи да изпълнява функциите си в рамките на този състав до приключване на производствата на състава и само за тази цел продължава да се счита за съдия от Съда.

6. Съдът има председател и заместник-председател, които отговарят за организационните въпроси със съдействието на секретариата. Председателят и заместник-председателят се избират за мандат от две години измежду съдиите, които са граждани на трети държави. Те изпълняват тези функции на ротационен принцип, определен чрез жребий от съвместните председатели на Съвместния комитет. Заместник-председателят действа като председател, когато председателят е възпрепятстван.

7. Съдът разглежда делата в състави, включващи трима съдии, един от които е гражданин на държава — членка на Съюза, един — на Чили и един — на трета държава. Съставът се председателства от съдията, който е гражданин на трета държава.
8. Когато е предявен иск по реда на член 17.30 председателят на Съда определя на ротационен принцип състава на Съда, който разглежда делото, като гарантира, че сформиранието на състави се прави на случаен и произволен принцип предоставя еднаква възможност на всички съдии да изпълняват тези функции.
9. Независимо от разпоредбите на параграф 7 от настоящия член страните по спора може да се споразумеят делото да бъде разгледано от един-единствен съдия, който е гражданин на трета държава и е назначен от председателя на Съда. Ответникът разглежда добронамерено подобно искане от страна на ищеца, особено когато исканото обезщетение или компенсация за щети е в сравнително малък размер. Това искане се прави едновременно с предявяването на иска по член 17.30.
10. Съдът изготвя свои собствени процедури за работа след обсъждане със страните.
11. Съдиите са на разположение по всяко време и с кратко предизвестие, като следят отблизо действията по уреждането на спорове във връзка с настоящата част от споразумението.
12. За да се гарантира, че съдиите са на разположение, те получават ежемесечно предварителен хонорар с фиксиран размер, който се определя с решение на Съвместния комитет. Председателят на Съда и, ако е приложимо, заместник-председателят получават хонорар, еднакъв по размер с хонорара, определен в съответствие с член 17.35, параграф 11 за всеки ден на изпълнение на функциите на председател на Съда в съответствие с настоящия раздел.

13. Предварителният хонорар се изплаща от страните според съответното им равнище на развитие по сметка, управлявана от секретариата на Международния център за разрешаване на инвестиционни спорове (ICSID). Ако една от страните не изплати въпросния хонорар, другата страна може да реши тя да го изплати. Всякакви подобни просрочени задължения остават дължими, заедно с полагащата се лихва. Съвместният комитет редовно преразглежда размера и подялбата на хонорарите и може да препоръчва съответни корекции.

14. Освен ако Съвместният комитет приеме решение на основание параграф 15 от настоящия член, другите хонорари и разноски на съдиите от даден състав на Съда са в размера, определен съгласно правило 14, параграф 1 от Административните и финансовите правила на Конвенцията на ICSID в сила към датата на внасяне на иска, като сумата се разпределя от Съда между страните по спора в съответствие с член 17.54, параграфи 5, 6 и 7.

15. Съвместният комитет може със свое решение да преобразува предварителния хонорар и другите хонорари и разноски в постоянно редовно възнаграждение. В такъв случай съдиите изпълняват функциите си на пълно работно време, а Съвместният комитет определя възнаграждението им и свързаните с това организационни въпроси. На съдиите, получаващи редовно възнаграждение, не е разрешено да упражняват каквато и да е друга професия, било то срещу възнаграждение или безвъзмездно, освен ако председателят на Съда предостави по изключение освобождаване от тази забрана.

16. Секретариатът на ICSID изпълнява функциите на секретариат на Съда и предоставя на този съд подходяща подкрепа. Разноските по предоставянето на такава подкрепа се разпределят от Съда между страните по спора в съответствие с член 17.54, параграфи 5, 6 и 7.

ЧЛЕН 17.35

Апелативен съд

1. Създава се постоянен Апелативен съд, който да разглежда жалби срещу решенията на Съда.
2. След влизането в сила на настоящото споразумение Съвместният комитет назначава шестима членове на Апелативния съд. Двама от съдиите са граждани на държава членка, двама са граждани на Чили и двама са граждани на трети държави. При назначаването на членовете на апелативния съд Съвместният комитет се приканва да взема предвид необходимостта от гарантиране на многообразие и справедливо представяне на половете.
3. Съвместният комитет може да реши да увеличи трикратно броя на членовете на Апелативния съд. Допълнителните назначения се правят според критериите, предвидени в параграф 2.
4. Членовете на Апелативния съд притежават квалификациите, изискуеми в държавите, на които са граждани, за назначаване на най-високите магистратски длъжности, или да бъдат юристи с призната компетентност. Те са демонстрирали експертни знания по международно публично право. Желателно е те да имат експертни знания по международно инвестиционно право, международно търговско право и в областта на разрешаването на спорове, възникващи по международни инвестиционни или международни търговски споразумения.

5. Членовете на Апелативния съд се назначават за петгодишен мандат. Въпреки това мандатът на трима от общо шестимата членове, назначени незабавно след влизането в сила на настоящото споразумение и определени чрез жребий, се удължава на осем години. Свободните места се запълват веднага след освобождаването им. Член, определен да замени друг член, чийто мандат все още не е изтекъл, заема длъжността до края на мандата на предшественика си. С разрешението на председателя на съда член на даден състав на Апелативния съд, може след изтичане на неговия мандат да продължи да изпълнява функциите си в рамките на този състав до приключване на производствата на състава и само за тази цел продължава да се счита за член на Апелативния съд.

6. Апелативният съд има председател и заместник-председател, които отговарят за организационните въпроси със съдействието на секретариата. Председателят и заместник-председателят се избират за мандат от две години измежду членовете на Апелативния съд, които са граждани на трети държави. Те изпълняват тези функции на ротационен принцип, определен чрез жребий от съвместните председатели на Съвместния комитет. Заместник-председателят действа като председател, когато председателят е възпрепятстван.

7. Апелативният съд разглежда жалби в състави, включващи трима членове, един от които е гражданин на държава — членка на Съюза, един — на Чили и един — на трета държава. Съставът се председателства от члена, който е гражданин на трета държава.

8. Председателят на Апелативния съд определя на ротационен принцип членовете на състава, разглеждащ дадено обжалване, като гарантира, че сформиранието на състави се прави на случаен и произволен принцип, като в същото време дава еднаква възможност на всички членове да изпълняват тези функции.

9. Апелативният съд изготвя свои собствени процедури за работа след обсъждане със страните.
10. Всички членове на Апелативния съд са на разположение по всяко време и с кратко предизвестие, като следят отблизо другите действия по уреждане на спорове във връзка с настоящата част от споразумението.
11. За да се гарантира, че членовете на Апелативния съд са на разположение, те получават ежемесечно предварителен хонорар с фиксиран размер, както и хонорар за всеки ден на изпълнение на функциите на член, като размерът на тези хонорари се определя с решение на Съвместния комитет. Председателят на Апелативния съд и, когато е приложимо, заместник-председателят получават хонорар за всеки ден на изпълнение на функциите на председател на Апелативния съд в съответствие с настоящия раздел.
12. Възнаграждението на членовете се изплаща от страните според съответното им равнище на развитие по сметка, управлявана от секретариата на ICSID. Ако една от страните не изплати въпросния хонорар, другата страна може да реши тя да го изплати. Всякакви подобни просрочени задължения остават дължими, заедно с полагащата се лихва. Съвместният комитет редовно преразглежда размера и подялбата на хонорарите и може да препоръчва съответни корекции.
13. Съвместният комитет може със свое решение да преобразува предварителния хонорар и хонорарите за изработени дни в постоянно редовно възнаграждение. В такъв случай членовете на Апелативния съд изпълняват функциите си на пълно работно време, а Съвместният комитет определя възнаграждението им и свързаните с това организационни въпроси. На членовете, получаващи редовно възнаграждение, не е разрешено да упражняват каквато и да е друга професия, било то срещу възнаграждение или безвъзмездно, освен ако председателят на Апелативния съд предостави по изключение освобождаване от тази забрана.

14. Секретариатът на ICSID изпълнява функциите на секретариат на Апелативния съд и предоставя на този съд подходяща подкрепа. Разноските по предоставянето на такава подкрепа се разпределят от Апелативния съд между страните по спора в съответствие с член 17.54, параграфи 5, 6 и 7.

ЧЛЕН 17.36

Етично поведение

1. Съдиите от Съда и членовете на Апелативния съд се избират измежду лица, чиято независимост е извън всякакво съмнение. Те не са свързани с никое правителство¹. Те не приемат инструкции от никоя организация или правителство по въпроси, свързани със спора. Те не участват в разглеждането на каквито и да било спорове, които биха довели до пряк или косвен конфликт на интереси. Те спазват приложение 17-И. След като бъдат назначени те се въздържат да действат като адвокати или като определени от дадена страна експерти или свидетели по какъвто и да било висящ или нов инвестиционен спор по настоящото споразумение или по друго споразумение или национална правна система.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че фактът, че дадено лице получава доход от правителството или по-рано е било наето от правителството, или е в семейни отношения със служител на правителството, сам по себе си не е основание лицето да се счита за неотговарящо на изискванията.

2. Ако страна по спора счита, че съдия от Съда или член на Апелативния съд не отговаря на изискванията в параграф 1, тя изпраща искане за отвод съответно на председателя на Съда или на председателя на Апелативния съд. Искането за отвод трябва да се изпрати в срок от 15 дни от датата, на която страната по спора е била уведомена за конкретния състав на Съда или на Апелативния съд, или в срок от 15 дни от датата, на която е узнала съответните факти, ако не е възможно разумно да се допусне, че те са ѝ били известни към момента на сформирание на състава. В искането за отвод се посочват основанията за отвода.

3. Ако в срок от 15 дни от датата на искането за отвод съответният съдия от Съда или член на Апелативния съд реши да не си направи отвод от съответния състав, председателят на Съда или председателят на Апелативния съд според случая изслушва страните по спора и след като предостави възможност на съдията от Съда или на члена на Апелативния съд да представи своите коментари взема решение в срок от 45 дни от получаването на искането за отвод и незабавно уведомява за това страните по спора и останалите съдии или членове от състава.

4. Исканията за отвод на председателя на Съда от даден състав се разглеждат от председателя на Апелативния съд, и обратно.

5. Въз основа на мотивирана препоръка от председателя на Апелативния съд¹ страните може да решат с решение на Съвместния комитет да отстранят даден съдия от Съда или член на Апелативния съд, когато неговото поведение не е в съответствие със задълженията по параграф 1 и е несъвместимо с оставането му на длъжност в Съда или Апелативния съд. Ако твърденията за въпросното поведение се отнасят до председателя на Апелативния съд, мотивираната препоръка се представя от председателя на Съда. Член 17.34, параграф 2 и член 17.35, параграф 2 се прилагат *mutatis mutandis* за попълването на места, освободени вследствие на настоящия параграф.

ЧЛЕН 17.37

Многостранни механизми за уреждане на спорове

Страните се стремят да си сътрудничат за създаване на многостранен инвестиционен арбитражен и апелативен механизъм за разрешаването на инвестиционни спорове. След влизането в сила между страните на международно споразумение, в което се предвижда подобен многостранен механизъм, приложим за споровете по настоящата част от настоящото споразумение, съответните разпоредби на настоящия раздел спират да се прилагат. Съвместният комитет може да приеме решение за уточняване на всички необходими преходни договорености.

---

¹ Тази препоръка не засяга възможността Съвместният комитет на насочи вниманието на председателя на Апелативния съд към поведението на съдия от Съда или член на Апелативния съд, което може да не съответства на задълженията по параграф 1 и да бъде несъвместимо с оставането му на длъжност в Съда или Апелативния съд.

ПОДРАЗДЕЛ 5

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Член 17.38

Приложимо право и правила за тълкуване

1. Съдът определя дали мярката, по силата на която ищецът предявява иск, съответства или не на разпоредбите на член 17.25, параграф 1.
2. При вземането на своето решение Съдът прилага настоящото споразумение и другите правила на международното право, приложими между страните. Той тълкува настоящото споразумение в съответствие с обичайните правила за тълкуване на международното публично право, кодифицирани във Виенската конвенция за правото на договорите.
3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определянето на съответствието на дадена мярка с разпоредбите на член 17.25, параграф 1, Съдът взема предвид, доколкото е целесъобразно, действителното национално право на дадена страна. Когато прави това, Съдът се придържа към преобладаващото тълкуване на това право от съдилищата или органите на въпросната страна, като никое тълкуване на това право от Съда не обвързва съдилищата или органите на страната.

4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че Съдът няма компетентност да определя законосъобразността на мярка, за която се твърди, че представлява нарушение на разпоредбите на член 17.25, параграф 1 по смисъла на националното право на страната по спора.
5. От съображения за правна сигурност се уточнява, че ако инвеститор от някоя от страните предяви иск по настоящия раздел, включително иск, в който се твърди, че дадена страна е нарушила член 17.17, инвеститорият носи тежестта на доказване на своите претенции в съответствие с общите принципи на международното право, приложими за спора.
6. При възникване на сериозни затруднения при тълкуването на конкретни положения във връзка с раздел В¹ или Г Съвместният комитет може да приеме решения за тълкуване на настоящото споразумение. Всяко такова тълкуване е обвързващо за Съда и за Апелативния съд. Съвместният комитет може да реши, че дадено тълкуване става задължително от определена дата.

ЧЛЕН 17.39

Тълкуване на приложенията

1. След искане за консултации по член 17.27, параграф 3, ответникът може да поиска писмено от Подкомитета да определи дали и доколко мярката, предмет на искането за консултации, попада в обхвата несъответстваща на изискванията мярка, посочена в приложение 17-А или 17-Б.

---

¹ Както е посочено в член 17.25.

2. Това искане до Подкомитета се прави възможно най-скоро след получаването на искането за консултации. След изпращането на искане до Подкомитета, сроковете, посочени в член 17.27, параграфи 5 и 8, член 17.54, параграф 10 и член 17.55, параграф 5, спират да текат.

3. Подкомитетът опитва добросъвестно да направи исканото определение. Всяко подобно определение се предава незабавно на страните по спора.

4. Ако Подкомитетът не направи определение в срок от три месеца от искането, спирането на сроковете вече не се прилага.

ЧЛЕН 17.40

Други искиове

Ако бъдат предявени искиове по настоящия раздел и по глава 38 или друго международно споразумение във връзка със същото предполагаемо нарушение на разпоредбите на член 17.25, параграф 1 и е възможно припокриване на обезщетения; или друг международен иск би могъл да има сериозно отражение върху решението във връзка с иска, предявен съгласно настоящия раздел, Съдът, след като изслуша страните по спора и ако е уместно, взема предвид производството по глава 38 или друго международно споразумение в своето разпореждане или решение. За тази цел той може също да спре производството. В действията си съгласно настоящия член Съдът спазва член 17.54, параграф 10.

ЧЛЕН 17.41

Недопускане на заобикаляне на мерки

От съображения за правна сигурност се уточнява, че Съдът се отказва от компетентност, ако спорът е възникнал или е бил разумно предвидим в момента, в който ищецът е придобил собственост или контрол върху инвестицията, която е предмет на спора, или е започнал корпоративно реструктуриране и въз основа на фактите Съдът реши, че ищецът е придобил собственост или контрол по отношение на инвестицията или е започнал корпоративно реструктуриране единствено за да предяви иск по настоящия раздел. Възможността за отказ от компетентност при подобни обстоятелства не засяга други възражения относно компетентността, които биха могли да бъдат разгледани от Съда.

ЧЛЕН 17.42

Искове, явно лишени от правно основание

1. Не по-късно от 30 дни след сформирането на състава на Съда по член 17.34, параграф 7, и при всички положения преди неговото първо заседание или 30 дни след като ответникът е научил за фактите, на които се основава възражението, ответникът може да подаде възражение, че искът е явно лишен от правно основание.
2. Ответникът посочва възможно най-точно основанията за възражението.

3. След като даде на страните по спора възможност да представят становищата си по възражението, по време на първото заседание на състава на Съда или веднага след това, Съдът произнася решение или временно арбитражно решение по възражението, като посочва мотивите за това. В случай че възражението е получено след първото заседание на състава на Съда, той произнася това решение или временно арбитражно решение във възможно най-кратък срок, но не по-късно от 120 дни след подаване на възражението. При вземането на решение по възражението Съдът приема твърденията на ищеца за верни и може също да разгледа всички имащи отношение факти, по които не са повдигнати възражения.

4. Решението на Съда не засяга правото на страната по спора да повдигне възражение в съответствие с член 17.43 или в хода на производството по отношение на правното основание на иска и не засяга правомощието на Съда да разглежда други възражения като преюдициален въпрос.

ЧЛЕН 17.43

Искове, необосновани от правна гледна точка

1. Без да се засяга правомощието на Съда да разглежда други възражения като преюдициален въпрос или правото на ответника да повдига всякакви такива възражения по всяко подходящо време, Съдът разглежда и решава като преюдициален въпрос всяко повдигнато от ответника възражение, по отношение на което от правна гледна точка подаден по настоящия раздел иск или която и да е негова част не представлява иск, за който може да се произнесе благоприятно за ищеца арбитражно решение по член 17.54, дори ако се приеме, че представените от ищеца твърдения са верни. Съдът може да разгледа и всякакви имащи отношение факти, по които не са повдигнати възражения.

2. Възраженията по параграф 1 от настоящия член се подават до Съда възможно най-скоро след сформирането на състава на Съда и при всички случаи не по-късно от фиксираната от Съда дата, на която ответникът трябва да представи своето писмено насрещно изявление или писмена защита. Не се допуска подаване на възражение по параграф 1 при висящо производство по член 17.42, освен ако Съдът даде разрешение за подаване на възражение по настоящия член, след като надлежно е взел предвид обстоятелствата по делото.

3. При получаване на възражение по параграф 1 и освен ако счете възражението за явно неоснователно, Съдът спира всяко производство по същество, определя график за разглеждане на възражението, който е съобразен с установените вече графици за разглеждане на всеки друг преюдициален въпрос, и произнася решение или временно арбитражно решение по възражението, като посочва съответните основания.

ЧЛЕН 17.44

Прозрачност

1. Правилата за прозрачност на UNCITRAL се прилагат *mutatis mutandis* за спорове по настоящия раздел със следните допълнителни правила.

2. Следните документи се включват в списъка с документи, посочен в член 3, параграф 1 от Правилата за прозрачност на UNCITRAL: споразумението за медиация, посочено в член 17.26, искането за консултации, посочено в член 17.27, известието, с което се иска определяне на ответника и определението на ответника, посочени в член 17.28, искането за отвод и решението по това искане, посочени в член 17.36, както и искането за консолидиране, посочено в член 17.53.
3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че веществени доказателства може да се предоставят на разположение на обществеността в съответствие с член 3, параграф 3 от Правилата за прозрачност на UNCITRAL.
4. Независимо от член 2 от Правилата за прозрачност на UNCITRAL, ЕС като страна или Чили, според случая, своевременно правят публично достояние преди сформирването на състава на Съда искането за консултации, посочено в член 17.27, известието, с което се иска определяне на ответника и определението на ответника, посочени в член 17.28, след като бъде редактирана поверителната или защитена информация¹. Такива документи могат да бъдат направени публично достояние със съобщение до депозитаря, посочен в Правилата за прозрачност на UNCITRAL
5. Всяка страна по спора, която възнамерява да използва при изслушване информация, определена като поверителна или защитена, информира Съда за това.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че „поверителна или защитена информация“ се разбира съгласно определението в член 7 от Правилата за прозрачност на UNCITRAL.

6. Всяка страна по спора, която твърди, че определена информация представлява поверителна или защитена информация, я обозначава ясно като такава, когато я представя пред Съда.

7. От съображения за правна сигурност се уточнява, че никоя от разпоредбите в настоящия раздел не изисква от ответник да не предоставя на обществеността информация, която трябва да бъде разгласена съгласно законодателството на ответника.

ЧЛЕН 17.45

Временни мерки

Съдът може да разпорежи налагане на временни обезпечителни мерки, за да бъдат защитени правата на страна по спора или за да се гарантира напълно ефективното прилагане на компетентността на Съда, включително чрез заповед за запазване на доказателства, които са притежание или са под контрола на страна по спора, или за защита на компетентността на Съда. Съдът не може да разпорежи изземване на имущество, нито да възпрепятства прилагането на третирането, за което се твърди, че представлява нарушение.

ЧЛЕН 17.46

Отказ от иск или оттегляне на иск

Ако след предявяването на иск съгласно настоящия раздел ищецът не предприеме каквито и да било действия в хода на производството в продължение на 180 последователни дни или в уговорен от страните по спора срок, ще се счита, че ищецът е оттеглил иска си и е направил отказ от него. По искане на ответника и след като е уведомил страните по спора, Съдът приема определение по отказа от иска и издава заповед за присъждане на разноски. След като определението бъде прието, правомощията на Съда се считат за изчерпани. Ищецът не може впоследствие да предяви иск по същия въпрос.

ЧЛЕН 17.47

Гаранция за съдебните разноски

1. От съображения за правна сигурност се уточнява, че Съдът може, при поискване от страна на ответника, да разпреди на ищеца да предостави гаранция за всички или част от съдебните разноски, ако има разумни основания да смята, че съществува риск ищецът да не бъде в състояние да изпълни евентуално издадено срещу него решение за съдебните разноски.
2. Ако гаранцията за съдебните разноски не е предоставена изцяло в срок от 30 дни след разпореждането на Съда или в рамките на всеки друг определен от Съда срок, последният уведомява за това страните по спора. Съдът може да разпреди временно преустановяване или прекратяване на производството.

3. Съдът разглежда всички доказателства, предоставени във връзка с обстоятелствата в параграф 1, включително наличието на финансиране от трета страна.

ЧЛЕН 17.48

Неучастваща в спора страна

1. В срок от 30 дни след получаването или веднага след разрешаването на спор относно поверителната или защитена информация ответникът предоставя на неучастващата в спора страна:

- а) искането за консултации, посочено в член 17.27, известието, с което се иска определяне на ответника, посочено в член 17.28, иска, посочен в член 17.30 и всички други документи, придружаващи тези документи;
- б) по искане на неучастващата в спора страна:
  - i) писмените становища, изложенията, писмата, молбите и останалите документи, представени на Съда от страна по спора;
  - ii) писмените становища, представени на Съда от трето лице;

- iii) протоколите или стенографските протоколи от проведените от Съда изслушвания, когато има такива; както и
- iv) определенията, арбитражните решения и решенията на Съда; както и
- в) по искане и за сметка на неучастващата в спора страна — всички или част от доказателствата, представени пред Съда.
2. Неучастващата в спора страна има право да присъства на изслушване, провеждано съгласно настоящия раздел.
3. Съдът приема и, след консултация със страните по спора, може да прикани неучастващата в спора страна да представи устни или писмени изявления по въпроси, свързани с тълкуването на настоящото споразумение. Съдът гарантира, че на страните по спора се дава разумна възможност да представят своите становища по всяко изявление на неучастващата в спора страна.

ЧЛЕН 17.49

Намеса на трети лица

1. Съдът позволява на всяко лице, което може да докаже пряк и настоящ интерес от конкретните обстоятелства по делото („встъпилата страна“), да участва като трета страна. Встъпването се ограничава до частична или пълна подкрепа на правната позиция на една от страните по спора.

2. Молбата за встъпване трябва да бъде внесена в срок от 90 дни от публикуването на предявяването на иска по член 17.30. Съдът се произнася по молбата в срок от 90 дни, след като даде на страните по спора възможност да представят своите коментари.
3. Ако молбата за встъпване бъде уважена, на встъпилата страна се изпращат копия от всички процесуални определения, връчени на страните по спора, с изключение на, ако е приложимо, поверителната или защитената информация. Встъпилата страна може да представи изявление при встъпване в срок, определен от Съда след съобщаването на процесуалните определения. Страните по спора получават възможност да отговорят на изявлението при встъпване. На встъпилата страна се разрешава да присъства на изслушванията по настоящия раздел и да направи устно изявление.
4. В случай на обжалване встъпилата страна има право да се намеси пред Апелативния съд. Параграф 3 се прилага *mutatis mutandis*.
5. Правото на намеса, предоставено от настоящия член не засяга възможността Съдът да приеме становища *amicus curiae* от трети лица, които имат значителен интерес от производството в съответствие с член 4 от Правилата за прозрачност на UNCITRAL.
6. От съображения за правна сигурност се уточнява, че фактът, че дадено лице е кредитор на ищеца само по себе си не е достатъчен, за да се установи дали то има пряк и настоящ интерес от конкретните обстоятелства по спора.

ЧЛЕН 17.50

Доклади на вещи лица

Без да се засяга назначаването на други видове вещи лица, когато е упълномощен съгласно приложимите правила, посочени в член 17.30, параграф 2, Съдът, по искане на страна по спора или по своя собствена инициатива, след като се консултира със страните по спора, може да назначи едно или повече вещи лица, които да му докладват писмено по всички фактически въпроси, свързани с околната среда, здравето, безопасността и други области, повдигнати от страна по спора по време на производството.

ЧЛЕН 17.51

Обезщетение и друга компенсация

Фактът, че ищецът или местно установеното предприятие са получили или ще получат обезщетение или друга компенсация по договор за застраховка или договор за гаранция за цялото или част от предявеното обезщетение, претендирано в рамките на започнат по настоящия раздел спор, не се приема от Съда като валидна защита или подобен иск.

ЧЛЕН 17.52

Роля на страните

1. Никоя от страните не може да предявява международен иск във връзка със спор, подаден по реда на член 17.30, освен когато другата страна не е спазила и не е изпълнила постановеното по въпросния спор решение. Това не изключва възможността за уреждане на спорове съгласно глава 38 във връзка с мярка с общо приложение, дори да се твърди, че мярката нарушава настоящото споразумение, що се отнася до специфична инвестиция, по отношение на която е започнат спор по член 17.30. Това не засяга член 17.48.
2. Параграф 1 не изключва неформален обмен на информация с единствената цел да се улесни уреждането на спора.

ЧЛЕН 17.53

Съединяване

1. Ако два или повече иска, предявени поотделно съгласно настоящия раздел, са свързани с общ правен въпрос или факт и са предизвикани от едни и същи събития и обстоятелства, ответникът може да отправи до председателя на Съда искане за съединено разглеждане на всички подобни иски или части от тях. В искането се посочват:
  - а) имената и адресите на страните по спора във връзка с исковите, които са предмет на искането за съединяване;

б) обхватът на желаното съединяване; както и

в) основанията за искането.

2. Ответникът представя искането на всеки ищец по исковете, които ответникът предлага да бъдат съединени.

3. Ако всички страни по спора, породен от исковете, които са предмет на искането за съединяване, се съгласят исковете да бъдат разгледани съединено, страните по спора внасят съвместно искане до председателя на Съда съгласно параграф 1. Освен ако председателят на Съда не определи искането за явно неоснователно, той сформира в срок от 30 дни от получаването на подобно искане, нов състав на Съда („разглеждащ съединяването състав“) в съответствие с член 17.34, който е компетентен изцяло или частично по отношение на някои или на всички искове, предмет на въпросното искане.

4. Ако страните по спора, посочени в параграф 3 от настоящия член, не са постигнали съгласие по съединяването в срок от 30 дни от датата, на която и последният засегнат ищец е получил искането за съединяване по параграф 1 от настоящия член, председателят на Съда сформира разглеждащия съединяването състав в съответствие с член 17.34. Разглеждащият съединяването състав поема компетентността за някои или за всички искове, изцяло или частично, ако след като разгледа становищата на страните по спора е удовлетворен, че исковете, предявени по член 17.30, засягат общ правен въпрос или факт и са породени от едни и същи събития или обстоятелства, както и че съединяването би било най-подходящото решение в интерес на справедливото и ефикасно разрешаване на исковете, включително в интерес на съгласуваността на съдебните решения.

5. Ако ищите не са се споразумели по правилата за разрешаване на спора от списъка в член 17.30, параграф 2, в срок от 30 дни от датата, на която и последният ищец е получил искането за съединяване, съединеното разглеждане на исковете се предава на разглеждащия съединяването състав на Съда в съответствие с арбитражните правила на UNCITRAL при спазване на правилата в настоящия раздел.
6. Съставите на Съда, сформирани по член 17.34, преотстъпват компетентността във връзка с исковете, или части от тях, по отношение на които е компетентен разглеждащият съединяването състав и производствата на тези състави се спират. Арбитражното решение на разглеждащия съединяването състав на Съда по отношение на частите от исковете, за които е поел компетентност, е със задължителна сила за съставите на Съда, които са компетентни за останалата част от исковете, считано от датата, на която арбитражното решение стане окончателно съгласно член 17.56.
7. Ищец, чийто иск е предмет на съединяване, може да оттегли иска си или частта от него, предмет на съединяване, от производството за уреждане на спор по настоящия член и този иск или въпросната част от него не могат да бъдат внесени повторно по член 17.30.
8. По искане на ответника разглеждащият съединяването състав на Съда може да реши, на същото основание и със същите последици като в параграфи 3 и 6, дали е компетентен по отношение на целия иск или част от иск, попадащ в обхвата на параграф 1, който е предявен след започването на производството по съединяване.

9. По искане на един от ищите разглеждащият съединяването състав може да приеме необходимите мерки за запазване на поверителността на поверителната или защитена информация на този ищец по отношение на другите ищци. Тези мерки могат да включват представяне на другите ищци на редактирани версии на съдържащи поверителна или защитена информация документи или договорености за провеждане на части от изслушванията при закрити врата.

ЧЛЕН 17.54

Временно арбитражно решение

1. Ако Съдът заключи, че ответникът е нарушил някоя от разпоредбите, посочени в член 17.25, параграф 1, както твърди ищецът, Съдът може, на базата на искане от страна на ищеца и след като изслуша страните по спора, да присъди само:

- а) парични обезщетения и всяка приложима лихва; както и
- б) възстановяване на собственост, като в този случай в решението се предвижда, че ответникът може да плати парични обезщетения за вреди и всяка приложима лихва вместо възстановяването, определени в съответствие с член 17.19.

Когато искът е предявен от името на местно установено предприятие, всяко решение съгласно настоящия параграф предвижда, че:

- а) всички парични обезщетения и лихви се изплащат на местно установеното предприятие;
- б) всяко възстановяване на собственост се прави в полза на местно установеното предприятие.

От съображения за правна сигурност се уточнява, че Съдът не може да присъжда компенсации, различни от посочените в първа алинея, нито да разпорежда отмяна, прекратяване или изменение на засегнатата мярка.

2. Паричните обезщетения за вреди не надвишават по размер загубите, претърпени от ищеца или, ако ищецът е действал от името на местно установеното предприятие, от местно установеното предприятие, в резултат от нарушението на съответните разпоредби, посочени в член 17,25, параграф 1, след приспадане на всички вече предоставени от съответната страна предходни обезщетения или компенсации. Съдът определя паричните обезщетения въз основата на становищата на страните по спора и взема предвид, ако е приложимо, евентуално съпричиняване, умишлено или поради небрежност, или неограничаване на щети.

3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че ако даден инвеститор или страна предявят иск по член 17.30, те могат да получат възстановяване само на загуби или щети, понесени в качеството им на инвеститор или страна.

4. Съдът не присъжда наказателни обезщетения.

5. Съдът отсъжда разноските за производството да бъдат понесени от загубилата страна по спора. При изключителни обстоятелства Съдът може да разпредели тези съдебни разноски между страните по спора, ако реши, че разпределянето е уместно при обстоятелствата по делото.
6. Съдът също така отсъжда други разумно определени разходи, включително разумните разходи за правно представителство и правна помощ, да бъдат понесени от загубилата страна по спора, когато отхвърля иск и постановява решение по член 17.42 или 17.43. При други обстоятелства, Съдът разпределя разделянето на други разумно определени разходи, включително разумните разходи за правно представителство и правна помощ, между страните по спора, като взема предвид изхода от производството и други имащи отношение обстоятелства, като например поведението на страните по спора.
7. Ако само някои части от исковете са успешни, разходите се коригират пропорционално на броя или дела на успешните части на исковете.
8. Апелативният съд разглежда разходите в съответствие с настоящия член.
9. Не по-късно от една година след датата на влизане в сила на настоящото споразумение, Съвместният комитет приема допълнителни правила за хонорарите с цел определяне на максималните разходи за правно представителство и правна помощ, които може да бъдат понесени от определени категории загубили спора страни, като взема предвид техните финансови ресурси.

10. Съдът произнася временното арбитражно решение в срок от 24 месеца от датата на предявяване на иска. Ако този срок не може да бъде спазен, Съдът приема решение в този смисъл, в което обяснява на страните по спора причините за забавянето и посочва прогнозна дата за произнасянето на временното арбитражно решение.

ЧЛЕН 17.55

Процедура по обжалване

1. Всяка от страните по спора може да обжалва пред Апелативния съд временно арбитражно решение в срок от 90 дни от произнасянето му. Основанията за обжалването са:
  - а) че Съдът е допуснал грешка при тълкуването или прилагането на съответното право;
  - б) че Съдът е допуснал явна грешка при оценяването на фактите, включително, ако е приложимо, оценяването на правото на някоя от страните; или
  - в) основанията, предвидени в член 52 от Конвенцията на ICSID, доколкото те не попадат в обхвата на букви а) и б).
2. Апелативният съд отхвърля жалбата, ако установи, че тя е неоснователна. Апелативният съд може също така да отхвърли жалбата по ускорена процедура, ако е видно, че тя е явно неоснователна.

3. Ако Апелативният съд констатира, че жалбата е основателна, решението на Апелативния съд изцяло или частично изменя или отменя правните констатации и заключения във временното арбитражно решение. В своето решение Апелативният съд подробно посочва как е изменил или отменил съответните констатации и заключения на Съда.
4. Ако констатираните от Съда факти го позволяват, Апелативният съд прилага към тези факти своите собствени правни констатации и заключения и постановява окончателно решение. Ако това не е възможно, той връща делото на Съда.
5. Като общо правило производството по обжалване не трае повече от 180 дни, считано от датата, на която страна по спора официално заяви решението си да обжалва, до датата, на която Апелативният съд произнесе своето решение. Когато Апелативният съд сметне, че не може да произнесе решението си в срок от 180 дни, той информира писмено страните по спора за основанията за забавянето, като същевременно дава прогноза за срока, в който ще произнесе това решение. При всички случаи производството не трае повече от 270 дни.
6. Страната по спора, която подава жалба, представя обезпечение за покриване на разходите по жалбата.
7. Членове 17.33, 17.44, 17.45, 17.46, 17.48 и, ако е уместно, други разпоредби от настоящия раздел се прилагат *mutatis mutandis* по отношение на процедурата по обжалване.

ЧЛЕН 17.56

Окончателно решение

1. Временно арбитражно решение, постановено по настоящия раздел, става окончателно, ако никоя от страните по спора не го обжалва в съответствие с член 17.55.
2. Ако временно арбитражно решение бъде обжалвано и Апелативният съд отхвърли жалбата в съответствие с член 17.55, временното арбитражно решение става окончателно на датата, на която Апелативният съд е отхвърлил жалбата.
3. Ако временното арбитражно решение е обжалвано и Апелативният съд е произнесъл окончателно решение, временното арбитражно решение, изменено или отменено от Апелативния съд, става окончателно на датата, на която е произнесено окончателното решение на Апелативния съд.
4. Ако временното арбитражно решение е обжалвано и Апелативният съд е изменил или отменил правните констатации и заключения във връзка с временното арбитражно решение и е върнал делото за ново разглеждане от Съда, Съдът, след като изслуша страните по спора, ако е целесъобразно, преразглежда временното си решение с цел да отрази констатациите и заключенията на Апелативния съд. Направените от Апелативния съд фактически констатации имат обвързваща сила за Съда. Съдът се стреми да произнесе преразгледаното си решение в срок от 90 дни от получаването на решението на Апелативния съд. Преразгледаното временно арбитражно решение става окончателно 90 дни след датата на неговото произнасяне.

5. Окончателното решение включва всяко окончателно решение, произнесено от Апелативния съд по член 17.55.

ЧЛЕН 17.57

Принудително изпълнение на решения

1. Произнесено по настоящия раздел решение не подлежи на принудително изпълнение докато не стане окончателно в съответствие с член 17.56. Окончателните арбитражни решения, произнесени съгласно настоящия раздел, са задължителни за страните по спора и не подлежат на обжалване, преразглеждане, отмяна, анулиране или каквото и да е друго корективно действие¹.

2. Страните признават произнесените съгласно настоящия раздел арбитражни решения за задължителни и прилагат съответните парични задължения на своята територия по същия начин като при окончателно решение на национален съд или правораздавателен орган в съответната страна.

3. Изпълнението на решението се урежда от законовите и подзаконовите актове относно изпълнението на съдебни или арбитражни решения, които са в сила в момента, когато е поискано изпълнението.

4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че член 41.10 не е пречка за признаването, изпълнението и прилагането на произнесени съгласно настоящия раздел арбитражни решения.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това не пречи на страна по спора да иска от Съда да преразгледа или тълкува решение в съответствие с приложимите правила за уреждане на спорове, когато има такава възможност съгласно приложимите правила.

5. За целите на член 1 от Нюйоркската конвенция произнесените съгласно настоящия раздел окончателни арбитражни решения представляват арбитражни решения във връзка с искиове, които се считат за възникнали при търговско взаимоотношение или търговска сделка.

6. От съображения за правна сигурност и при спазване на разпоредбите на параграф 1 от настоящия член се уточнява, че ако даден иск е предмет на процедурата за уреждане на спор по реда на член 17.30, параграф 2, буква а), произнесеното съгласно настоящия раздел окончателно арбитражно решение се счита за арбитражно решение по раздел 6 от Конвенцията на ICSID.

ГЛАВА 18

ТРАНСГРАНИЧНА ТЪРГОВИЯ С УСЛУГИ

ЧЛЕН 18.1

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за мерки на някоя от страните, засягащи трансграничната търговия с услуги, осъществявана от доставчици на услуги от другата страна. Тези мерки включват мерки, засягащи:

- а) производството, разпространението, предлагането на пазара, продажбата и доставката на услуга;

- б) закупуването, ползването или заплащането на услуга;
- в) достъпа до и ползването на услуги, свързани с предоставянето на конкретна услуга, които някои от страните изисква да се предлагат на обществеността като цяло, включително мрежи за дистрибуция, транспорт или далекосъобщителни мрежи; както и
- г) предоставянето на гаранция или всякаква форма на финансово обезпечение като условие за предоставянето на услуга.

2. Настоящата глава не се прилага по отношение на:

- а) финансовите услуги съгласно определението в член 25.2;
- б) аудио-визуални услуги;
- в) национален морски каботаж¹;

---

¹ Без да се засяга обхватът от дейности, които могат да бъдат считани като част от „каботажа“ съгласно съответното национално законодателство, съгласно настоящата глава националният морски каботажен превоз обхваща пътническият или товарният превоз между пристанище или точка, разположени в Чили или в държава — членка на Европейския съюз, и друго пристанище или точка, разположени в Чили или в същата държава членка, включително върху нейния континентален шелф, както е посочено в Конвенцията на ООН по морско право, както и трафика, който започва и завършва в същото пристанище или точка, разположени в Чили или в държава — членка на Европейския съюз.

- г) национални или международни въздухоплавателни услуги или свързани услуги в подкрепа на въздухоплавателни услуги¹, независимо дали са редовно извършвани или не, както и услуги, пряко свързани с упражняването на права за превоз, различни от:
- i) услуги по ремонт и поддръжка на въздухоплавателни средства, по време на които въздухоплавателното средство е извадено от експлоатация;
  - ii) продажба и маркетинг на въздушнотранспортни услуги;
  - iii) услуги, свързани с компютризирани системи за резервация (CRS); както и
  - iv) услуги по наземно обслужване;
- д) обществени поръчки; както и
- е) субсидии или безвъзмездни средства, предоставени от някоя от страните или от държавно предприятие, включително подкрепени от правителството заеми, гаранции и застраховки.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че въздухоплавателните услуги или свързаните с тях услуги в подкрепа на въздухоплавателните услуги включват следните услуги: въздушен транспорт; услуги, предоставяни чрез използване на въздухоплавателно средство, чиято основна цел не е превоз на стоки или пътници, например въздушно обучение за борба с пожари, разглеждане на забележителности, пръскане, земемерство, картографиране, фотография, скачане с парашут, теглене на планери, вдигане с хеликоптер за дърводобив и строителство и други въздушни селскостопански, промишлени и инспекционни услуги; отдаване под наем на въздухоплавателни средства с екипаж; и услуги по експлоатация на летища.

ЧЛЕН 18.2

Определения

За целите на настоящата глава и приложения 17-А, 17-Б и 17-В:

- а) „услуги по ремонт и поддръжка на въздухоплавателни средства“ означава такива дейности, когато се извършват по отношение на въздухоплавателно средство или на негова част, по време на които въздухоплавателното средство е извадено от експлоатация, и не включват така нареченото линейно техническо обслужване;
- б) „услуги, свързани с компютризирани системи за резервация (CRS)“ означава услуги, предоставяни чрез компютризирани системи, които съдържат информация за разписанията на въздушните превозвачи, наличните свободни места, тарифите и тарифните правила, чрез които могат да се правят резервации или да се издават билети;
- в) „трансгранична търговия с услуги“ или „трансгранично предоставяне на услуги“ означава предоставянето на услуга:
  - i) от територията на една от страните на територията на другата страна; или
  - ii) на територията на някоя от страните за потребител на услугата от другата страна;

- г) „предприятие“ означава юридическо лице, клон или представителство, създадено чрез установяване;
- д) „услуги по наземно обслужване“ означава предоставяне на следните услуги в летище срещу заплащане на такса или по договор: представителство на авиолинии, административно обслужване и надзор; обслужване на пътници; обработка на багажите; обслужване на рампата; кетъринг с изключение на приготвянето на храна; обработка на въздушни товари и поща; зареждане с гориво на въздухоплавателни средства; обслужване и почистване на въздухоплавателни средства; наземен транспорт; и изпълнение на полети, административно обслужване на екипажи и планиране на полети. услугите по наземно обслужване не включват: самообслужване; сигурността; линейно техническо обслужване; ремонт и поддръжка на въздухоплавателни средства; или управление или експлоатация на основна централизирана летищна инфраструктура, като например антиобледенителни съоръжения, системи за зареждане с гориво, системи за обработка на багажите и фиксирани транспортни системи в рамките на летището;

е) „юридическо лице от някоя от страните“ означава¹:

i) за ЕС като страна:

- А) юридическо лице, учредено или организирано съгласно правото на Европейския съюз или на поне една от неговите държави членки и извършващо съществена стопанска дейност² на територията на Съюза; както и
- Б) превозвачи, установени извън Европейския съюз и контролирани от физически лица от държава членка, чиито плавателни съдове са регистрирани във и плават под флага на държава — членка на Европейския съюз;

ii) за Чили:

- А) юридическо лице, учредено или организирано съгласно правото на Чили и извършващо съществена стопанска дейност на територията на Чили; както и
- Б) превозвачи, установени извън Чили и контролирани от физически лица от Чили, чиито плавателни съдове са регистрирани във и плават под флага на Чили;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че превозвачите, посочени в настоящото определение, се считат за юридически лица от дадена страна само по отношение на тяхната дейност, свързана с предоставянето на услуги за морски транспорт.

² В съответствие със своята нотификация на Договора за създаване на Европейската общност до СТО (WT/REG39/1), страната от ЕС разбира, че понятието „ефективна и непрекъсната връзка“ с икономиката на държава — членка на Съюза, залегнало в член 54 от Договора за функционирането на Европейския съюз, е равностойно на понятието „съществена стопанска дейност“.

- ж) „продажба и маркетинг на въздушнотранспортни услуги“ означава възможности за съответния въздушен превозвач да продава и да предлага свободно на пазара своите въздушнотранспортни услуги, включително всички аспекти на маркетинга, като проучване на пазара, реклама и разпространение; тези дейности не включват ценообразуването на въздушнотранспортните услуги, нито приложимите условия;
- з) „услуга“ означава всяка услуга във всеки сектор, с изключение на услугите, предоставяни в процеса на упражняване на държавна власт;
- и) „услуга, предоставена в процеса на упражняване на държавна власт“ означава всяка услуга, която не се предоставя нито на търговска основа, нито в конкуренция с един или повече доставчици на услуги; както и
- й) „доставчик на услуга от някоя от страните“ означава всяко физическо или юридическо лице от някоя от страните, което цели да предоставя или предоставя услуга.

ЧЛЕН 18.3

Право на регулиране

Страните потвърждават отново правото си да приемат регулаторни мерки в рамките на своите територии за постигане на легитимни цели на политиката в области като общественото здраве, безопасността, околната среда или обществения морал, социалната закрила или защитата на потребителите, защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни, както и насърчаването и опазването на културното многообразие.

ЧЛЕН 18.4

Национално третиране

1. Всяка от страните предоставя за услугите и за доставчиците на услуги от другата страна третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации на своите собствени услуги и доставчици на услуги.
2. Третирането, предоставено от някоя от страните по параграф 1, означава:
  - а) по отношение на регионален или местен орган на управление на Чили — третиране, което е не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставено в сходни ситуации от въпросния орган на неговите собствени услуги и доставчици на услуги;
  - б) по отношение на орган на централната власт на или в държава членка — третиране, което е не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставено в сходни ситуации от този орган на неговите собствени услуги и доставчици на услуги.
3. Всяка от страните може да изпълни изискването, установено в параграф 1, като предоставя за услугите и за доставчиците на услуги от другата страна третиране, което е формално еднакво или формално различно от това, което тя предоставя за собствените си услуги и доставчици на услуги.
4. Формално еднаквото или формално различното третиране се смята за по-малко благоприятно, ако то променя условията на конкуренция в полза на услуги или доставчици на услуги от една от страните, в сравнение с доставчици на услуги от другата страна.

5. Някоя от разпоредбите в настоящия член не може да се тълкува по начин, който да изисква от която и да е от страните да компенсират присъщи конкурентни недостатъци, произтичащи от чуждестранния характер на съответните услуги или доставчици на услуги.

ЧЛЕН 18.5

Третиране като най-облагодетелствана нация

1. Всяка от страните предоставя за услугите и за доставчиците на услуги от другата страна третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации за услуги и доставчици на услуги от трета държава.
2. Параграф 1 не може да се тълкува по начин, който задължава някоя от страните да предостави за услуги и доставчици на услуги от другата страна ползите от което и да било третиране, което произтича от мерки за признаване на стандарти, включително на стандартите или критериите за разрешаване, лицензиране или сертифициране на физическо лице или предприятие за извършване на стопанска дейност, или на пруденциални мерки.
3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че посоченото в параграф 1 третиране не включва процедури или механизми за разрешаване на спорове, предвидени в други международни договори или търговски споразумения. Материалноправните разпоредби в други международни договори или търговски споразумения сами по себе си не представляват третиране съгласно параграф 1, и следователно не могат да доведат до нарушение на настоящия член при липса на приети или запазени в сила мерки от някоя от страните. Мерките на някоя от страните, прилагани съгласно тези материалноправни разпоредби, може да представляват „третиране“ по настоящия член и съответно да доведат до неговото нарушаване.

ЧЛЕН 18.6

Местно присъствие

Никоя от страните не може да изиска от доставчик на услуги от другата страна като условие за трансграничното предоставяне на услуга да установи или да поддържа предприятие или да пребивава на нейна територия.

ЧЛЕН 18.7

Достъп до пазара

В секторите или подсекторите, в които се поемат ангажменти за достъп до пазара, никоя от страните не може да приема или да запазва в сила, въз основа на цялата си територия или на териториално подразделение, мерки, с които:

- a) се налагат ограничения по отношение на:
  - i) броя на доставчиците на услуги, независимо дали под формата на количествени квоти, монополи, изключителни доставчици на услуги или на изискване за тест за икономическа необходимост;
  - ii) общата стойност на сделките или активите, под формата на количествени квоти или на изискване за тест за икономическа необходимост;

- iii) общия брой на операциите по предоставяне на услуги или общото количество на предоставените услуги, изразени като определени количествени единици, под формата на квоти или на изискването за тест за икономическа необходимост¹; или
  - iv) общия брой на физическите лица, които могат да бъдат заети в конкретен сектор на услугите или които доставчик на услуги може да наема и които са необходими за и са непосредствено свързани с предлагането на конкретна услуга под формата на количествени квоти или изискване за тест за икономическа необходимост; или
- б) се ограничават или се изискват определени видове правни субекти или съвместни предприятия, посредством които доставчик на услуги може да предоставя услуга.

---

¹ Тази буква не обхваща мерките на която и да е от страните, които ограничават вложените средства за предоставяне на услуги.

ЧЛЕН 18.8

Несъответстващи на изискванията мерки

1. Членове 18.4, 18.5 и 18.6 не се прилагат по отношение на:
  - a) която и да било съществуваща несъответстваща на изискванията мярка, която е запазена в сила от:
    - i) за ЕС като страна:
      - А) Европейския съюз, както е посочено в допълнение 17-А-1;
      - Б) централното държавно управление на държава членка, както е посочено в допълнение 17-А-1;
      - В) управление на регионално равнище на държава членка, както е посочено в допълнение 17-А-1; или
      - Г) управление на местно равнище; както и
    - ii) за Чили:
      - А) централното държавно управление, както е посочено в допълнение 17-А-2;

Б) регионално равнище на управление, както е посочено в допълнение 17-А-2;
или

В) управление на местно равнище;

б) продължаването или незабавното подновяване на която и да било несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а); или

в) изменение на несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а) от настоящия параграф, доколкото изменението не намалява съответствието на мярката, както е съществувала непосредствено преди изменението, с членове 18.4, 18.5 и 18.6.

2. Членове 18.4, 18.5 и 18.6 не се прилагат за която и да е мярка на някоя от страните по отношение на сектори, подсектори или дейности съгласно изложеното в приложение 17-Б.

3. Член 18.7 не се прилага по отношение на мерките на някоя от страните по отношение на секторите, подсекторите или дейностите, посочени в приложение 17-В, за които са поети ангажименти.

ЧЛЕН 18.9

Отказ за предоставяне на предимства

Всяка от страните може да откаже предимствата по настоящия раздел на доставчик на услуги от другата страна, ако отказващата страна приеме или запази в сила мерки, свързани с поддържането на международния мир и сигурност, включително защитата на правата на човека, които:

- а) забраняват извършването на трансакции с този доставчик на услуги или с лице, което ги притежава или контролира; или
- б) биха били нарушени или заобиколени, ако предимствата по настоящия раздел бъдат предоставени на този доставчик на услуги.

ЧЛЕН 18.10

Подкомитет по услугите и инвестициите

1. Подкомитетът по услугите и инвестициите („Подкомитетът“) се създава по член 8.8, параграф 1. Когато разглежда въпроси, свързани с услугите, Подкомитетът следи и гарантира правилното изпълнение на глави 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 и 26 и приложения 17-А, 17-Б, 17-В, 19-А, 19-Б, 19-В, 21-А и 21-Б.

ГЛАВА 19

ВРЕМЕННО ПРИСЪСТВИЕ НА ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА СЪС СТОПАНСКА ЦЕЛ

ЧЛЕН 19.1

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за мерки на някоя от страните, засягащи извършването на стопанска дейност чрез влизане и временен престой на нейна територия на физически лица от другата страна, които са лица на делово посещение за целите на установяването, инвеститори, лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер, лица на краткосрочно делово посещение, доставчици на услуги по договор и независими специалисти.
2. Настоящата глава не се прилага по отношение на секторите, посочени в член 18.1, параграф 2, букви б), в) и г).
3. Настоящата глава не се прилага по отношение на мерки на някоя от страните, които засягат физически лица от другата страна, търсещи достъп до нейния пазар на труда, нито по отношение на мерки, касаещи национална принадлежност, гражданство, местопребиваване или трудова заетост с безсрочен характер.
4. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да възпрепятства страните да прилагат мерки за регулиране на влизането или престоя на физически лица на другата страна на техните територии, включително мерки, необходими за опазване на целостта на нейните граници и за гарантиране на нормалното придвижване през тях на физически лица, при условие че тези мерки не се прилагат по такъв начин, че да премахват или намаляват ползите за другата страна в съответствие с настоящата част от настоящото споразумение.

5. Сам по себе си, фактът, че дадена страна изисква от лицата от другата страна да получат виза, не се счита за заличаващ или накърняващ ползите за другата страна съгласно настоящата част от настоящото споразумение.
6. Доколкото не са поети ангажименти по настоящата глава, продължават да се прилагат всички изисквания, предвидени в законодателството на всяка от страните, отнасящи се до влизането и временния престой на физически лица, включително законовите и подзаконовите актове, отнасящи се до срока на престоя.
7. Независимо от разпоредбите на настоящата глава, всички изисквания, предвидени в законодателството на всяка от страните, отнасящи се до трудовите мерки и мерките за социална сигурност, продължават да се прилагат, включително законовите и подзаконовите актове, отнасящи се до минималната работна заплата и колективните трудови договори.
8. Ангажиментите по настоящата глава относно влизането и временния престой на физически лица със стопанска цел не се прилагат в случаите, когато влизането и временният престой се осъществяват с намерението — или ефектът от тях е — да повлияят или по друг начин да се отразят на изхода от който и да било трудов или управленски спор или които и да било преговори, или на наемането на което и да било физическо лице, което участва в този спор.

ЧЛЕН 19.2

Определения

1. Определенията в членове 17.2 и 18.2 се прилагат за настоящата глава и за приложения 19-А, 19-Б и 19-В, с изключение на определението за инвеститор в член 17.2, параграф 1, буква й).

2. За целите на настоящата глава и приложения 19-А, 19-Б и 19-В:

- а) „търговски представители“ означава лица на краткосрочно делово посещение, които:
- і) са представители на доставчик на услуги или стоки от една от страните, които договарят продажбата на услуги или на стоки или сключват споразумения за продажба на услуги или на стоки за този доставчик, включително: участват в заседания или конференции; участват в консултации с бизнес колеги, приемат поръчки или договарят договори с предприятие, разположено на територията на другата страна;
  - іі) не се занимават с предоставянето на услуга в рамките на договор, сключен между предприятие, което няма търговско присъствие на територията на страната, в която лицата на краткосрочно посещение със стопанска цел престояват временно, и потребител на същата територия; както и
  - ііі) не са комисионери;
- б) „лица на делово посещение за целите на установяването“ означава физически лица от една от страните на ръководна длъжност в юридическо лице, на които е възложено установяването на предприятие на това юридическо лице на територията на другата страна, които не предлагат, нито предоставят услуги, нито участват в каквато и да е стопанска дейност извън изискваната за целите на установяването и които не получават възнаграждение от източник, намиращ се в другата страна;
- в) „доставчици на услуги по договор“ означава физически лица, наети от юридическо лице от една от страните, което не е агенция за трудово посредничество и за услуги по намиране на персонал и не действа чрез такава агенция, не е установено на територията на другата страна и е сключило *bona fide* договор с краен потребител в другата страна за предоставяне на услуги на територията на другата страна, което налага временното пребиваване на негови служители в тази друга страна с цел изпълнение на договора за предоставяне на услуги¹;

---

¹ Договорът за услуги, посочен в букви б) и в), отговаря на изискванията на правото на страната, в която се изпълнява договорът.

- г) „независими специалисти“ означава физически лица, занимаващи се с предоставянето на услуга и установени като самостоятелно заети лица на територията на една от страните, но не и на територията на другата страна, и които са сключили *bona fide* договор, различен от договор, сключен чрез агенция за трудово посредничество и за услуги по намиране на персонал, с краен потребител за предоставяне на услуги на територията на другата страна, което налага временното им пребиваване в тази друга страна¹;
- д) „специалисти по инсталиране и поддръжка“ означава лица на краткосрочно делово посещение, притежаващи специализирани знания от основно значение за изпълнението на договорните задължения на продавача или лизингодателя, които предоставят услуги или обучават работници да предоставят услуги по силата на гаранционен или друг договор за услуги, свързани с продажбата или отдаването на лизинг на търговски или промишлени съоръжения или машини, включително компютърни и свързани с тях услуги, закупени или взети на лизинг от предприятие, разположено извън територията на страната, в която е поискано разрешение за временно влизане, по време на срока на действие на гаранцията или договора за предоставяне на услуги;
- е) „лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер“ означава физически лица, които са наети от предприятие от юридическо лице от една от страните за най-малко една година, които са временно преместени в предприятие на това юридическо лице на територията на другата страна и които принадлежат към една от следните категории:
- i) ръководители;
  - ii) специалисти;
  - iii) стажанти;
- ж) „инвеститор“ означава физическо лице, което установява на територията на другата

---

¹ Договорът за услуги, посочен в букви б) и в), отговаря на изискванията на правото на страната, в която се изпълнява договорът.

страна предприятие, на което това физическо лице или юридическото лице, което го е наело, е поверило или е в процес на поверяване на капитал в значителен размер, и което развива или администрира експлоатацията на това предприятие в надзорно или изпълнително качество;

- з) „управленски кадри“ означава физически лица, заемащи високопоставена длъжност в рамките на юридическо лице от една от страните, които основно ръководят управлението на предприятието на територията на другата страна¹ и са под общия надзор или ръководство главно на ръководни кадри на по-високо равнище, съвета на директорите или на акционерите на предприятието или техни равностойни лица, и чиято длъжност включва:
- i) управление на предприятието или негов отдел, или негово подразделение;
  - ii) упражняване на надзор и контрол върху работата на други служители с надзорни, професионални или управленски функции; както и
  - iii) имат власт лично да назначават и освобождават от длъжност служители или да дават препоръки за назначаването, освобождаването от длъжност или по други кадрови въпроси;
- и) „лица на краткосрочно делово посещение“ означава физически лица, желаещи да влязат и временно да пребивават на територията на другата страна, които не извършват директни продажби на обществеността, не получават възнаграждение от източник, намиращ се в другата страна, и които принадлежат към една от следните категории:
- i) търговски представители;
  - ii) специалисти по монтаж и поддръжка;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това определение не изключва управленски кадри, които не изпълняват пряко задачи, свързани с предоставянето на услугите, но изпълняват задачи като част от своята длъжност съгласно описаното в настоящото определение, които са необходими за предоставянето на услугите.

- й) „специалисти“ означава физически лица, работещи в юридическо лице на една от страните, които притежават специализирани познания от съществено значение за областите на дейност, техниките или управлението на предприятието; при оценката на тези познания се отчитат не само специфичните за предприятието познания, но и дали лицето има високо ниво на квалификация, включително подходящ професионален опит за даден вид работа или дейност, изискващи специфични технически познания, включително евентуална принадлежност към акредитирана професия; както и
- к) „стажанти“ означава физически лица, притежаващи диплома за завършено висше образование, които са временно прехвърлени за целите на професионалното развитие или за да бъдат обучени на определени бизнес техники или методи¹;

ЧЛЕН 19.3

Лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер, лица на делово посещение за целите на установяването и инвеститори

1. В зависимост от съответните условия и квалификации, посочени в приложение 19-А, всяка страна:

- а) позволява влизането и временния престой на лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер, лица на делово посещение за целите на установяването и инвеститори от другата страна;
- б) позволява наемането на своя територия на лица, преместени по вътрешнокорпоративен трансфер, от другата страна;

---

¹ От приемащото предприятие може да се изисква да представи за предварително одобрение програма на обучението, обхващаща продължителността на престоя, от която да бъде видно, че престоят е с цел обучение. За AT, CZ, DE, FR, ES, HU и LT обучението трябва да бъде свързано с получената университетска диплома.

- в) не запазва в сила или не приема ограничения под формата на количествени квоти или тестове за икономическа необходимост по отношение на общия брой физически лица, които в определен сектор могат да получат достъп като лица на делово посещение за целите на установяването, или които да бъдат наети при вътрешнокорпоративни трансфери за част от територията си или за цялата си територия; както и
- г) предоставя на лицата, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер, на лицата на делово посещение за целите на установяването от другата страна, по време на техния временен престой на нейна територия, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което предоставя в сходни ситуации на собствените си физически лица.

2. Допустимата продължителност на престоя е:

- а) за Чили — период до две години, който може да бъде удължен без изискване за подаване на заявление за постоянно пребиваване, ако условията, на които се основава престоят, продължават да са налице; както и
- б) за ЕС като страна — период до три години за управленски кадри и специалисти; до една година за стажанти и инвеститори; и до 90 дни в рамките на шестмесечен период за лица на делово посещение за целите на установяването.

ЧЛЕН 19.4

Лица на краткосрочно делово посещение

1. Като се имат предвид изключенията от обхвата, посочени в член 17.7, параграф 2 и съответните условия и квалификации, посочени в приложение 19-А, страните разрешават временното влизане и престой на лица на краткосрочно делово посещение, без да изискват разрешително за работа, проверка за икономическа необходимост или други процедури за предварително одобрение с подобна цел.
2. Ако лица на краткосрочно делово посещение от някоя от страните се занимават с предоставянето на услуга на потребител на територията на страната, в която пребивават временно, тази страна им предоставя, по отношение на предоставянето на тази услуга, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации на собствените си доставчици на услуги.
3. Допустимата продължителност на престоя е за период до 90 дни през който и да било 12-месечен период.

ЧЛЕН 19.5

Доставчици на услуги по договор и независими специалисти

1. Всяка страна позволява влизането и временния престой на нейна територия на доставчици на услуги по договор от другата страна в секторите, подсекторите и дейностите, посочени в приложение 19-Б, при спазване на посочените там съответни условия и квалификации и при условие, че:
- а) физическите лица се занимават с предоставянето на услуга в качеството си на служители на юридическо лице, което е сключило договор за предоставяне на услуга със срок, не по-дълъг от 12 месеца;
  - б) физическите лица, които влизат в другата страна, са били наети като служители на юридическото лице, посочено в буква а), в продължение на най-малко една година непосредствено преди датата на подаване на заявление за влизане в другата страна и към датата на подаване на заявлението за влизане притежават най-малко три години професионален опит, придобит след достигане на пълнолетие, в сектора на дейност, предмет на договора;
  - в) физическите лица, които влизат в другата страна, притежават:
    - i) диплома за завършено висше образование или квалификация, която да удостоверява равностойно ниво на познания¹; както и
    - ii) професионални квалификации, ако такива се изискват за упражняване на дейност съгласно законовите и подзаконовите актове или други мерки на страната, в която се предоставя услугата;

---

¹ Ако образователната или квалификационната степен не е придобита в съответната страна, на чиято територия се предоставя услугата, тази страна може да прецени дали степента е равностойна на образователната степен, изисквана на нейна територия.

- г) физическото лице не получава друго възнаграждение за предоставянето на услуги на територията на другата страна, освен възнаграждението, заплащано от юридическото лице, наело физическото лице; както и
- д) достъпът, предоставен съгласно настоящия член, е свързан само с дейността по предоставяне на услуга, която е предмет на договора, и не предоставя право за упражняване на професия с професионалното звание, признато в страната, на чиято територия се предоставя услугата.

2. Всяка страна позволява влизането и временния престой на нейна територия на независими специалисти от другата страна в секторите, подсекторите и дейностите, посочени в приложение 19-Б, при спазване на посочените там съответни условия и квалификации и при условие, че:

- а) сключеният договор не надвишава срок от 12 месеца;
- б) към датата на подаване на заявлението за влизане и временен престой физическите лица притежават най-малко шест години професионален опит в сектора на дейност, който е предмет на договора;
- в) физическите лица, влизачи на територията на другата страна, трябва да притежават:
  - і) диплома за завършено висше образование или квалификация, която да удостоверява равностойно ниво на познания¹; както и

---

¹ Ако образователната или квалификационната степен не е придобита в съответната страна, на чиято територия се предоставя услугата, тази страна може да прецени дали степента е равностойна на образователната степен, изисквана на нейна територия.

- ii) професионални квалификации, ако такива се изискват за упражняване на дейност съгласно законовите и подзаконовите актове на страната, в която се предоставя услугата;
- г) достъпът, предоставен съгласно настоящия параграф, се отнася само за дейността по предоставяне на услуги, която е предмет на договора; той не предоставя право за упражняване на професия с професионалното звание, признато в страната, на чиято територия се предоставя услугата.

3. Никоя от страните не приема или не запазва в сила ограничения върху общия брой на доставчиците на услуги по договор и на независимите специалисти от другата страна с разрешено влизане и временен престой, под формата на количествени квоти или на изискване за тест за икономическа необходимост.

4. Всяка от страните предоставя на доставчиците на услуги по договор и на независимите специалисти от другата страна, по отношение на доставката на техните услуги на нейна територия, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации на своите собствени доставчици на услуги.

5. Допустимата продължителност на престоя е:

- а) за ЕС като страна — общо не повече от шест месеца за всеки период от 12 месеца или за срока на договора, което от двете е по-кратко; както и
- б) за Чили — период до една година, който може да бъде удължен отново, ако условията, на които се основава престоят, продължават да са налице.

ЧЛЕН 19.6

Несъответстващи на изискванията мерки

Доколкото съответната мярка засяга влизането и временния престой на физически лица със стопанска цел, член 19.3, параграф 1, букви в) и г) и член 19.5, параграфи 3 и 4 не се прилагат по отношение на:

- а) която и да било съществуваща несъответстваща на изискванията мярка на някоя от страните на равнище:
  - і) за ЕС като страна:
    - А) Европейския съюз, както е посочено в допълнение 17-А-1;
    - Б) централното държавно управление на държава членка, както е посочено в допълнение 17-А-1;
    - В) управление на регионално равнище на държава членка, както е посочено в допълнение 17-А-1; или
    - Г) управление на местно равнище, различно от посоченото в буква В); както и
  - іі) за Чили:
    - А) централното държавно управление, както е посочено в допълнение 17-А-2;

- Б) управление на регионално равнище, както е посочено в допълнение 17-А-2;
или
- В) управление на местно равнище;
- б) продължаването или незабавното подновяване на която и да било несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а);
- в) изменение на несъответстваща на изискванията мярка, посочена в букви а) и б) от настоящия член, доколкото това не намалява съответствието на мярката, както е съществувала непосредствено преди изменението, с член 19.3, параграф 1, букви в) и г) и член 19.5, параграфи 3 и 4; или
- г) мярка на някоя от страните, съответстваща на условие или квалификация, посочени в приложение 17-Б.

ЧЛЕН 19.7

Прозрачност

1. Всяка от страните оповестява публично информация, свързана с влизането и временния престой на физически лица от другата страна, посочени в член 19.1, параграф 1;

2. Когато е приложимо, посочената в параграф 1 информация включва следното:
- а) категории визи, разрешителни и всякакви сходни видове разрешения по отношение на влизането и временния престой;
  - б) изисквани документи и условия, които трябва да бъдат изпълнени;
  - в) метод за подаване на заявление и варианти за мястото на подаването, като например в консулски служби или онлайн;
  - г) такси за заявление и ориентировъчен срок за обработване на заявление;
  - д) максималния период на престоя при всеки от видовете разрешения, посочени в буква а) от настоящия параграф;
  - е) условия за всяко възможно удължаване или подновяване;
  - ж) правила относно придружаващите лица на издръжка;
  - з) налични процедури за преразглеждане или обжалване; както и
  - и) съответните законови актове с общо приложение, отнасящи се до влизането и временния престой на физически лица.

3. По отношение на посочената в параграфи 1 и 2 от настоящия член информация всяка от страните се стреми незабавно да информира другата страна за въвеждането на каквито и да било нови изисквания или процедури, или за промените в изисквания и процедури, които засягат ефективното прилагане на предоставянето на право за влизане и временен престой, и ако е приложимо, на разрешение за работа в първата страна.

ЧЛЕН 19.8

Неприлагане на разпоредбите относно уреждането на спорове

Глава 38 не се прилага по отношение на отказ за влизане и временен престой освен ако въпросът включва модел на практика.

ГЛАВА 20

ВЪТРЕШНА НОРМАТИВНА УРЕДБА

ЧЛЕН 20.1

Обхват и определения

1. Настоящата глава се прилага за мерките на страните, свързани с изисквания и процедури за лицензиране, изисквания и процедури за квалификация и технически стандарти¹, които засягат:
  - а) трансграничното предоставяне на услуги;
  - б) предоставянето на услуга или извършването на каквато и да е друга стопанска дейност чрез учредяването на предприятие или експлоатацията на попадаща в обхвата инвестиция; или
  - в) предоставянето на услуга чрез временен престой на категориите физически лица от една от страните на територията на другата страна съгласно определението в член 19.1.
2. Настоящата глава се прилага само по отношение на онези сектори, във връзка с които дадена страна е поела специфични задължения съгласно глави 17, 18 и 19, и доколкото тези специфични задължения са приложими.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че що се отнася до свързаните с технически стандарти мерки, настоящата глава се прилага само за мерките, които засягат търговията с услуги.

3. Независимо от параграф 2, настоящата глава не се прилага за изискванията и процедурите за лицензиране, изискванията и процедурите за квалификация и техническите стандарти, свързани със:

- а) производство на основни химикали и други химически продукти;
- б) производство на изделия от каучук;
- в) производство на изделия от пластмаси;
- г) производство на електрически двигатели, генератори и трансформатори;
- д) производство на акумулатори, първични галванични елементи и галванични батерии; както и
- е) рециклиране на метални и неметални отпадъци и скрап.

4. Независимо от разпоредбите на параграф 1, настоящата глава не се прилага за мерките на дадена страна доколкото те представляват ограничения, предмет на изготвяне на графици, в съответствие с член 17.5, член 17.6, член 17.11, параграф 1, член 17.11, параграф 2, член 18.4, член 18.6, член 18.7, член 18.8, параграф 1, член 18.8, параграф 2, член 19.3, параграф 1, член 19.4, параграф 2, член 19.5, параграф 1 и член 19.6.

5. За целите на настоящата глава:

- а) „разрешение“ означава разрешение за извършване на някоя от дейностите, посочени в параграф 1, букви а), б) и в), произтичащо от процедура, към която даден заявител трябва да се придържа, за да докаже съответствие с изискванията за лицензиране, изискванията за квалификация или техническите стандарти;

- б) „компетентен орган“ означава орган на централната власт, регионален или местен орган на управление или неправителствен орган, упражняващ правомощия, възложени му от органи на централната власт или от регионални или местни органи на управление, който е овластен да взема решение относно разрешаване на предоставянето на услуга, включително чрез установяване на предприятие, или относно разрешаване на извършването на всяка друга стопанска дейност;
- в) „процедури за лицензиране“ означава административни или процедурни правила, към които физическо или юридическо лице, което цели да получи разрешение, включително изменение или подновяване на разрешение, трябва да се придържа, за да докаже съответствие с изискванията за лицензиране;
- г) „изисквания за лицензиране“ означава материалноправни изисквания, различни от изискванията за квалификация, които физическо или юридическо лице трябва да спазва, за да получи, измени или поднови разрешение;
- д) „процедури за квалификация“ означава административни или процедурни правила, към които трябва да се придържа дадено физическо лице, за да докаже, че отговаря на изискванията за квалификация с цел получаване на разрешение; както и
- е) „изисквания за квалификация“ означава материалноправни изисквания, свързани с компетентността на физическо лице да предоставя услуга, и които физическото лице трябва да спазва, за да получи, измени или поднови разрешение.
6. За целите на настоящата глава се прилагат и определенията в членове 17.2 и 18.2.

ЧЛЕН 20.2

Условия за лицензиране и квалификация

1. Всяка от страните гарантира, че мерките, свързани с изискванията за лицензиране, процедурите за лицензиране, изискванията за квалификация и процедурите за квалификация, се основават на критерии, които не позволяват на компетентните органи да упражняват произволно своето правомощие на оценка.
2. Критериите по параграф 1 трябва да бъдат:
  - а) ясни;
  - б) обективни и прозрачни¹; както и
  - в) предварително достъпни за обществеността и заинтересованите лица.
3. При приемането на технически стандарти всяка страна насърчава своите компетентни органи да приемат технически стандарти, разработени чрез открити и прозрачни процедури, както и насърчава органите, включително съответните международни организации², на които е възложено разработването на технически стандарти, да използват открити и прозрачни процедури.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че тези критерии могат да включват, наред с другото, компетентност и способност за предоставяне на услуга или за извършване на каквато и да било друга стопанска дейност, включително по начин, съответстващ на регулаторните изисквания на дадена страна, като например здравни и екологични изисквания. Компетентните органи могат да оценят тежестта, която трябва да отдаде на всеки критерий.

² Понятието „съответни международни организации“ се отнася до международни организации, в които съответните органи от двете страни могат свободно да членуват.

4. При наличие на способности разрешението се предоставя веднага щом бъде установено, въз основа на подходяща проверка, че са изпълнени условията за получаване на разрешение.
5. Когато броят на наличните лицензи за дадена дейност е ограничен поради недостиг на налични природни ресурси или технически капацитет, всяка от страните прилага процедура за подбор на потенциални заявители, с която се предоставят пълни гаранции за безпристрастност и прозрачност, включително, по-специално, подходящо оповестяване относно започването, провеждането и приключването на процедурата.
6. При спазване на параграф 5, при установяването на правилата за процедурата за подбор всяка от страните може да вземе предвид легитимните цели на политиката, включително съображения за здраве, безопасност, защита на околната среда и опазване на културното наследство.

ЧЛЕН 20.3

Процедури за лицензиране и квалификация

1. Процедурите и формалностите за лицензиране и квалификация трябва да бъдат ясни, оповестени предварително и сами по себе си да не представляват ограничение за предоставянето на услуга или упражняването на друга стопанска дейност. Всяка от страните се стреми да направи тези процедури и формалности възможно най-опростени и да не усложнява или забавя неоправдано предоставянето на услугата или упражняването на която и да било друга стопанска дейност.

2. Ако се изисква разрешение, всяка от страните незабавно публикува или по друг начин прави обществено достояние информацията, необходима на заявителя, за да изпълни изискванията и процедурите за получаване, поддържане, изменение и подновяване на такова разрешение. Тази информация включва най-малко следното, доколкото е налице:

- а) изискванията и процедурите;
- б) информация за контакт със съответните компетентни органи;
- в) такси;
- г) технически стандарти;
- д) процедури за обжалване или преразглеждане на решения относно заявленията;
- е) процедури за наблюдение или привеждане в съответствие с реда и условията на лицензите или квалификациите;
- ж) възможности за обществено участие, например чрез изслушвания или коментари; както и
- з) примерни срокове за обработване на заявлението.

3. Таксите за разрешението¹, които заявителите може да се наложи да заплатят, са разумни, прозрачни и сами по себе си не ограничават предоставянето на съответната услуга или упражняването на съответната стопанска дейност.
4. Всяка от страните гарантира, че решенията на компетентния орган и процедурите, използвани от него в процеса на издаване на разрешение, са безпристрастни по отношение на всички заявители. Компетентният орган взема своето решение по независим начин и без да се отчита пред което и да е лице, което предоставя услугите или извършва стопанските дейности, за които се изисква разрешението.
5. Ако съществува конкретен срок за подаване на заявление, на заявителя се предоставя разумен период от време за подаването му. Ако е възможно, компетентният орган следва да приема заявления в електронен формат, при същите условия за автентичност като за заявленията на хартиен носител.
6. Компетентният орган започва своевременно обработване на заявлението след подаването му, без необосновано забавяне. Всяка от страните се стреми да определи ориентировъчен срок за обработване на заявленията и по искане на заявителя и без необосновано забавяне гарантира, че компетентният орган предоставя информация относно статуса на заявлението. Всяка от страните гарантира, че обработването на заявлението, включително достигането до окончателно решение, се извършва в разумен срок след датата на подаване на пълно заявление.

---

¹ Таксите за издаване на разрешение не включват такси за използване на природни ресурси, плащания за търгове, процедури за възлагане на държавни поръчки или други недискриминационни начини за възлагане на концесии или задължителни вноски по предоставяне на универсални услуги.

7. В разумен срок след получаването на заявление, което намира за непълно, компетентният орган уведомява за това заявителя, като посочва, доколкото е възможно, необходимата допълнителна информация за попълване на заявлението и му предоставя възможност да отстрани пропуските.
8. Компетентният орган приема копия на документи, които са заверени в съответствие със законодателството на страната, вместо оригиналните документи, освен ако компетентният орган изисква оригиналните документи за защита на целостта на процеса на разрешаване.
9. Ако компетентният орган отхвърли заявление на заявител, той информира в писмена форма и своевременно заявителя по негово искане или по своя инициатива. По принцип заявителят се уведомява за причините за отхвърляне на заявлението и за срока за обжалване на това решение. На заявителя се предоставя възможност да подаде в разумни срокове ново заявление.
10. Всяка от страните гарантира, че след като бъде предоставено, разрешението поражда действие своевременно в съответствие с посочените в него ред и условия.
11. Когато за издаване на разрешение се изискват изпити, компетентният орган осигурява такива изпити на разумно чести интервали и предоставя разумен срок, който да позволи на заявителите да подадат заявление за явяване на изпита.

ЧЛЕН 20.4

Преглед

Ако резултатите от преговорите, свързани с член V, параграф 4 от ГАТС, влязат в сила, страните подлагат на съвместно преразглеждане тези резултати. Когато според преценката на съвместния преглед включването на тези резултати в настоящата част от споразумението би подобрило съдържащите се в нея правила, страните съвместно определят дали да включат резултатите в настоящата част от споразумението.

ЧЛЕН 20.5

Администриране на мерки с общо приложение

Всяка от страните гарантира, че всички мерки с общо приложение, засягащи търговията с услуги, се управляват административно по обоснован, обективен и безпристрастен начин.

ЧЛЕН 20.6

Обжалване на административни решения

Всяка от страните поддържа или създава общи, арбитражни или административни съдилища или процедури, които при поискване от засегнат инвеститор или доставчик на услуги, осигуряват възможност за незабавно преразглеждане, и когато има основания за това — за прилагане на подходящи правни средства за защита по отношение на административни решения, засягащи установяването, трансграничното предоставяне на услуги или временното присъствие на физически лица със стопанска цел. Ако тези процедури не са независими от органа, на който е възложено въпросното административно решение, всяка от страните гарантира, че процедурите действително позволяват обективно и безпристрастно преразглеждане.

ГЛАВА 21

ВЗАИМНО ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ

ЧЛЕН 21.1

Взаимно признаване на професионалните квалификации

1. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не може да възпрепятства която и да било от страните да изисква физическите лица да притежават необходимите квалификации или професионален опит, определени за територията, на която се извършва дейността, за съответния сектор на дейност.

2. Страните насърчават съответните професионални организации или органи за въпросния сектор на тяхна територия да изготвят съвместни препоръки относно взаимното признаване на професионалните квалификации и да ги предоставят на Подкомитета по услугите и инвестициите, посочен в член 18.10. Тези съвместни препоръки се подкрепят от основана на доказателства оценка на:

- а) икономическата стойност на предвидената договореност за взаимно признаване на професионалните квалификации („договореност за взаимно признаване“); както и
- б) съвместимостта на съответните режими, т.е. степента, до която изискванията, прилагани от всяка от страните по отношение на разрешаването, лицензирането, експлоатацията и сертифицирането, са съвместими.

3. След получаването на съвместна препоръка Подкомитета по услугите и инвестициите оценява нейната съвместимост с настоящата част от споразумението в разумен срок. След този преглед за оценка Подкомитетът може да изготви и да препоръча на Съвместния съвет да приеме, съгласно член 8.5, параграф 1, буква а), решение за договореност за взаимно признаване, се цел определяне или изменение на договореностите за взаимно признаване, посочени в приложение 21-Б¹.

4. В договореностите, посочени в параграф 3 от настоящия член, се предвиждат условията за признаване на професионалните квалификации, придобити в ЕС като страна, и професионалните квалификации, придобити в Чили, във връзка с дейност, обхваната от глави 17, 18, 19 и 26.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че договореностите за взаимно признаване не водят до автоматично признаване на квалификациите, а определят, в интерес и на двете страни, условията за компетентните органи, които признават тези квалификации.

5. Насоките относно договореностите за признаване на професионални квалификации, посочени в приложение 21-А, се вземат предвид при разработването на съвместните препоръки, посочени в параграф 2 от настоящия член, и от Съвместния съвет, когато се преценява дали да бъде приета договореността, посочена в параграф 3 от настоящия член.

ГЛАВА 22

УСЛУГИ ЗА ДОСТАВКА

ЧЛЕН 22.1

Обхват и определения

1. С настоящата глава се определят принципите на регулаторната рамка за всички услуги за доставка.
2. За целите на настоящата глава:
  - а) „услуги за доставка“ означава пощенски, куриерски или експресни услуги, които включват събирането, сортирането, транспортирането и доставката на пощенски пратки;

- б) „експресни услуги за доставка“ означава събирането, сортирането, транспортирането и доставката на пощенски пратки с повишена скорост и надеждност и могат да включват елементи с добавена стойност, като вземане на пратките от първоначалния пункт, доставка лично на получателя, проследяване на пратката, възможност за промяна на местоназначението и получателя по време на транспорта и изпращане на обратна разписка;
- в) „експресни пощенски услуги“ означава международни експресни услуги за доставка, предоставяни чрез Express Mail Service Cooperative (EMS Cooperative), доброволното сдружение на определени пощенски оператори в рамките на Всемирния пощенски съюз (UPU);
- г) „лиценз“ означава разрешение, издадено на отделен доставчик на услуги за доставка от компетентен регулаторен орган, в което се определят процедури, задължения и изисквания, които са специфични за сектора на услугите за доставка;
- д) „пощенска пратка“ означава пратка до 31,5 kg, адресирана в окончателната форма, в която тя следва да бъде пренесена от какъвто и да било вид доставчик на услуги за доставка, независимо дали е публичен или частен, и може да включва пратки като писмо, колет, вестник или каталог;
- е) „пощенски монопол“ означава изключителното право за предоставяне на определени услуги за доставка на територията на една от страните съгласно нейното законодателство; както и
- ж) „универсална услуга“ означава постоянното предоставяне на услуга за доставка с уточнено качество във всички точки от територията на някоя от страните на достъпни за всички потребители цени.

ЧЛЕН 22.2

Универсална услуга

1. Всяка от страните има правото да определя вида на задължението за предоставяне на универсална услуга, което желае да поддържа. Всяка от страните, която поддържа задължение за универсална услуга, го администрира по прозрачен, недискриминационен и неутрален начин по отношение на всички доставчици на услуги за доставка, които са обвързани със задължението.
2. Ако някоя от страните изисква входящите експресни пощенски услуги да се предоставят на основата на универсални услуги, тя не предоставя преференциално третиране на тези услуги пред други международни експресни услуги за доставка.

ЧЛЕН 22.3

Предотвратяване на практики, нарушаващи функционирането на пазара

Всяка от страните гарантира, че нито един доставчик на услуги за доставка, за когото се прилага задължението за универсална услуга или пощенски монопол, не участва в практики, нарушаващи функционирането на пазара, като например:

- a) използване на приходи, получени от предоставянето на услуга, за която се прилага задължението за универсална услуга или пощенски монопол, за кръстосано субсидиране на доставката на услуга за експресна доставка или на която и да било неуниверсална услуга за доставка; или

- б) извършване на необосновано разграничение между клиенти, например предприятия, експедитори на едро или посредници, които обединяват пощенските пратки на различни клиенти, по отношение на тарифите или на други условия за предоставянето на услуга, за която се прилага задължението за универсална услуга или пощенски монопол.

ЧЛЕН 22.4

Лицензи

1. Ако някоя от страните изисква лиценз за предоставяне на услуги за доставка, тя оповестява публично:

- а) всички изисквания за издаване на лиценз и срока, който обикновено е необходим за приемане на решение по заявлението за лиценз; както и
- б) реда и условията за издаване на лиценза.

2. Процедурите, задълженията и изискванията на лиценза са прозрачни, недискриминационни и основани на обективни критерии.

3. Ако заявление за лиценз бъде отхвърлено от компетентния регулаторен орган, той уведомява заявителя за причините за отказа в писмена форма. Всяка от страните установява или поддържа процедура за обжалване чрез орган, който е независим от страните, участващи в процедурата за кандидатстване за лиценз. Този орган може да бъде правораздавателен орган или съд.

ЧЛЕН 22.5

Независимост на регулаторните органи

1. Всяка от страните гарантира, че всеки орган, отговарящ за регулирането на услугите за доставка, не е отговорен пред нито един доставчик на услуги за доставка и че решенията и процедурите, които приема регулаторният орган, са безпристрастни, недискриминационни и прозрачни по отношение на всички участници на пазара на нейната територия.

2. Всяка от страните гарантира, че органът, отговарящ за регулирането на услугите за доставка, изпълнява своевременно своите задачи и разполага с достатъчно финансови и човешки ресурси.

ГЛАВА 23

ДАЛЕКОСЪОБЩИТЕЛНИ УСЛУГИ

ЧЛЕН 23.1

Обхват

1. В настоящата глава се определят принципите на регулаторната рамка за предоставяне на далекосъобщителни мрежи и услуги, либерализирани съгласно глави 17 и 18.
2. Настоящата глава не се прилага за услуги, предвиждащи или упражняващи редакционен контрол върху съдържание, предавано с помощта на далекосъобщителни мрежи и услуги.

ЧЛЕН 23.2

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „свързани съоръжения“ означава услуги, физическа инфраструктура и други съоръжения, свързани с електронна далекосъобщителна мрежа или услуга, които правят възможно или позволяват предоставянето на услуги посредством тази мрежа или услуга, или имат потенциала да правят това, и включват сгради или подстъпи към сгради, окабеляване на сгради, антени, кули и други поддържащи конструкции, канали и водещи конструкции, мачти, люкове и кутии;
- б) „основни съоръжения“ означава съоръжения на обществена далекосъобщителна мрежа или услуга, които:
  - i) се предоставят изключително или основно от един или от ограничен брой доставчици; както и
  - ii) не могат да бъдат икономически или технически заместени по приемлив начин за предоставянето на услуга;
- в) „взаимосвързаност“ означава свързването на обществени далекосъобщителни мрежи, използвани от едни и същи или от различни доставчици на далекосъобщителни мрежи или далекосъобщителни услуги, с цел да се даде възможност на потребителите на даден доставчик да осъществяват комуникация с потребителите на друг доставчик и да имат достъп до услугите, предоставяни от друг доставчик, независимо дали тези услуги се предоставят от участващите доставчици или от всеки друг доставчик, който има достъп до мрежата;

- г) „услуги за достъп до интернет“ означава обществени далекосъобщителни услуги, които предоставят достъп до интернет на територията на дадена страна и съответно връзка с практически всички крайни точки на интернет, независимо от използваната мрежова технология и използваните крайни устройства;
- д) „линии под наем“ означава далекосъобщителни услуги или съоръжения между две или повече определени точки, включително от виртуално естество, които са заделени за специално определена употреба или за да бъдат на разположение на конкретен потребител;
- е) „основен доставчик“ означава доставчик на далекосъобщителни мрежи или услуги, който има способността съществено да въздейства на условията за участие (по отношение на цената и предлагането) на съответния пазар на далекосъобщителни мрежи или услуги в резултат на контрол върху основни съоръжения или използване на позицията му на този пазар;
- ж) „мрежови елементи“ означава съоръжения или оборудване, използвани за предоставяне на обществена далекосъобщителна услуга, включително характеристики, функции и способности, предоставени чрез тези съоръжения или оборудване;
- з) „преносимост на номерата“ означава:
- і) за ЕС като страна — възможността абонат, който желае да запази съществуващия си телефонен номер, на същото място в случай на абонати за стационарна услуга, без влошаване на качеството, надеждността или удобството, когато преминава от доставчик на обществени далекосъобщителни услуги от същата категория; както и

- ii) за Чили — възможността краен потребител, който поиска това, да запази същия телефонен номер без влошаване на качеството, надеждността и удобството, когато преминава от един към друг доставчик от една и съща категория на обществени далекосъобщителни услуги;
- и) „обществена далекосъобщителна мрежа“ означава всяка далекосъобщителна мрежа, използвана изцяло или главно за предоставяне на обществени далекосъобщителни услуги между крайни точки на мрежата;
- й) „обществена далекосъобщителна услуга“ означава всяка далекосъобщителна услуга, която се предлага на обществеността на общо основание;
- к) „абонат“ означава всяко физическо или юридическо лице, което е страна по договор с доставчик на обществени далекосъобщителни услуги за предоставянето на тези услуги;
- л) „далекосъобщения“ означава предаването и получаването на сигнали чрез всякакви електромагнитни средства;
- м) „далекосъобщителна мрежа“ означава преносните системи, а когато е приложимо — комутационното или маршрутизиращото оборудване и други ресурси, включително неактивните мрежови елементи, които позволяват предаване и получаване на сигнали чрез проводник, радиовълни, оптични или други електромагнитни способности;
- н) „регулаторен орган в областта на далекосъобщенията“ означава органът или органите, на които някоя от страните е възложила регулирането на далекосъобщителните мрежи и услуги, обхванати от настоящата глава¹;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че регулаторните органи в областта на далекосъобщенията включват всички органи, на които някоя от страните е възложила да осигуряват изпълнението на задълженията по настоящата глава.

- o) „далекосъобщителна услуга“ означава услуга, която се състои изцяло или главно в предаването и приемането на сигнали, включително сигнали за радио- и телевизионно разпръскване, по далекосъобщителни мрежи, включително тези, използвани за разпръскване;
- п) „универсална услуга“ означава минималният набор от услуги с уточнено качество, които трябва да се предлагат на всички потребители на територията на една от страните, независимо от тяхното географско положение, и на достъпна цена; както и
- р) „потребител“ означава физическо или юридическо лице, което използва обществена далекосъобщителна мрежа или услуга.

ЧЛЕН 23.3

Регулаторен орган в областта на далекосъобщенията

1. Всяка от страните гарантира, че нейният регулаторен орган в областта на далекосъобщенията е юридически самостоятелен и функционално независим от всеки доставчик на далекосъобщителни мрежи, услуги или оборудване и че решенията, приети от този регулаторен орган, и процедурите, използвани от него, са безпристрастни по отношение на всички участници на пазара.
2. Страна, която запазва собствеността или контрола върху доставчици на далекосъобщителни мрежи, услуги или оборудване, гарантира ефективното структурно отделяне на регулаторната функция в областта на далекосъобщенията от дейностите, свързани с тази собственост или контрол.

3. С цел гарантиране на независимост и безпристрастност на регулаторните органи в областта на далекосъобщенията, всяка от страните гарантира, че нейният регулаторен орган в областта на далекосъобщенията няма финансов интерес и не поддържа оперативна или управленска роля в който и да е доставчик на далекосъобщителни мрежи, услуги или оборудване.
4. Всяка от страните гарантира, че доставчиците на телекомуникационни мрежи, услуги или оборудване не влияят върху решенията и процедурите на регулаторния орган в областта на далекосъобщенията.
5. Всяка от страните предоставя на своя регулаторен орган в областта на далекосъобщенията регулаторни и надзорни правомощия, както и адекватни финансови и човешки ресурси, за да изпълнява възложените му задачи с цел изпълнение на задълженията, определени в настоящата глава. Тези правомощия се упражняват по прозрачен начин и своевременно. Тези задачи се оповестяват публично в леснодостъпна и ясна форма, по-специално когато тези задачи са възложени на повече от един орган.
6. Всяка от страните предоставя на своя регулаторен орган в областта на далекосъобщенията правомощието да гарантира, че доставчиците на далекосъобщителни мрежи или услуги му предоставят своевременно и при поискване цялата информация, включително финансова информация, която е необходима, за да може регулаторният орган в областта на далекосъобщенията да изпълнява задачите си в съответствие с настоящата глава. Поисканата информацията се обработва в съответствие с правилата за поверителност.

7. Всяка от страните гарантира, че потребителят или доставчикът на телекомуникационни мрежи или услуги, засегнат от решение, издадено от нейния регулаторен орган в областта на далекосъобщенията, има право да оспори това решение пред орган по обжалване, който е независим от регулаторния орган в областта на далекосъобщенията и от засегнатите от решението страни. До изхода на обжалването решението на регулаторния орган в областта на далекосъобщенията остава в сила, освен ако бъдат предоставени временни мерки в съответствие със законодателството на тази страна.

ЧЛЕН 23.4

Разрешение за предоставяне на далекосъобщителни мрежи или услуги

1. Ако някоя от страните изисква разрешение за предоставянето на далекосъобщителни мрежи или услуги, тя посочва разумен срок, който обикновено се изисква от регулаторния орган в областта на далекосъобщенията, за да вземе решение по искането за разрешение, съобщава този срок на заявителя по прозрачен начин и се стреми да вземе решение по искането в рамките на посочения срок¹.
2. Всички критерии за разрешения и приложимите процедури трябва да бъдат възможно най-прости, обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални. Всички задължения и условия, наложени на или свързани с разрешение, са недискриминационни, прозрачни и пропорционални и се отнасят до предоставяните услуги.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящият член не възпрепятства дадена страна да разрешава предоставянето на далекосъобщителни мрежи или услуги чрез обикновено уведомяване, без да е необходимо да се изчаква решението на регулаторния орган в областта на далекосъобщенията.

3. Всяка от страните гарантира, че заявителят получава писмено мотивите за отказа или отмяната на разрешение или за налагане на специфични за доставчика условия. В такива случаи заявителят има право на обжалване пред орган по обжалване.

4. Административните такси, налагани на доставчиците, ако има такива, са обективни, прозрачни, недискриминационни и съизмерими с административни разходи в разумен размер, понесени при управлението, контрола и изпълнението на задълженията, съдържащи се в настоящата глава¹.

ЧЛЕН 23.5

Взаимно свързване

Без да се засяга член 23.9, всяка от страните гарантира, че доставчик на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги на нейна територия има правото и — при поискване от друг доставчик на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги на нейна територия — задължението да договаря взаимно свързване с цел предоставяне на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги в рамките на нейната територия.

---

¹ Административните такси не включват плащания за права за използване на ограничени ресурси и задължителни вноски за предоставяне на универсални услуги.

ЧЛЕН 23.6

Достъп и използване

1. Всяка от страните гарантира, че на всеки доставчик на услуги от другата страна се предоставя достъп до и ползване на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги при разумни и недискриминационни¹ условия. Това задължение се прилага, *inter alia*, чрез параграфи 2—5.
2. Всяка от страните гарантира, че всеки доставчик на услуги от другата страна има достъп до и използва всяка обществена далекосъобщителна мрежа или услуга, предлагана в рамките на или през нейните граници, включително частни линии под наем, и за тази цел гарантира, при спазване на параграф 5, че на такъв доставчик е разрешено:
  - а) да закупува или наема и да свързва терминал или друго оборудване, съвместимо с мрежата и което е необходимо за предоставяне на неговите услуги;
  - б) да свързва частни наети линии или собствени линии с обществените далекосъобщителни мрежи или с линии, наети или притежавани от друг доставчик на далекосъобщителни услуги; както и
  - в) при предоставянето на която и да било услуга да използва избрани от него експлоатационни протоколи, различни от онези, за които е необходимо да се осигури наличието на далекосъобщителни услуги за обществото като цяло.

---

¹ За целите на настоящия член „недискриминационно“ означава третиране като най-облагодетелствана нация и национално третиране съгласно определенията в членове 17.9, 17.11, 18.4 и 18.5, както и при ред и условия, които не са по-малко благоприятни от тези, предоставяни на който и да е друг потребител на подобни обществени далекосъобщителни мрежи или услуги в сходни ситуации.

3. Всяка от страните гарантира, че всички доставчици на услуги от другата страна могат да използват обществените далекосъобщителни мрежи или услуги за пренос на информация на нейна територия или през нейните граници, включително за вътрешнофирмени комуникации на такива доставчици на услуги, и за достъп до информацията, съдържаща се в бази данни или съхранена в друга машинночитаема форма на територията на всяка от страните.

4. Независимо от разпоредбите на параграф 3, всяка от страните може да предприеме необходимите мерки, за да гарантира сигурността и поверителността на съобщенията, при спазване на изискването тези мерки да не бъдат прилагани по начин, който би представлявал средство за своеволна или неоправдана дискриминация или прикрито ограничение на търговията с услуги.

5. Всяка от страните гарантира, че няма да налага други условия относно достъпа до и използването на обществените далекосъобщителни мрежи или услуги на своята територия, освен условията, необходими:

- а) за запазване на отговорностите, свързани с обществените услуги, на доставчиците на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги, по-специално тяхната способност да предоставят своите услуги на обществеността като цяло; или
- б) за защита на техническата цялост на обществените далекосъобщителни мрежи или услуги.

ЧЛЕН 23.7

Разрешаване на спорове в областта на далекосъобщенията

1. Всяка от страните гарантира, че в случай на спор, възникнал между доставчици на далекосъобщителни мрежи или услуги във връзка с права и задължения, произтичащи от настоящата глава, и по искане на която и да било от страните, участващи в спора, нейният регулаторен орган в областта на далекосъобщенията издава в разумен срок обвързващо решение за уреждане на спора.
2. Всяка от страните гарантира, че решението, издадено от регулаторния орган в областта на далекосъобщенията, е общодостъпно при спазване на изискванията за търговската тайна съгласно нейните законови и подзаконови актове. Регулаторният орган в областта на далекосъобщенията предоставя на страните по спора пълно изложение на основанията, на които се основава решението. Страните по спора имат право да обжалват това решение в съответствие с член 23.3, параграф 7.
3. Всяка от страните гарантира, че процедурата, посочена в параграфи 1 и 2, не възпрепятства никоя от страните по спора да заведе дело пред съдебен орган в съответствие със законовите и подзаконовите актове на страната.

ЧЛЕН 23.8

Защитни мерки в областта на конкуренцията спрямо основните доставчици

Всяка от страните приема или запазва в сила подходящи мерки с цел да попречи на доставчиците на далекосъобщителни мрежи или услуги, които самостоятелно или заедно с други представляват основен доставчик, да участват в антиконкурентни практики или да продължават такива практики, включително:

- а) участие в антиконкурентно кръстосано субсидиране;
- б) използване на получена от конкурентите информация с последици, които водят до нарушение на конкуренцията; както и
- в) несвоевременно предоставяне на други доставчици на услуги на техническа информация за основни съоръжения и на информация, която е от значение за търговската дейност и която им е необходима, за да предоставят услуги.

ЧЛЕН 23.9

Взаимно свързване с основните доставчици

1. Всяка от страните гарантира, че основните доставчици на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги осигуряват взаимно свързване във всяка технически пригодна точка от мрежата. Основните доставчици осигуряват такова взаимно свързване:
  - а) при недискриминационни ред и условия, включително по отношение на цените, техническите стандарти, спецификациите, качеството и поддръжката, и при качество, което е не по-лошо от осигуряваното за собствените подобни услуги или за подобни услуги на неговите дъщерни дружества или други свързани лица;
  - б) своевременно, при ред и условия, включително по отношение на цените, техническите стандарти, спецификациите, качеството и поддръжката, които са прозрачни, разумни, отчитат икономическата осъществимост и са необвързани в достатъчна степен, така че доставчикът да не трябва да заплаща за мрежови елементи или съоръжения, които не са му необходими за предоставянето на услугата; както и
  - в) при поискване, в допълнителни точки, освен крайните точки на мрежата, предлагани на мнозинството потребители, като се заплащат такси, които отразяват разходите за изграждане на необходимите допълнителни съоръжения.
2. Всяка от страните оповестява публично приложимите процедури за взаимно свързване с основен доставчик.

3. Всяка от страните гарантира, че основните доставчици оповестяват публично своите споразумения за взаимно свързване или своите типови предложения за взаимно свързване според случая.

ЧЛЕН 23.10

Достъп до основните съоръжения на основните доставчици

Всяка от страните предоставя на своя регулаторен орган в областта на далекосъобщенията правомощия да изисква от основен доставчик на нейната територия да предоставя основните си съоръжения на доставчиците на далекосъобщителни мрежи или услуги при разумни и недискриминационни условия за целите на предоставянето на обществени далекосъобщителни услуги, освен когато това не е необходимо за постигане на ефективна конкуренция въз основа на събраните факти и оценката на пазара, извършена от регулаторния орган в областта на далекосъобщенията. Основните съоръжения на основния доставчик могат да включват мрежови елементи, услуги за линии под наем и свързани с тях съоръжения.

ЧЛЕН 23.11

Ограничени ресурси

1. Всяка от страните гарантира, че разпределението и предоставянето на права за ползването на ограничени ресурси, включително радиочестотния спектър, номерата и правата на ползване, се извършват по открит, обективен, навременен, прозрачен, недискриминационен и пропорционален начин и като се вземат предвид целите от общ интерес. Процедурите, условията и задълженията, свързани с правата на ползване, се основават на обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални критерии.
2. Текущото използване на разпределените честотни ленти се оповестява публично от всяка от страните, но не се изисква подробно посочване на радиочестотния спектър, разпределен за специално ползване от държавните органи.
3. Мерките, предприети от някоя от страните за разпределение и предоставяне на радиочестотен спектър и за управление на честоти, не са мерки, които сами по себе си не са в съответствие с членове 17.8 и 18.7. Съответно всяка страна си запазва правото да установява и прилага мерки за управлението на радиочестотния спектър и на честотите, при които може да се ограничава броят на доставчиците на далекосъобщителни преносни услуги, при условие че тя прави това по начин, който е съвместим с настоящата част. Това включва възможността за разпределяне на честотните ленти, като се вземат предвид текущите и бъдещите нужди и наличният радиочестотен спектър.

ЧЛЕН 23.12

Преносимост на номерата

Всяка от страните гарантира, че доставчиците на обществени далекосъобщителни услуги на нейната територия предоставят преносимост на номерата своевременно и при разумни условия.

ЧЛЕН 23.13

Универсална услуга

1. Всяка от страните има право да определя вида на задълженията за предоставяне на универсална услуга, която желае да поддържа, както и да приема решения за техния обем и изпълнение.
2. Задълженията за предоставяне на универсална услуга не се смятат сами по себе си за антиконкурентни, при условие че се управляват административно по пропорционален, прозрачен, обективен и недискриминационен начин. Административното управление на такива задължения се извършва по неутрален по отношение на конкуренцията начин и не е по-обременяващо от необходимото за вида универсална услуга, определен от всяка от страните.
3. Всяка от страните гарантира, че процедурите за определяне на доставчици за предоставяне на универсална услуга са отворени за всички доставчици на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги и определя доставчици на универсална услуга чрез ефективен, прозрачен и недискриминационен механизъм.

4. Ако дадена страна реши да финансира предоставянето на универсална услуга от доставчик, тя гарантира, че това финансиране не надвишава нетните разходи, направени във връзка със задължението за предоставяне на универсална услуга.

ЧЛЕН 23.14

Поверителност на информацията

1. Всяка от страните гарантира, че доставчиците на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги, придобили поверителна информация от друг такъв доставчик на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги по време на процеса на договаряне съгласно членове 23.5, 23.6, 23.9 и 23.10, използват тази информация единствено за целите, за които тя е предоставена, и зачитат във всеки един момент поверителността на тази информация.

2. Всяка от страните гарантира поверителността на далекосъобщенията и свързаните с тях данни за трафика, предавани при използването на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги, при условие че мерките, които прилага за тази цел не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или необоснована дискриминация или прикрито ограничаване на търговията с услуги.

ЧЛЕН 23.15

Чуждестранно акционерно участие

По отношение на предоставянето на далекосъобщителни мрежи или услуги, различни от общественото радиоразпространение, чрез търговско присъствие, никоя от страните не налага изисквания за съвместно предприятие или не ограничава участието на чуждестранен капитал по отношение на максимални процентни ограничения на чуждестранното акционерно участие или общата стойност на отделна или съвкупна чуждестранна инвестиция.

ЧЛЕН 23.16

Открит и недискриминационен достъп до интернет

1. Всяка от страните приема или поддържа мерки, за да гарантира, че доставчиците на услуги за достъп до интернет предоставят на потребителите на тези услуги възможност за достъп и разпространение на информация, съдържание и услуги по техен избор.
2. С параграф 1 не се засягат законовите и подзаконовите разпоредби на всяка от страните, свързани със законосъобразността на информацията, съдържанието или услугите, посочени в този параграф.
3. Независимо от параграф 1, доставчиците на услуги за достъп до интернет могат да прилагат недискриминационни¹, разумни, прозрачни и пропорционални мерки за управление на мрежата, които са в съответствие със законовите и подзаконовите актове на дадена страна.

---

¹ При спазване на изключенията, предвидени в законовите и подзаконовите актове на дадена страна.

4. Всяка от страните приема или поддържа мерки, за да гарантира, че доставчиците на услуги за достъп до интернет дават възможност на потребителите на тези услуги да използват устройства по свой избор, при условие че тези устройства не увреждат сигурността на други устройства, на мрежата или на услугите, предоставяни чрез мрежата.

ЧЛЕН 23.17

Международен мобилен роуминг

1. Всяка от страните се стреми да сътрудничи за насърчаването на прозрачни и разумни цени на услугите за международен мобилен роуминг по начини, които могат да помогнат за насърчаване на растежа на търговията между страните и повишаване на благосъстоянието на потребителите.

2. Всяка от страните може да предприеме стъпки за повишаване на прозрачността и конкуренцията по отношение на цените на международния мобилен роуминг и на технологичните алтернативи на услугите за роуминг, като например:

- а) гарантиране на улеснен достъп на обществеността до информация за цените на дребно; както и
- б) свеждане до минимум на пречките за използването на технологични алтернативи на роуминга, така че при посещаване на територията на някоя от страните, придвижвайки се от територията на другата страна, потребителите да имат достъп до далекосъобщителни услуги, като използват устройство по свой избор.

ГЛАВА 24

УСЛУГИ ПО МЕЖДУНАРОДЕН МОРСКИ ТРАНСПОРТ

ЧЛЕН 24.1

Обхват, определения и принципи

1. В настоящата глава се определят принципите за либерализация на услугите по международен морски транспорт съгласно глави 17, 18 и 19.
2. За целите на настоящата глава, на глави 17, 18 и 19 и на приложения 17-А, 17-Б и 17-В:
  - а) „услуги по подреждане и складиране на контейнери“ означава дейности, изразяващи се в съхраняване на контейнери, независимо дали в пристанищните райони или на сушата, с цел тяхното пълнене или разтоварване, ремонт и предоставянето им за превоз на товари;
  - б) „услуги по митническо оформяне“ или „услуги по митническо посредничество“ означава дейности, изразяващи се в изпълняването от името на друга страна на митническите формалности във връзка с вноса, износа или транзитния превоз на товари, независимо дали тази услуга представлява основната дейност на доставчика на услуги или е обичайно допълнение към основната му дейност;

- в) „превози от врата до врата или мултимодални транспортни операции“ означава превозване на товари с единен транспортен документ, като се използва повече от един вид транспорт, включващо международна отсечка по море;
- г) „услуги за фидерни превози“ означава предварителния и последващ превоз по море между пристанища, намиращи се на територията на една от страните, на международни товари, предимно в контейнери, на път за местоназначение извън територията на тази страна;
- д) „спедиторски услуги“ означава дейност, изразяваща се в организирането и контрола на дейностите по превоз на товари от името на изпращачите, посредством уреждането на транспортни и свързани услуги, изготвянето на документи и предоставянето на търговска информация;
- е) „международни товари“ означава товари, превозвани между пристанище на една от страните и пристанище на другата страна или на трета държава, или между пристанище на държава — членка на Европейския съюз, и пристанище на друга държава — членка на Европейския съюз;
- ж) „услуги по международен морски транспорт“ означава превоз на пътници или товари чрез морски плавателни съдове между пристанище на една от страните и пристанище на другата страна или на трета държава, включващ прякото договаряне с доставчиците на други транспортни услуги, с цел да бъдат обхванати превозите от врата до врата или мултимодалните транспортни операции с единен транспортен документ, но не и правото да бъдат предоставяни тези други транспортни услуги;

- з) „услуги по корабно агентиране“ означава дейности, които се състоят в представляване, в рамките на дадена географска зона, в качеството на агент на търговските интереси на една или няколко спедиторски линии или спедиторски дружества за следните цели:
- і) маркетинг и продажба на услуги за морски транспорт и на свързани услуги, от оформяне на офертата до фактурирането, както и издаване на коносаменти от името на дружествата, покупка и препродажба на необходимите свързани услуги, подготовка на документите и предоставяне на необходимата търговска информация; или
  - іі) организиране, от името на дружествата, на временния престой на кораба или поемането на товари при необходимост;
- и) „спомагателни морски услуги“ означава услуги по обработка на товари за морски превоз, услуги по митническо оформяне, услуги по поддръждане и складиране на контейнери, услуги по корабно агентиране и спедиторски услуги; както и
- й) „услуги по обработка на товари за морски превоз“ означава дейности, упражнявани от пристанищни дружества, в това число от оператори на терминали, но невключващи преките дейности на докерите, когато тези работници са организирани независимо от пристанищното дружество или от дружеството — оператор на терминал; обхванатите дейности включват организацията и надзора на:
- і) товаренето или разтоварването на товари на или от кораб;

- ii) закрепването или освобождаването на товари; както и
- iii) приемането или предаването и съхраняването на товари преди изпращането им или след разтоварването им.

3. С оглед на съществуващите равнища на либерализация между страните в областта на международния морски транспорт се прилагат следните принципи:

- а) страните прилагат ефективно принципа за неограничен достъп до международните пазари на морски транспорт и търговия на основата на пазарни и недискриминационни принципи; както и
- б) всяка от страните предоставя на корабите, плаващи под флага на другата страна или експлоатирани от доставчици на услуги на другата страна, третиране, което е не по-малко благоприятно от това, което предоставя на собствените си кораби, включително по отношение на достъпа до пристанищата, използването на пристанищната инфраструктура и услуги, и използване на спомагателните морски услуги, както и налозите и таксите, свързани с тях, митническите съоръжения, предоставянето на корабните стоянки и на съоръженията за товарене и разтоварване.

4. Когато прилагат принципите, посочени в параграф 3, страните:

- а) не въвеждат договорености за разпределяне на превоза на товари в бъдещи споразумения с трети държави относно услугите по морски транспорт, включително отнасящи се до търговията със сухи и течни насипни товари и редовните търговски линии, и прекратяват в разумен срок действието на подобни договорености за разпределяне на превоза на товари, в случай че такива са включени в предходни споразумения; както и

б) след влизането в сила на настоящото споразумение премахват и се въздържат от въвеждането на нови едностранни мерки или административни, технически и други пречки, които биха представлявали скрити ограничения или биха имали дискриминационен ефект върху свободното предоставяне на услуги в международния морски транспорт.

5. Всяка от страните разрешава на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от другата страна да имат предприятие, установено и действащо на нейна територия в съответствие с условията, предвидени в нейния списък със специфични ангажименти съответно в приложения 17-А, 17-Б и 17-В.

6. Всяка от страните предоставя на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от другата страна, при разумни и недискриминационни срокове и условия, следните услуги на пристанището: корабоводене, теглене на буксир и помощ от влекач, зареждане с провизии, зареждане с гориво и вода, събиране на отпадъци и унищожаване на баласта, услуги на пристанищната управа, навигационно осигуряване, оперативни наземни услуги, необходими за експлоатацията на корабите, включително комуникации и снабдяване с вода и електричество, съоръжения за ремонт при спешни случаи, услуги по хвърляне на котва и акостиране.

7. Всяка от страните разрешава на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от другата страна да прехвърлят собствени или взети под наем празни контейнери, които не се превозват като товар срещу заплащане, между пристанища на Чили или между пристанища на държава членка.

ГЛАВА 25

ФИНАНСОВИ УСЛУГИ

ЧЛЕН 25.1

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за мерки, приети или запазени в сила от някоя от страните във връзка със:
  - а) финансовите институции от другата страна;
  - б) инвеститорите от другата страна и инвестициите на такива инвеститори във финансови институции на територията на страната; или
  - в) трансграничната търговия с финансови услуги.
2. От съображения за правна сигурност се уточнява, че глава 17 се прилага по отношение на мярка:
  - а) във връзка с инвеститор от една от страните, както и с инвестиция на този инвеститор, в доставчик на финансови услуги, който не е финансова институция; както и

- б) различна от мярка, свързана с предоставянето на финансови услуги, свързана с инвеститор от една от страните или инвестиция на този инвеститор на територията на другата страна във финансова институция.
3. Разпоредбите на глави 17 и 18 се прилагат за мерки в обхвата на настоящата глава само доколкото тези разпоредби са включени в настоящата глава и са част от нея.
4. Членове 17.5, 17.16—17.23 и 18.10 са следователно включени в настоящата глава и са част от нея.
5. Раздел Г от глава 17 е следователно включен в настоящата глава и е част от нея единствено по отношение на иски за нарушение от дадена страна на членове 17.5, 17.16, 17.17, 17.18, 17.19, 17.20, 17.21 и член 25.3, параграф 2 или член 25.5, параграф 2.
6. Настоящата глава не се прилага за мярка, приета или запазена в сила от някоя от страните във връзка със:
- а) дейности, извършвани от централна банка или монетарна институция или от друг държавен орган за целите на осъществяване на монетарна или свързана с валутния курс политика;
  - б) дейности или услуги, представляващи част от публична пенсионна схема или от законоустановена система за социална сигурност; или
  - в) дейности или услуги, осъществявани за сметка на страната, с гаранцията или при използване на финансовите ресурси на страната, включително нейните публичноправни субекти.

7. Независимо от параграф 6, настоящата глава се прилага до степента, до която дадена страна позволява на своите финансови институции да извършват някоя от дейностите или услугите, посочени в параграф 6, буква б) или в), в конкуренция с публичноправен субект или финансова институция.

8. Членове 25.3 и 25.5—25.9 не се прилагат по отношение на обществените поръчки.

9. Членове 25.3 и 25.5—25.8 не се прилагат по отношение на субсидии, отпуснати от някоя от страните, включително гарантирани от държавата заеми, гаранции и застраховки.

ЧЛЕН 25.2

Определения

За целите на настоящата глава и на приложение 25:

- а) „трансграничен доставчик на финансови услуги от една от страните“ означава лице от една от страните, което извършва стопанска дейност по предоставяне на финансова услуга на територията на страната и се стреми да предоставя или предоставя финансова услуга чрез трансграничното предоставяне на тази услуга;

- б) „трансгранично предоставяне на финансови услуги“ или „трансгранична търговия с финансови услуги“ означава предоставянето на финансова услуга:
- i) от територията на една от страните на територията на другата страна; или
  - ii) на територията на една от страните от лице от тази страна за потребител на услугите от другата страна;
- в) „финансова институция“ означава доставчик на една или повече финансови услуги, който е регулиран или контролиран по отношение на предоставянето на тези услуги като финансова институция съгласно законодателството на страната, на чиято територия се намира, включително клон на територията на тази страна на този доставчик на финансови услуги, чието седалище се намира на територията на другата страна;
- г) „финансови услуги“ означава услуга с финансов характер, включително застрахователни и свързани със застраховането услуги, банкови и други финансови услуги (с изключение на застрахователните). Финансовите услуги включват следните дейности:
- i) застрахователни и свързани със застраховането услуги:
    - А) пряко застраховане (включително съзастраховане):
      - (1) животозастраховане; както и
      - (2) общо застраховане;

- Б) презастраховане и ретроцесия;
  - В) застрахователно посредничество, като брокерство и агентство; както и
  - Г) услуги, съпътстващи застраховането, например консултантски услуги, актюерски услуги, услуги по оценка на риска и услуги по уреждане на претенции; както и
- ii) банкови и други финансови услуги (с изключение на застрахователните):
- А) приемане на депозити и други възстановими средства на граждани;
  - Б) предоставяне на заеми от всякакъв вид, включително потребителски кредити, ипотечни кредити, факторинг и финансиране на търговски сделки;
  - В) финансов лизинг;
  - Г) всички услуги по плащания и парични преводи, включително кредитни, разплащателни и дебитни карти, пътнически чекове и банкови ордери;
  - Д) гаранции и задължения;

- Е) търговия за собствена сметка или за сметка на клиенти, независимо дали на борсовия или извънборсовия пазар или по друг начин, със следното:
- (1) инструменти на паричния пазар (включително чекове, полици, депозитни сертификати);
  - (2) обмяна на чуждестранна валута;
  - (3) деривати, включително фючърси и опции;
  - (4) инструменти на валутния курс и лихвения процент, включително продукти като суапови споразумения и форуърдни лихвени споразумения;
  - (5) прехвърляеми ценни книжа; или
  - (6) други прехвърляеми инструменти и финансови активи, включително благородни метали;
- Ж) участие в емитиране на всякакъв вид ценни книжа, включително поемане и пласиране като посредник, независимо дали публично или частно, и предоставяне на услуги, свързани с такива емисии;
- З) парично брокерство;

- И) управление на активи, например на пари в брой или на портфейл от ценни книжа, управление на всички форми на колективни инвестиции, управление на пенсионни фондове, попечителски, депозитарни и доверителни услуги;
- Й) услуги по сетълмент и клирингови услуги за финансови активи, включително ценни книжа, дериватни продукти и други прехвърляеми инструменти;
- К) предоставяне и предаване на финансова информация, обработка на финансови данни и свързаното с това програмно осигуряване; както и
- Л) консултантски, посреднически и други спомагателни финансови услуги по всички дейности, включени в букви А)—К), включително кредитни референции и анализи, проучвания на инвестиции и портфейли и консултации относно тях, както и консултации във връзка с придобивания и с корпоративно реструктуриране и стратегия;
- д) „доставчик на финансова услуга от една от страните“ означава физическо или юридическо лице от някоя от страните, което цели да предоставя или предоставя финансова услуга, но не включва публичноправен субект;
- е) „инвестиция“ означава инвестиция съгласно определението в член 17.2 освен за целите на настоящата глава и на приложение 25 по отношение на „заеми“ и „дългови инструменти“:
- і) заем, отпуснат на финансова институция, или дългов инструмент, емитиран от финансова институция, представлява инвестиция само ако се третира като собствен капитал от страната, на чиято територия се намира финансовата институция; както и

ii) заем, отпуснат от финансова институция, или дългов инструмент, притежаван от нея, различни от заемите или дълговите инструменти, издадени от финансова институция, посочени в подточка i), не представлява инвестиция;

от съображения за правна сигурност се уточнява, че заем, отпуснат от трансграничен доставчик на финансови услуги, или дългов инструмент, притежаван от него, различни от заеми, отпуснати на финансова институция или дългови инструменти, емитирани от нея, представлява инвестиция за целите на глава 17, ако въпросният заем или дългов инструмент отговаря на определението за „инвестиция“ в буква к) от член 17.2;

ж) „инвеститор от някоя от страните“ означава физическо или юридическо лице от една от страните, което цели да направи, прави или е направило инвестиция във финансова институция на територията на другата страна;

з) „юридическо лице от някоя от страните“ означава:

i) за ЕС като страна: юридическо лице, учредено или организирано съгласно правото на Европейския съюз или на поне една от неговите държави членки и извършващо съществена стопанска дейност¹ на територията на Съюза; както и

ii) за Чили: юридическо лице, учредено или организирано съгласно правото на Чили и извършващо съществена стопанска дейност на територията на Чили;

---

¹ В съответствие със своята нотификация на Договора за създаване на Европейската общност до СТО (WT/REG39/1), страната от ЕС разбира, че понятието „ефективна и непрекъсната връзка“ с икономиката на държава — членка на Съюза, залегнало в член 54 от ДФЕС, е равностойно на понятието „съществена стопанска дейност“.

- и) „нова финансова услуга“ означава услуга с финансов характер, включително услуги, свързани със съществуващи и нови продукти или с начина, по който се доставя даден продукт, която не се предоставя от доставчик на финансови услуги на територията на някоя от страните, но се предоставя на територията на другата страна;
- й) „публичноправен субект“ означава:
- i) орган на публичната власт, централна банка или монетарна институция на някоя от страните, или субект, собственост на някоя от страните или контролиран от нея, който участва главно в упражняването на функции на държавно управление или дейности за целите на държавното управление, с изключение на субектите, чиято дейност обхваща главно предоставянето на финансови услуги при търговски условия; или
  - ii) частноправен субект, изпълняващ функции, обичайно изпълнявани от централна банка или монетарна институция, когато упражнява въпросните функции; както и
- к) „саморегулираща се организация“ означава неправителствен орган, включително борса или пазар на ценни книжа или на фючърси, клирингова агенция или друга организация или сдружение, които упражняват регулаторни правомощия или правомощия за надзор над доставчиците на финансови услуги или финансовите институции, предоставени им по закон или делегирани от органи на централната власт или регионални или местни органи на управление, когато е приложимо.

ЧЛЕН 25.3

Национално третиране

1. Всяка от страните предоставя на инвеститорите във финансови институции от другата страна и на предприятия, представляващи инвестиции във финансови институции, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации¹ на своите собствени инвеститори във финансови институции и на техните предприятия, които са финансови институции, по отношение на установяването.
2. Всяка от страните предоставя на инвеститорите във финансови институции от другата страна и на техните инвестиции във финансови институции, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации² на своите собствени инвеститори във финансови институции и на техните предприятия, които са финансови институции, по отношение на експлоатацията.
3. Третирането, предоставено от някоя от страните по параграфи 1 и 2, означава:
  - а) по отношение на орган на регионалното или местното управление на Чили — третиране, което е не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставено в сходни ситуации от въпросния орган на инвеститори във финансови институции от Чили и на техни инвестиции във финансови институции на негова територия;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определянето на това дали третирането се предоставя в „сходни ситуации“, е необходим анализ на всеки отделен случай, основан на факти, и зависещ от съвкупността от ситуации.

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определянето на това дали третирането се предоставя в „сходни ситуации“, е необходим анализ на всеки отделен случай, основан на факти, и зависещ от съвкупността от ситуации.

- б) по отношение на орган на централното управление на или във държава членка — третиране, което е не по-малко благоприятно от най-благоприятното третиране, предоставено в сходни ситуации от този орган на инвеститори във финансови институции от тази държава членка и на техни инвестиции във финансови институции на нейна територия¹.

ЧЛЕН 25.4

Обществени поръчки

1. Всяка от страните гарантира, че на финансовите институции на другата страна, установени на нейна територия, се предоставя не по-малко благоприятно третиране от това, което се предоставя в подобни ситуации на нейните собствени финансови институции по отношение на всяка мярка, свързана с закупуването на стоки или услуги от възложител за държавни цели.
2. Прилагането на задължението за национално третиране, предвидено в настоящия член подлежи на изключения във връзка със сигурността и общи изключения в съответствие с член 28.3.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че третирането предоставено от орган на централно равнище на или във държава членка включва органите на регионално и местно равнище, когато е приложимо.

ЧЛЕН 25.5

Третиране като най-облагодетелствана нация

1. Всяка от страните предоставя на инвеститорите във финансови институции от другата страна и на техните предприятия, представляващи инвестиции във финансови институции, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации¹ на инвеститорите във финансови институции на трета държава и на техните предприятия, които са финансови институции, по отношение на установяването.
2. Всяка от страните предоставя на инвеститорите във финансови институции от другата страна и на техните инвестиции във финансови институции, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации² на инвеститорите във финансови институции на трета държава и на техните предприятия, които са финансови институции, по отношение на експлоатацията.
3. Параграфи 1 и 2 не се тълкуват като задължаващи някоя от страните да предостави на инвеститорите във финансови институции от другата страна или на техните инвестиции във финансови институции, предимството, свързано с всяко третиране, което произтича от мерки за признаването на стандартите, включително на стандартите или критериите за разрешаване, лицензиране или сертифициране на физическо лице или предприятие за извършване на стопанска дейност, или с пруденциални мерки.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определянето на това дали третирането се предоставя в „сходни ситуации“, е необходим анализ на всеки отделен случай, основан на факти, и зависещ от съвкупността от ситуации.

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че при определянето на това дали третирането се предоставя в „сходни ситуации“, е необходим анализ на всеки отделен случай, основан на факти, и зависещ от съвкупността от ситуации.

4. От съображения за правна сигурност се уточнява, че посоченото в параграфи 1 и 2 третиране не включва процедури за разрешаване на спорове в областта на инвестициите или механизми, предвидени в други международни договори за инвестициите или в други търговски споразумения. Материалноправните разпоредби в други международни договори за инвестициите или в търговски споразумения сами по себе си не представляват „третиране“ съгласно параграфи 1 и 2, и следователно не могат да доведат до нарушение на настоящия член при липсващи приети или запазени в сила мерки от някоя от страните. Мерките на някоя от страните, прилагани съгласно тези материалноправни разпоредби, може да представляват „третиране“ по настоящия член и съответно да доведат до неговото нарушаване.

ЧЛЕН 25.6

Достъп до пазара

1. В секторите или подсекторите, посочени в раздел Б от допълнения 25-1 и 25-2, в които се поемат ангажименти за достъп до пазара, никоя от страните не приема или не запазва в сила, по отношение на достъпа до пазара чрез установяване или експлоатация на финансови институции от инвеститори от другата страна, на цялата си територия или на част от нея, мярка, която:

- а) ограничава броя на финансовите институции, независимо дали под формата на количествени квоти, монополи, доставчици на услуги с изключителни права или на изискването за тест за икономическа необходимост;
- б) ограничава общата стойност на сделките по финансовите услуги или активи под формата на количествени квоти или на изискването за тест за икономическа необходимост;

- в) ограничава общия брой на операциите в областта на финансовите услуги или общото количество на предоставените услуги, изразени като определени количествени единици, под формата на квоти или на изискването за тест за икономическа необходимост;
- г) ограничава общия брой физически лица, които могат да бъдат наети в рамките на определен сектор на финансовите услуги или които дадена финансова институция може да наеме и които са необходими за предоставянето на определена финансова услуга и са пряко свързани с нейното предоставяне, под формата на количествени квоти или на изискването за тест за икономическа необходимост; или
- д) ограничава или изисква определен вид юридическо лице или съвместно предприятие, посредством което дадена финансова институция може да предоставя дадена услуга.

2. От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящият член не възпрепятства никоя от страните да изисква от финансова институция да предоставя определени финансови услуги посредством отделни правни субекти, ако съгласно законодателството на тази страна наборът от финансови услуги, предоставян от финансовата институция, не може да бъде предоставян посредством един субект.

ЧЛЕН 25.7

Трансгранично предоставяне на финансови услуги

1. Членове 18.4, 18.5, 18.6 и 18.7 са включени в настоящата глава и са част от нея, и се прилагат за мерки, засягащи трансгранични доставчици на финансови услуги, предоставящи финансовите услуги, посочени в раздел А от допълнения 25-1 и 25-2.

2. Всяка от страните разрешава на лицата, намиращи се на нейна територия, и на своите граждани, независимо от това къде се намират, да закупуват финансови услуги от намиращи се на нейна територия трансгранични доставчици на финансови услуги от другата страна. С това задължение не се изисква от дадена страна да разрешава на такива доставчици да упражняват търговска или промоционална дейност на нейната територия. Всяка от страните може да определя значението на изразите „упражняване на търговска дейност“ и „упражняване на промоционална дейност“ за целите на това задължение, при условие че тези определения не са несъвместими с параграф 1 от настоящия член.

3. Без да се засягат другите средства за пруденциално регулиране на трансграничната търговия с финансови услуги, всяка от страните може да изисква регистрация или издаване на разрешение за трансграничните доставчици на финансови услуги от другата страна и за финансовите инструменти.

ЧЛЕН 25.8

Висше ръководство и съвети на директорите

Никоя от страните не може да изисква от финансова институция от другата страна, която е установена на нейната територия, да назначава физически лица от определена националност за членове на съвети на директори или на висша ръководна позиция, като например изпълнителни директори или ръководители.

ЧЛЕН 25.9

Изисквания за ефективност

1. Някоя от страните не може, във връзка с установяването или експлоатацията на финансова институция от някоя от страните или от трета държава на нейна територия, да налага или да изисква изпълнението, или да налага принудително изпълнение на какъвто и да било ангажимент или задължение за:
- а) износ на определен обем или процент стоки или услуги;
  - б) постигане на определена степен или процент на национално съдържание;
  - в) закупуване, използване или отдаване на предпочитание на стоки или услуги, съответно произведени или предоставяни на нейна територия, или за закупуване на стоки или услуги от физически лица или предприятия на нейна територия;
  - г) обвързване по какъвто и да е начин на обема или стойността на вноса с обема или стойността на износа или с размера на постъпленията на чуждестранна валута, свързани с такава финансова институция;
  - д) ограничаване на продажбите на нейна територия на стоки или услуги, съответно произведени или предоставяни от такава финансова институция, чрез обвързване по какъвто и да е начин на тези продажби с обема или стойността на нейния износ или с постъпленията на чуждестранна валута;
  - е) осъществяване на трансфер на технологии, производствени процеси или други познания, представляващи нечия собственост, към физическо лице или предприятие на нейна територия;

- ж) предоставяне изключително от територията на тази страна на стоките, които произвежда, или услугите, които предоставя на конкретен регионален или световен пазар;
- з) разполагане на седалището на такава финансова институция за конкретен регион в света, който е по-обширен от територията на страната или от световния пазар на нейна територия;
- и) наемане на определен брой или процент лица с национална принадлежност към нея; или
- й) ограничаване на износа или продажбата за износ.

2. Някои от страните не поставя като условие за получаването или запазването на предимство във връзка с установяването или експлоатацията на финансова институция на нейната територия от една от страните или от трета държава спазването на някое от следните изисквания:

- а) да се постигне определена степен или процент на местно съдържание;
- б) да се купуват, да се използват или да се отдава предпочитание на произведени стоки или предоставяни услуги на нейната територия, или да се купуват стоки или услуги от физически лица или от предприятия на нейната територия;
- в) обвързване по какъвто и да е начин на обема или стойността на вноса с обема или стойността на износа или с размера на постъпленията на чуждестранна валута, свързани с такава финансова институция;

- г) ограничаване на продажбите на нейна територия на стоки или услуги, съответно произведени или предоставяни от такава финансова институция, чрез обвързване по какъвто и да е начин на тези продажби с обема или стойността на нейния износ или с постъпленията на чуждестранна валута; или
- д) да се ограничава износът или продажбата за износ.

3. Параграф 2 не може да се тълкува по начин, който възпрепятства някоя от страните да обвърже получаването или запазването на предимство, във връзка с установяването или експлоатацията на която и да било финансова институция на нейната територия от инвеститор от една от страните или от трета държава, със спазването на изискване да се разполага производството на определено място, да се предоставя услуга, да се обучават или да се наемат работници, да се изграждат или разширяват определени съоръжения или да се извършва научноизследователска и развойна дейност на нейната територия.

4. Параграф 1, буква е) не се прилага, когато:

- а) някоя от страните разрешава използването на право върху интелектуална собственост в съответствие с член 31 или член 31а от Споразумението ТРИПС или приема или запазва в сила мерки, изискващи разгласяването на данни или защитена информация, които попадат в обхвата на член 39, параграф 3 от Споразумението ТРИПС и са в съответствие с него; или
- б) изискването е наложено или задължението или ангажиментът са приведени в изпълнение от съд, административен съд или от орган за защита на конкуренцията, за да се отстрани практика, установена след съдебен или административен процес като нарушаваща законите на страната в областта на конкуренцията.

5. Параграф 1, букви а), б) и в), и параграф 2, букви а) и б) не се прилагат за квалификационни изисквания за стоки или услуги по отношение на участието в програми за насърчаване на износа и за чуждестранна помощ.

6. Параграф 2, букви а) и б) не се прилагат по отношение на изискванията, наложени от страна вносител, по отношение на съдържанието на стоките, което е необходимо да имат дадени стоки, за да могат да се ползват от преференциални тарифи или от преференциални квоти.

7. От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящият член не може да се тълкува като изискващ от някоя от страните да разреши предоставянето на конкретна услуга на трансгранична основа, когато тази страна приема или запазва в сила ограничения или забрани за такова предоставяне на услуги, които са в съответствие с резервите, условията или квалификациите, посочени по отношение на даден сектор, подсектор или дейност, изброени в приложение 25.

8. Настоящият член не засяга ангажиментите на някоя от страните, поети съгласно Споразумението за СТО.

ЧЛЕН 25.10

Несъответстващи на изискванията мерки

1. Членове 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 и 25.9 не се прилагат по отношение на:
  - a) която и да било съществуваща несъответстваща на изискванията мярка, която е запазена в сила от:
    - i) за ЕС като страна:
      - А) Европейския съюз, съгласно изложеното в раздел В от допълнение 25-1;
      - Б) централното държавно управление на държава — членка на Европейския съюз, съгласно изложеното в допълнение 25-1, раздел В;
      - В) управление на регионално равнище в държава — членка на Европейския съюз, съгласно изложеното в допълнение 25-1, раздел В; или
      - Г) управление на местно равнище; както и
    - ii) за Чили:
      - А) централното държавно управление на Чили, съгласно изложеното в допълнение 25-2, раздел В;

Б) управление на регионално равнище, съгласно изложеното в допълнение 25-2, раздел В; или

В) управление на местно равнище;

б) продължаването или незабавното подновяване на която и да било несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а); или

в) изменение на несъответстваща на изискванията мярка, посочена в буква а) от настоящия параграф, доколкото изменението не намалява съответствието на мярката, както е съществувала непосредствено преди изменението, с членове 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 или 25.9.

2. Членове 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 или 25.9 не се прилагат за която и да било мярка на някоя от страните по отношение на сектори, подсектори или дейности съгласно изложеното в раздел Г от съответно допълнения 25-1 и 25-2.

3. Някоя от страните не може, по силата на мярка, приета след датата на влизане в сила на настоящото споразумение и обхваната от раздел Г от съответно допълнения 25-1 и 25-2, да изисква от инвеститор от другата страна, поради своята националност, да продаде или да се разпорежи по друг начин със своя финансова институция, съществуваща към момента на влизане в сила на мярката.

4. Член 25.6 не се прилага за която и да било мярка на някоя от страните по отношение на сектори, подсектори или дейности съгласно изложеното от тази страна съответно в раздел Б от съответно допълнения 25-1 и 25-2.

5. Когато една от страните е изразила резерва по член 17.9, 17.11, 17.12, 17.13, 18.4 или 18.5 в приложение 17-А или 17-Б, резервата представлява също така резерва по член 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 или 25.9, според случая, доколкото мярката, секторът, подсекторът или дейността, посочени в резервата, са обхванати от настоящата глава.

ЧЛЕН 25.11

Пруденциални мерки

1. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не възпрепятства по никакъв начин някоя от страните да приема или да запазва в сила мерки от пруденциални съображения, като например:

- а) закрила на инвеститорите, вложителите, титулярите на полици или лицата, към които доставчикът на финансови услуги има фидуциарно задължение; или
- б) гарантиране на целостта и стабилността на финансовата система на тази страна.

2. Когато такива мерки не са в съответствие с разпоредбите на настоящата част, те не се използват като средство за избягване на ангажиментите или задълженията на страната по настоящата част.

ЧЛЕН 25.12

Третиране на информацията

Никоя от разпоредбите на настоящата част не може да се тълкува като съдържаща изискване към някоя от страните да разкрива информация за делата и сметките на отделните клиенти или поверителна или лична информация, която притежават държавните образувания.

ЧЛЕН 25.13

Вътрешна нормативна уредба и прозрачност

1. Глава 20, с изключение на букви в)—е) от член 20.1, параграф 5, както и глава 36 не се прилагат за мерки на някоя от страните, обхванати от настоящата глава.
2. Доколкото е възможно и по начин, съответстващ на правните ѝ норми за приемане на мерки, всяка от страните:
  - а) публикува предварително:
    - і) своите законови и подзаконови разпоредби с общо приложение, които предлага да приеме във връзка с въпроси, попадащи в обхвата на настоящата глава; или

- ii) документи, в които се предоставят достатъчно подробности за такива евентуални нови законови или подзаконови актове, за да даде възможност на заинтересованите лица и на другата страна да преценят дали и как техните интереси могат да бъдат значително засегнати;
- б) предоставя на заинтересованите лица и на другата страна разумна възможност да направят коментари по предложените законови и подзаконови разпоредби или публикуваните документи съгласно буква а);
- в) взема предвид коментарите, получени в съответствие с буква б); както и
- г) осигурява разумен срок между публикуването на законите или подзаконовите актове, посочени в буква а), подточка i), и датата, от която доставчиците на финансови услуги трябва да ги спазват.

3. Настоящият член се прилага за мерките на всяка от страните, свързани с изискванията и процедурите за лицензиране и изискванията и процедурите за квалификация, и се прилага само в сектори, за които страната е поела специфични ангажменти съгласно настоящата глава, и доколкото тези специфични ангажменти са приложими.

4. Ако някоя от страните приема или запазва в сила мерки, свързани с разрешението за предоставяне на финансова услуга, тя гарантира, че:

- а) мерките се основават на обективни и прозрачни критерии¹;
- б) процедурите по разрешаване са безпристрастни и подходящи, за да могат заявителите да докажат дали отговарят на изискванията, ако такива съществуват; както и

---

¹ Тези критерии може да включват, *inter alia*, компетентността и способността за предоставяне на услуга, включително възможността това да се направи по начин, отговарящ на нормативните изисквания на тази страна. Компетентните органи могат да оценят тежестта, която трябва да отдаде на всеки критерий.

- в) процедурите по разрешаване сами по себе си не възпрепятстват необосновано изпълнението на изискванията.

5. Ако една от страните изисква разрешение¹ за предоставяне на финансова услуга, тя своевременно публикува или по друг начин оповестява публично информацията, необходима на заявителя за спазване на изискванията и процедурите за получаване, запазване в сила, изменение и подновяване на такова разрешение. Тази информация включва, *inter alia*, когато съществува:

- а) изискванията и процедурите за получаване, запазване в сила, изменение и подновяване на такова разрешение;
- б) информация за контакт със съответните компетентни органи;
- в) процедури за обжалване или преразглеждане на решенията относно заявленията;
- г) процедури за наблюдение или привеждане в съответствие с реда и условията на лицензите или квалификациите; както и
- д) възможности за обществено участие, например чрез изслушвания или коментари.

---

¹ За целите на настоящата глава „разрешение“ означава разрешението за предоставяне на финансова услуга, произтичащо от процедура, към която заявителят трябва да се придържа, за да докаже съответствие с изискванията за лицензиране или с изискванията за квалификация.

6. Ако някоя от страните изисква разрешение за предоставянето на финансова услуга, компетентните органи на тази страна:

- а) разрешават на заявителя, доколкото е възможно, да подаде заявление по всяко време в рамките на годината¹;
- б) предоставят разумен срок за подаване на заявление, ако съществуват конкретни срокове за целта;
- в) започват обработването на заявлението без необосновано забавяне;
- г) се стремят да приемат заявленията в електронен формат при същите условия за автентичност като за тези на хартиен носител; както и
- д) приемат копия на документи, които са заверени в съответствие с правото на страната, вместо оригиналните документи, освен ако изискват оригиналните документи, за да гарантират целостта на процеса по разрешаване.

7. Всяка от страните се стреми да опрости в най-голяма степен тези процедури и формалности и да не усложнява, нито да забавя необосновано предоставянето на финансовата услуга.

8. Всяка от страните се стреми да определи ориентировъчен срок за обработване на заявленията и по искане на заявителя и без необосновано забавяне гарантира, че компетентният орган предоставя информация относно статуса на заявлението.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че от компетентните органи не се изисква да започват да разглеждат заявленията извън официалното си работно време и работни дни.

9. Ако компетентен орган прецени, че дадено заявление е непълно и не може да бъде обработено съгласно законовите и подзаконовите актове на страната, в разумен срок и доколкото е осъществимо, той:

- а) информира заявителя, че заявлението е непълно;
- б) по искане на заявителя указва информацията, необходима за допълване на заявлението, или по друг начин дава насоки за това защо заявлението се смята за непълно; както и
- в) предоставя възможност¹ на заявителя да предостави допълнителната информация, необходима за допълване на заявлението;

10. Ако нито едно от действията, посочени в параграф 9, буква а), б) или в), не е осъществимо, и ако заявлението е отхвърлено поради непълнота, независимо от това компетентните органи гарантират, че заявителят е информиран за това в разумен срок.

11. Всяка от страните гарантира, че по отношение на таксите за разрешения², които нейните компетентни органи начисляват, те предоставят на заявителите информация за таксите или за начина на определянето на размера им и няма да използват таксите като средство за заобикаляне на ангажиментите или задълженията на съответната страна.

---

¹ Тази възможност не изисква от компетентния орган да предоставя удължаване на сроковете.

² Таксите за издаване на разрешение не включват такси за използване на природни ресурси, плащания за търгове, процедури за възлагане на държавни поръчки или други недискриминационни начини за възлагане на концесии или задължителни вноски по предоставяне на универсални услуги.

12. Компетентният орган взема своето решение независимо и не се отчита пред нито един доставчик на услугите, за които се изисква лицензът или разрешението.

13. Всяка от страните гарантира, че обработването на заявлението, включително достигането до окончателно решение, се извършва в разумен срок след датата на подаване на пълно заявление и че заявителят е информиран в писмена форма за решението относно заявлението, доколкото е възможно.

12. Ако компетентният орган отхвърли заявление на заявител, той информира в писмена форма и своевременно заявителя по негово искане или по своя инициатива. Доколкото е възможно, заявителят се информира относно причините за решението за отхвърляне на заявлението и за срока за обжалване на това решение. Заявителят следва да има възможност да подаде в разумни срокове ново заявление.

15. Когато за издаване на разрешение се изискват изпити, компетентният орган осигурява организирането на такива изпити на разумно чести интервали и предоставя разумен срок, в който заявителите да подадат заявление за явяване на изпита.

16. Всяка от страните гарантира, че след като бъде предоставено, разрешението поражда действие своевременно в съответствие с посочените в него ред и условия.

ЧЛЕН 25.14

Нови за територията на някоя от страните финансови услуги

1. Всяка от страните разрешава на финансова институция от другата страна, различна от клон, да предоставя всяка нова финансова услуга, която тя би разрешила да бъде предоставяна от нейните собствени доставчици на финансови услуги в съответствие със своето право при сходни обстоятелства, при условие че въвеждането на новата финансова услуга не изисква приемането на нови законови или подзаконови актове или изменение на действащите такива.
2. Всяка от страните може да определя институционалната и правната форма, под която може да бъде предлагана новата финансова услуга, и може да изисква издаване на разрешение за предоставянето на такава услуга. Ако се изисква разрешение, решение се взема в разумен срок, като разрешението може да бъде отказано само поради съображения от пруденциален характер.
3. Настоящият член не възпрепятства финансова институция на една от страните да подаде заявление до другата страна с оглед евентуално разрешаване на предоставянето на финансова услуга, която не се предоставя на територията на нито една от страните. По отношение на въпросното заявление се прилага правото на страната, получила заявлението, а не задълженията по настоящия член.

ЧЛЕН 25.15

Саморегулиращи се организации

Ако една от страните изисква от финансова институция или от трансграничен доставчик на финансови услуги от другата страна да членува, да участва или да има достъп до саморегулираща се организация, за да предоставя финансова услуга във или към нейната територия, първата страна гарантира, че самоуправляващата се организация спазва задълженията, посочени в членове 17.9, 17.11, 18.4 и 18.5.

ЧЛЕН 25.16

Системи за плащане и клиринг

Всяка страна предоставя, по реда и условията за предоставяне на национално третиране, на установените на нейна територия финансови институции от другата страна достъп до системите за плащане и клиринг, обслужвани от публичноправни субекти, както и до официалните инструменти за финансиране и рефинансиране, които са на разположение в хода на обичайната стопанска дейност. Настоящият член няма за цел да предоставя достъп до инструменти на кредитора от последна инстанция на някоя от страните.

ЧЛЕН 25.17

Подкомитет по финансовите услуги

1. Подкомитетът по финансовите услуги („Подкомитетът“), създаден съгласно член 8.8, параграф 1, се състои от представители на страните, отговарящи за финансовите услуги.
2. Подкомитетът:
  - а) упражнява надзор по прилагането на настоящата глава;
  - б) разглежда въпроси, свързани с финансовите услуги, които са отнесени до него от някоя от страните;
  - в) провежда диалог между страните по отношение на регулирането на сектора на финансовите услуги с цел да се подобри взаимното познаване на техните регулаторни системи и да се осъществява сътрудничество при разработването на международни стандарти; както и
  - г) участва в процедурите за уреждане на спорове в съответствие с член 25.20.

ЧЛЕН 25.18

Технически обсъждания и консултации

1. Всяка от страните може да поиска в писмен вид технически обсъждания и консултации с другата страна по всякакви произтичащи от настоящата част въпроси, които засягат финансовите услуги. Другата страна разглежда добронамерено така отправеното искане. Страните докладват на Подкомитета по финансовите услуги за резултатите от своите обсъждания и консултации.
2. Всяка от страните гарантира, че в рамките на техническите обсъждания и консултации нейната делегация включва длъжностни лица със съответния експертен опит в областта на финансовите услуги.
3. От съображения за правна сигурност се уточнява, че никоя от разпоредбите на настоящия член не се тълкува като изискваща от някоя от страните:
  - а) да се отклони от съответните си законови и подзаконови актове относно обмена на информация между финансовите регулатори или от изискванията на споразумение или договореност между финансовите органи на страните; или
  - б) да изисква от регулаторните органи да предприемат действия, чрез които биха се намесили в конкретни регулаторни, надзорни, административни или правоприлагащи въпроси.

4. Някоя от разпоредбите на настоящия член не се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните да изисква информация за целите на надзора относно финансова институция, разположена на територията на другата страна, или относно доставчик на трансгранични финансови услуги да се обръща към компетентния регулаторен орган на другата страна за търсене на информация.

5. От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящият член не засяга правата и задълженията на всяка от страните по глава 38.

ЧЛЕН 25.19

Уреждане на спорове

1. Глава 38, включително приложения 38-А и 38-Б, се прилага, както е изменена с настоящия член, за уреждането на спорове относно прилагането или тълкуването на разпоредбите на настоящата глава.

2. В допълнение към изискванията, посочени в член 38.9, членовете на специалната група за уреждане на спорове притежават експертни познания или опит в областта на правото или практиката на финансовите услуги, които могат да включват регулирането на финансови институции, освен ако страните се споразумеят за друго.

3. Подкомитетът препоръчва на Съвместния комитет съставянето на списък от най-малко 15 лица, отговарящи на изискванията, посочени в параграф 2, които желаят и могат да участват като членове на специалната група за уреждане на спорове. Съвместният комитет съставя списъка не по-късно от една година след датата на влизане в сила на настоящото споразумение. Списъкът включва три подписа:

- а) един подписък от физически лица, съставен въз основа на предложения от ЕС като страна;
- б) един подписък от лица, съставен въз основа на предложения от Чили; както и
- в) един подписък от лица, които не са граждани на нито една от страните и които изпълняват функциите на председател на специалната група за уреждане на спорове.

4. Всеки подписък съдържа най-малко пет лица. Съвместният комитет следи за това броят на включените в списъка лица никога да не пада под този минимален брой.

5. За целите на настоящата глава списъкът, посочен в параграф 3 от настоящия член, след съставянето му, заменя списъка, съставен съгласно член 38.8, параграф 1.

ЧЛЕН 25.20

Разрешаване на инвестиционни спорове относно финансови услуги

1. Раздел Г от глава 17 се прилага, така както е изменен от настоящия член, за:
  - а) инвестиционни спорове във връзка с мерки, приети и запазени в сила от една от страните, отнасящи се до инвеститори и техните инвестиции във финансови институции, за които се прилага настоящата част от споразумението, и в които инвеститор претендира, че една от страните е нарушила член 25.3, параграф 2, член 25.5, параграф 2, член 17.17, член 17.18, член 17.19 или член 17.20; или
  - б) инвестиционни спорове, започнати по глава 17, в които се прави позоваване на член 25.11.

2. В случай на инвестиционен спор по буква а) от параграф 1 от настоящия член или ако ответникът се позове на член 25.11 по реда на буква б) от параграф 1 от настоящия член в срок от 60 дни от предявяването на иск пред Съда съгласно член 17.30 съставът на Съда, разглеждащ делото, може да назначи, след консултации със страните по спора и съгласно член 17.50, едно или повече вещи лица от списъка, приет по член 25.19, които да му докладват писмено по всички фактически въпроси, свързани с финансовите услуги, повдигнати от страна по спора по време на производството.

3. В оглед на значението на правото на дадена страна да приема или запазва в сила мерки по съображения от пруденциален характер, когато подобни мерки попадат в обхвата на член 25.11, този член се прилага като валидна защита срещу иск, основан на всяка друга от разпоредбите в настоящата част от споразумението, включително член 17.17. След искане за консултации по член 17.27, ответникът може да помоли писмено Подкомитета да определи дали и доколко мярката, предмет на това искане за консултации, е оправдана по член 25.11. Тази молба до Подкомитета се прави възможно най-скоро след получаването на искането за консултации. След тази молба сроковете, посочени в членове 17.27, 17.28 и 17.30, спират да текат.
4. След молба по параграф 3 Подкомитетът се опитва добросъвестно да постанови определение. Всяко подобно определение се предава незабавно на страните по спора.
5. Доколкото Подкомитетът определи, че мярката е оправдана в съответствие с член 25.11, пред Съда не може да се предявява иск по член 17.30.
6. Ако Подкомитетът не постанови определение в срок от три месеца от молбата по параграф 3 от настоящия член, спирането на сроковете, посочено в този параграф вече не се прилага.
7. Ако ответникът не подаде молба по параграф 3 от настоящия член, това не засяга правото му да се позове на член 25.11 в своя защита на по-късен етап от производството. Съдът не прави неблагоприятен извод от факта, че Подкомитетът не е постановил определение.

ГЛАВА 26

ЦИФРОВА ТЪРГОВИЯ

РАЗДЕЛ А

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 26.1

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за търговия, осъществявана с електронни средства.
2. Настоящата глава не се прилага за аудио-визуалните услуги.

ЧЛЕН 26.2

Определения

1. Определенията в членове 17.2 и 18.2 се прилагат за настоящата глава.

2. За целите на настоящата глава:

- а) „потребител“ означава всяко физическо или юридическо лице, ако това е предвидено в законовите или подзаконовите актове на съответната страна, която ползва или иска да получи обществена далекосъобщителна услуга за цели извън сферата на своята търговия, стопанска дейност или професия;
- б) „съобщение за целите на директния маркетинг“ означава всяка форма на търговска реклама, чрез която физическо или юридическо лице предава маркетингови съобщения пряко на краен потребител чрез обществена далекосъобщителна услуга и обхваща като минимум електронна поща и текстови и мултимедийни съобщения;
- в) „услуга за електронна автентификация“ означава процес, който дава възможност за потвърждение на:
  - i) електронната идентификация на физическо или юридическо лице; или
  - ii) произхода и целостта на данните в електронна форма;
- г) „електронен печат“ означава данни в електронна форма, използвани от юридическо лице, които са прикрепени към други данни в електронна форма или логически свързани с тях, за да се гарантират произходът и целостта на тези други данни;

- д) „електронен подпис“ означава данни в електронна форма, които са прикрепени към други данни в електронна форма или са логически свързани с тях, и отговаря на следните изисквания:
- і) използва се от физическо лице за съгласуване на данните в електронна форма, за които се отнася; както и
  - іі) свързан е с данните в електронната форма, за които се отнася по такъв начин, че всяко последващо изменение в данните да може да бъде открито;
- е) „електронна удостоверяваща услуга“ означава електронна услуга, състояща се в създаване, проверка и валидиране на електронни подписи, електронни печати, електронни времеви печати, електронна препоръчана поща, удостоверяване на автентичността на уебсайтове и удостоверения, свързани с тези услуги;
- ж) „краен потребител“ означава всяко физическо или юридическо лице, което ползва или иска да получи обществена далекосъобщителна услуга или като потребител, или — ако това е предвидено в законовите и подзаконовите актове на дадена страна — за търговски, стопански или професионални цели;
- з) „лични данни“ означава лични данни съгласно определението в член 8.3, буква с); както и
- и) „обществена далекосъобщителна услуга“ означава обществена далекосъобщителна услуга съгласно определението в член 23.2, буква й).

ЧЛЕН 26.3

Право на регулиране

Страните потвърждават отново правото си да приемат регулаторни мерки в рамките на своите територии за постигане на легитимни цели на политиката в области като общественото здраве, безопасността, околната среда или обществения морал, социалната закрила или защитата на потребителите, защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни, както и насърчаването и опазването на културното многообразие.

ЧЛЕН 26.4

Изключения

Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не възпрепятства по никакъв начин някоя от страните да приема или да запазва в сила мерки в съответствие с членове 25.11, 39.1 и 39.2 поради съображения от обществен интерес, посочени в тях.

РАЗДЕЛ Б

ПОТОЦИ ОТ ДАННИ И ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

ЧЛЕН 26.5

Трансгранични потоци от данни

Страните се ангажират да гарантират трансграничните потоци от данни с цел улесняване на цифровата търговия. За тази цел никоя от страните не ограничава трансграничните потоци от данни, които се осъществяват между страните, като:

- а) изисква използването на компютърни съоръжения или мрежови елементи на територията на тази страна с цел обработка, включително като налага използването на компютърни съоръжения или мрежови елементи, които са сертифицирани или одобрени на територията на тази страна;
- б) изисква локализирането на данните на територията на тази страна с цел съхранение или обработка;
- в) забранява съхранението или обработката на територията на другата страна; или
- г) обвързва трансграничното прехвърляне на данни с използването на компютърни съоръжения или мрежови елементи на нейната територия или с изисквания за локализиране на територията на тази страна.

ЧЛЕН 26.6

Защита на личните данни и неприкосновеността на личния живот

1. Всяка от страните признава, че защитата на личните данни и неприкосновеността на личния живот е основно право и че високите стандарти в това отношение допринасят за доверието в цифровата икономика и за развитието на търговията.
2. Всяка от страните може да приема или да запазва в сила мерки, които смята за подходящи, за да гарантира защитата на личните данни и неприкосновеността на личния живот, включително като приема и прилага правила за трансграничното прехвърляне на лични данни. Никоя от разпоредбите на настоящата част от споразумението не засяга защитата на личните данни и неприкосновеността на личния живот, предоставена от съответните мерки на всяка от страните.

РАЗДЕЛ В

СПЕЦИАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 26.7

Мита върху предаваните по електронен път данни

Никоя от страните не налага мита върху предаването по електронен път между лице от едната страна и лице от другата страна.

ЧЛЕН 26.8

Без предварително разрешение

1. Никоя от страните не изисква предварително разрешение единствено на основание, че дадена услуга се предоставя онлайн¹, нито приема или поддържа каквото и да е друго изискване с равностойно действие.
2. Параграф 1 не се прилага за далекосъобщителни услуги, услуги за радио- и телевизионно излъчване, хазартни услуги, услуги за процесуално представителство или за услуги на нотариуси или еквивалентни професии, доколкото те съдържат пряка и специфична връзка с упражняването на държавна власт.

ЧЛЕН 26.9

Сключване на договори по електронен път

1. Всяка от страните гарантира, че нейните законови и подзаконови актове позволяват сключването на договори по електронен път и че тези правни изисквания за договорните процедури не създават пречки за използването на договори, сключени по електронен път, или не водят до лишаване на такива договори от правно действие и валидност, тъй като са сключени по електронен път.

---

¹ Услуга се предоставя онлайн, когато се предоставя по електронен път без едновременно присъствие на лицата.

2. Параграф 1 не се прилага по отношение на:

- а) услуги за радио- и телевизионно излъчване, хазартни услуги и услуги за процесуално представителство;
- б) услуги на нотариуси или еквивалентни професии, включващи пряка и специфична връзка с упражняването на държавна власт; както и
- в) договори, с които се установяват или прехвърлят права върху недвижими имоти, договори, изискващи по закон участието на съдилища, държавни органи или професии, упражняващи публична власт, договори за предоставено поръчителство и/или обезпечения, предоставени от лица, действащи за цели извън тяхната сфера на търговия, стопанска дейност или професия, и договори, уредени от семейното право или от наследственото право.

ЧЛЕН 26.10

Електронни удостоверителни услуги и електронна автентификация

1. Никоя от страните не отрича правното действие и допустимостта като доказателство в съдебни или административни производства на дадена електронна доверителна услуга и на дадена електронна автентификация въз основа на това, че е в електронна форма.

2. Някои от страните не приема, нито запазва в сила мерки, с които:
- а) се забранява на страните по дадена електронна трансакция съвместно да определят подходящи методи за електронна автентификация на тяхната трансакция; или
  - б) страните по електронни трансакции се лишават от възможността да докажат пред съдебните или административните органи, че тяхната електронна трансакция отговаря на законовите изисквания по отношение на електронните доверителни услуги и електронната автентификация.
3. Независимо от разпоредбите на параграф 2, всяка от страните може да изисква за определена категория електронни трансакции методът на електронна автентификация или електронна удостоверяваща услуга:
- а) да бъде сертифициран от орган, акредитиран в съответствие с нейното законодателство; или
  - б) да отговаря на определени стандарти за изпълнение, които са обективни, прозрачни и недискриминационни и се отнасят само до специфичните характеристики на съответната категория електронни трансакции.

ЧЛЕН 26.11

Доверие на потребителите в онлайн услугите

1. Страните признават значението на повишаването на доверието на потребителите в цифровата търговия. Всяка от страните приема или запазва в сила мерки за гарантиране на ефективна защита на потребителите, извършващи електронни търговски трансакции, включително мерки, които:
- а) забраняват измамни и подвеждащи търговски практики;
  - б) изискват от доставчиците на стоки и услуги добросъвестни действия и съблюдаване на справедливите търговски практики, в това число чрез забраната да таксуват потребителите за непоискани стоки и услуги;
  - в) изискват от доставчиците на стоки и услуги да предоставят на потребителите ясна и изчерпателна информация относно тяхната самоличност и данни за контакт¹, както и относно стоките или услугите, трансакцията и приложимите потребителски права; както и
  - г) предоставят на потребителите достъп до обезщетение за нарушаване на техните права, включително право на средства за правна защита в случаите, когато стоките или услугите са платени и не са доставени или предоставени съгласно договореното.

---

¹ В случай на доставчици на посреднически услуги това включва също самоличността и данните за контакт на действителния доставчик на стоката или услугата.

2. Страните признават важността на сътрудничеството между съответните им национални агенции за защита на потребителите или други съответни органи, отговарящи за защитата на потребителите, в рамките на дейностите, свързани с електронната търговия, с цел да се подобри защитата на потребителите.

ЧЛЕН 26.12

Нежелани съобщения за целите на директния маркетинг

1. Всяка от страните гарантира ефективна защита на крайните потребители срещу нежелани съобщения за целите на директния маркетинг.
2. Всяка от страните приема или запазва в сила ефективни мерки по отношение на нежелани съобщения за целите на директния маркетинг, които:
  - а) изискват от доставчиците на нежелани съобщения за целите на директния маркетинг да гарантират, че получателите са в състояние да предотвратят текущото получаване на тези съобщения; или
  - б) изискват съгласието на получателите за получаване на съобщения за целите на директния маркетинг, както е посочено в нейните законови и подзаконови актове.
3. Всяка от страните гарантира, че съобщенията за целите на директния маркетинг са ясно разпознаваеми като такива, ясно разкриват от чие име са направени и съдържат необходимата информация, позволяваща на крайните потребители по всяко време да поискат безплатно да бъде преустановено тяхното изпращане.

ЧЛЕН 26.13

Забрана за задължително прехвърляне на изходния код или достъп до него

1. Никоя от страните не изисква прехвърляне на изходния код на софтуер, притежаван от физическо или юридическо лице от другата страна, или достъп до него. Настоящият параграф не се прилага за доброволното прехвърляне или предоставяне на достъп до изходния код на търговска основа от лице от другата страна, например в контекста на сделка за възлагане на обществена поръчка или на свободно договорен договор. Никоя от разпоредбите в настоящия параграф не възпрепятства лице от една от страните да лицензира софтуера си безплатно и с отворен код.
2. От съображения за правна сигурност се уточнява, че членове 25.11, 39.1 и 39.2 могат да се прилагат за мерки на всяка от страните, приети или запазени в сила в контекста на процедура по сертифициране.
3. Никоя от разпоредбите в настоящия член не засяга по никакъв начин:
  - а) изискванията на съд, административен съд или орган в областта на конкуренцията за отстраняване на нарушение на правото в областта на конкуренцията;
  - б) защитата и прилагането на правата върху интелектуалната собственост; или
  - в) правото на дадена страна да предприеме мерки в съответствие с член 28.3.

ЧЛЕН 26.14

Сътрудничество по регулаторни въпроси във връзка с цифровата търговия

1. Страните си сътрудничат чрез обмен на информация относно тяхното право, както и относно прилагането на това право, свързано с регулаторните въпроси, произтичащи от цифровата търговия, включително:
  - а) признаването и улесняването на оперативно съвместими трансгранични електронни удостоверителни услуги и услуги за електронна автентификация;
  - б) третирането на съобщенията за целите на директния маркетинг;
  - в) защитата на потребителите онлайн; както и
  - г) всеки друг регулаторен въпрос от значение за развитието на цифровата търговия.
2. Страните поддържат диалог въз основа на обмена на информация, посочен в параграф 1.
3. Настоящият член не се прилага по отношение на правилата и мерките на някоя от страните за защита на личните данни и неприкосновеността на личния живот, включително по отношение на трансграничното предаване на лични данни.

ЧЛЕН 26.15

Преглед

По искане на която и да е от страните Подкомитетът по услугите и инвестициите, посочен в член 18.10, преразглежда прилагането на настоящата глава, особено с оглед на съответните промени, засягащи цифровата търговия, които могат да възникнат от нови бизнес модели или технологии. Подкомитетът по услугите и инвестициите докладва констатациите си и може да отправи всички необходими препоръки на Съвместния комитет.

ГЛАВА 27

ДВИЖЕНИЕ НА КАПИТАЛИ, ПЛАЩАНИЯ И ПРЕВОДИ И ВРЕМЕННИ ЗАЩИТНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 27.1

Цел и обхват

Целта на настоящата глава е да направи възможно свободното движение на капитали и плащания, свързани с трансакции, либерализирани съгласно настоящата част¹.

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящата глава се прилага в съответствие с приложение 17-Д.

ЧЛЕН 27.2

Текуща сметка

Без да се засягат други разпоредби на настоящата част от споразумението, всяка от страните разрешава всякакви преводи или плащания във връзка със сделки по текущата сметка на платежния баланс между страните, които попадат в обхвата на настоящата част от споразумението, в свободно конвертируема валута и в съответствие с Учредителния договор на Международния валутен фонд, приет в Бретън Уудс, Ню Хемпшир, на 22 юли 1944 г.

ЧЛЕН 27.3

Движение на капитали

Без да се засягат други разпоредби на настоящата част, всяка от страните позволява, по отношение на трансакции по капиталовата и финансовата сметка на платежния баланс, свободното движение на капитали с цел либерализиране на инвестициите и други трансакции, както е предвидено в глави 17, 18 и 25.

ЧЛЕН 27.4

Прилагане на законовите и подзаконовите актове, свързани с движението на капитали, плащанията или преводите

1. Членове 17.20, 27.2 и 27.3 не се тълкуват като възпрепятстващи страните да прилагат своите закони и подзаконови актове, свързани със:
  - а) несъстоятелността, неплатежоспособността или защитата на правата на кредиторите;
  - б) емитиране, търговия или сделки с финансови инструменти, деривати, като ценни книжа, фючърси или деривати;
  - в) финансовото отчитане или документирането на движението на капитали, плащания или парични преводи, когато това е необходимо за подпомагане на правоприлагащите или финансовите регулаторни органи;
  - г) престъпленията или други деяния, наказуеми по наказателноправен ред, заблуждаващите или измамните практики;
  - д) гарантиране на изпълнението на определения или решения в съдебни или административни производства; или
  - е) социалната сигурност, обществените пенсионни схеми или задължителните спестовни схеми.
2. Законовите и подзаконовите разпоредби, посочени в параграф 1 от настоящия член, се прилагат по справедлив или недискриминационен начин, и не се прилагат по начин, който би представлявал прикрито ограничение на движението на капитали, плащанията или паричните преводи.

ЧЛЕН 27.5

Временни защитни мерки

При извънредни обстоятелства на сериозни затруднения за функционирането на икономическия и паричен съюз на ЕС като страна, или опасност от възникване на такива, ЕС като страна може да приеме или да запази в сила защитни мерки по отношение на движението на капитали, плащанията или паричните преводи за период, който не надвишава шест месеца. Тези мерки са ограничени до степента, в която са строго необходими.

ЧЛЕН 27.6

Ограничения в случай на затруднения във връзка с платежния баланс или външни финансови затруднения

1. Ако някоя от страните изпитва сериозни затруднения, свързани с платежния баланс, или външни финансови затруднения, или е изправена пред заплахата от такива, тя може да приеме или да запази в сила ограничителни мерки по отношение движението на капитали, плащанията или паричните преводи¹.
2. Мерките, посочени в параграф 1 от настоящия член:
  - а) са съвместими с Учредителния договор на Международния валутен фонд, според случая;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че сериозни затруднения, свързани с платежния баланс, или външни финансови затруднения, или заплахата от такива, могат да бъдат причинени от, наред с други фактори, сериозни затруднения, свързани с паричната политика или свързаната с валутния курс политика, или заплахата от такива затруднения.

- б) не надхвърлят мерките, необходими за справяне със ситуацията, описана в параграф 1 от настоящия член;
- в) са временни и с подобряване на описаната в параграф 1 от настоящия член ситуация поетапно отпадат;
- г) предотвратяват ненужно накърняване на търговските, икономическите и финансовите интереси на другата страна; както и
- д) са недискриминационни спрямо трети държави в сходни ситуации.

3. По отношение на търговията със стоки всяка от страните може да приема ограничителни мерки, за да защити външната си финансова позиция или платежния си баланс. Тези мерки трябва да са в съответствие с ГАТТ от 1994 г. и Договореността относно разпоредбите за платежния баланс на Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г.

4. По отношение на търговията със стоки всяка от страните може да приема или да запазва в сила ограничителни мерки, за да защити външната си финансова позиция или платежния си баланс. Тези мерки трябва да са в съответствие с член XII от ГАТС.

5. Когато някоя от страните приема или запазва в сила мерки, посочени в параграфи 1 и 2 от настоящия член, тя уведомява своевременно за тях другата страна.

6. Ако бъдат приети или запазени в сила ограничителни мерки съгласно настоящия член, страните своевременно провеждат консултации в Подкомитета по услугите и инвестициите, освен ако се проведат консултации в други международни форуми, в които членуват и двете страни. По време на консултациите се прави оценка на затрудненията, свързани с платежния баланс или с външната финансова позиция, които са довели до съответните мерки, като се вземат предвид, *inter alia*, фактори като:

- а) естеството и сериозността на затрудненията;
- б) външната икономическа и търговска конюнктура; както и
- в) алтернативни корективни мерки, които може да са на разположение.

7. При консултациите, посочени в параграф 6, се разглежда съответствието на ограничителните мерки с параграфи 1 и 2 от настоящия член. Тези консултации се основават на всички съответни констатации от статистически или фактически характер, представени от Международния валутен фонд („МВФ“), когато са налични, а заключенията им се основават на оценката на МВФ за платежния баланс и външното финансово състояние на съответната страна.

ГЛАВА 28

ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

ЧЛЕН 28.1

Определения

За целите на настоящата глава и на приложения 28-А и 21-Б:

- а) „търговски стоки или услуги“ означава стоки или услуги от вид, който в общия случай се продава или предлага за продажба на търговския пазар на купувачи извън органите на публичната власт и обикновено се закупува от тях за нужди, различни от тези на органите на публичната власт;
- б) „строителни услуги“ означава услуги, които имат за цел изпълнението, независимо по какъв начин, на строителство на съоръжения и сгради въз основа на раздел 51 от Централната класификация на продуктите (ЦКП);
- в) „електронен търг“ означава повтарящ се процес, който включва използването на електронни средства за представянето от страна на доставчици на нови цени или на нови стойности за количествено измерими неценови елементи на офертата, свързани с критериите за оценка, или и на двете, водещ до класиране или повторно класиране на офертите;

- г) „в писмена форма“ или „писмен“ означава всеки израз, състоящ се от думи или цифри, който може да бъде прочетен, възпроизведен и впоследствие съобщен; това може да включва електронно предадена и съхранена информация;
- д) „ограничена тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който възложителят се свързва с доставчик или доставчици по свой избор;
- е) „мярка“ означава всеки закон, подзаконов акт, процедура, административни насоки или практики или всяко действие на възложителя, свързано с попадаща в обхвата поръчка;
- ж) „списък за многократно използване“ означава списък с доставчици, определени от даден възложител като отговарящи на условията за участие в този списък, който възложителят възнамерява да използва повече от веднъж;
- з) „обявление за предстояща поръчка“ означава обявление, публикувано от възложител, с което се канят заинтересованите доставчици да подадат заявление за участие, оферта, или и двете;
- и) „компенсация“ означава всяко условие или инициатива, с които се насърчава местното развитие или се подобрява платежният баланс на една от страните, каквото е използването на местно съдържание, лицензирането на технологии, инвестициите, насрещната търговия или подобни дейности или изисквания;
- й) „открита тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който всички заинтересовани доставчици могат да подадат оферта;

- к) „възложител“ означава субект, обхванат от раздел А, Б или В от приложение 28-А или 28-Б;
- л) „квалифициран доставчик“ означава доставчик, който даден възложител признава като отговарящ на условията за участие;
- м) „селективна тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който възложителят кани само квалифицирани доставчици да подадат оферта;
- н) „услуги“ включва строителните услуги, освен ако е посочено друго;
- о) „стандарт“ означава документ, одобрен от признат орган, който предоставя за широко и многократно използване правила, указания или характеристики за стоки или услуги или свързаните с тях процеси и производствени методи, спазването на които не е задължително; той може също така да включва или да се отнася само до изисквания за терминология, символи, опаковка, маркиране или етикетиране, които са приложими за стока, услуга, процес или производствен метод;
- п) „доставчик“ означава лице или група лица, която предоставя или може да предостави стоки или услуги; както и

- р) „техническа спецификация“ означава изискване по процедурата за възлагане на поръчка:
- і) с което се определят характеристиките на:
    - А) стоките, които да бъдат доставени, включително качество, показатели, безопасност и размери, или процесите и методите за тяхното производство; или
    - Б) услугите, които да бъдат доставени, включително качество, показатели, безопасност, или процесите и методите за тяхното предоставяне; или
  - іі) което се отнася до изисквания за терминология, символи, опаковане, маркиране или етикетиране, които са приложими за стока или услуга.

ЧЛЕН 28.2

Обхват и приложно поле

1. Настоящата глава се прилага за всяка мярка по отношение на попадаща в обхвата поръчка, независимо дали е проведена изцяло или частично чрез електронни средства.

2. За целите на настоящата глава „попадаща в обхвата поръчка“ означава поръчка за държавни цели:

- а) за стоки, услуги или всяка комбинация от тях:
  - і) в съответствие с посоченото в приложение 28-А или 28-Б; както и
  - іі) при които поръчката няма за цел търговска продажба или препродажба или използване при производството или доставката на стоки или услуги за търговска продажба или препродажба;
- б) осъществена посредством всички договорни средства, включително чрез покупка, лизинг, наем или финансов лизинг със или без опция за закупуване;
- в) за която стойността, изчислена в съответствие с параграфи 6—8, достига или надхвърля съответния праг, посочен в приложение 28-А или 28-Б, в момента на публикуване на обявление в съответствие с член 28.6;
- г) от възложител; както и
- д) която не е изключена по друг начин от обхвата на параграф 3 от настоящия член или от приложение 28-А или 28- Б.

3. Освен ако е предвидено друго в приложение 28-А или 28-Б, настоящата глава не се прилага за:

- а) придобиване или наемане на земя, съществуващи сгради или други недвижими имоти, или права върху тях;
- б) извъндоговорни споразумения или каквато и да е форма на помощ, която някоя от страните предоставя, включително споразумения за сътрудничество, безвъзмездни средства, заеми, вливане на капитали, гаранции и фискални стимули;
- в) възлагането на поръчка или получаването по друг начин на услуги от данъчни агенции или депозитари, услуги по ликвидация и управление на регулирани финансови институции или услуги, свързани с продажбата, обратното изкупуване и разпределянето на държавен дълг, включително заеми и държавни облигации, полици и други ценни книжа;
- г) договорните правоотношения на заетите в публичния сектор;
- д) възлагането на поръчки:
  - і) специално с цел предоставяне на международна помощ, включително помощ за развитие;

- ii) съгласно специалната процедура или условие на международно споразумение, свързани с разполагането на войски или със съвместното изпълнение на даден проект от подписалите го държави; или
  - iii) съгласно специалната процедура или условие на международна организация, или финансирани с международни безвъзмездни средства, заеми или друг вид помощ, ако прилаганата процедура или условие ще са несъвместими с разпоредбите на настоящата глава; или
- e) финансови услуги.

4. Поръчка, предмет на настоящата глава, е всяка поръчка, обхваната от приложение 28-А или 28-Б, в която ангажиментите на всяка от страните са посочени, както следва:

- a) в раздел А от приложения 28-А и 28-Б — субектите на централното държавно управление, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
- б) в раздел Б от приложения 28-А и 28-Б — субектите на регионалното и местното управление, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
- в) в раздел В от приложения 28-А и 28-Б — всички други субекти, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
- г) в раздел Г от приложения 28-А и 28-Б — стоките, които попадат в обхвата на настоящата глава;

- д) в раздел Д от приложения 28-А и 28-Б — услугите, различни от строителните услуги, които попадат в обхвата на настоящата глава;
- е) в раздел Е от приложения 28-А и 28-Б — строителните услуги, които попадат в обхвата на настоящата глава;
- ж) в раздел Ж от приложения 28-А и 28-Б — концесиите за строителство, която попадат в обхвата на настоящата глава;
- з) в раздел З от приложения 28-А и 28-Б — всички общи бележки;
- и) в раздел И от приложения 28-А и 28-Б — медиите, в които страната публикува своите обявления за обществени поръчки, обявления за възлагане на поръчка и друга информация, свързана с нейната система за обществени поръчки, както е посочена в настоящата глава;
- й) в раздел Й от приложение 28-Б — процентът на преобразуване, който да се използва за праговите стойности.

5. Когато възложител, в контекста на попадащи в обхвата поръчки, изисква от лица, които не попадат в обхвата на приложение 28-А или 28-Б, да възлагат поръчки в съответствие със специални изисквания, член 28.4 се прилага *mutatis mutandis* към тези изисквания.

6. При оценката на стойността на поръчка с цел да се определи дали тя представлява попадаща в обхвата поръчка, възложителят:

- а) не разделя поръчката на отделни поръчки, нито избира или използва специфичен метод на остойностяване за оценка на стойността на поръчката с намерението напълно или частично да я изключи от прилагането на настоящата глава; както и

б) включва прогнозната максимална обща стойност на поръчката за целия ѝ срок, независимо дали е възложена на един или повече доставчици, като се вземат предвид всички форми на възнаграждение, включително:

i) премии, хонорари, комисиони и лихви; както и

ii) когато в поръчката се предвижда възможността за опции — общата стойност на тези опции.

7. Ако отделно изискване за поръчка има за резултат възлагането на повече от една поръчка или възлагането на поръчки на отделни части („повтарящи се поръчки“), изчисляването на прогнозната максимална обща стойност се основава на:

а) стойността на повтарящите се поръчки за един и същи вид стока или услуга, възложени през предходните 12 месеца или предходната финансова година на възложителя, коригирана, когато е възможно, с оглед отчитане на очакваните промени в количеството или стойността на стоката или услугата, за която се възлага поръчката, през следващите 12 месеца; или

б) прогнозната стойност на повтарящите се поръчки за един и същ вид стока или услуга, които ще бъдат възложени през 12-те месеца след първоначалното възлагане на поръчката или през финансовата година на възложителя.

8. При поръчки посредством лизинг, наем или финансов лизинг на стоки или услуги, или поръчка, чиято обща цена не е посочена, основата за оценка е:

а) при договор с фиксиран срок:

i) когато срокът на договора е 12 месеца или по-кратък — общата прогнозна максимална стойност за неговата продължителност;

ii) когато срокът на договора надвишава 12 месеца — общата прогнозна максимална стойност, включително всяка прогнозна остатъчна стойност;

б) ако договорът е с неопределен срок — прогнозната месечна вноска, умножена по 48;

в) ако не е сигурно дали договорът ще бъде с фиксиран срок, се прилага буква б).

ЧЛЕН 28.3

Изключения във връзка със сигурността и общи изключения

1. Някоя от разпоредбите на настоящата глава не може да се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните да предприеме някакво действие или да разкрива сведения, които смята за необходими за защита на своите основни интереси в областта на сигурността и които са свързани с възлагане на обществени поръчки за оръжие, боеприпаси и военни материали или с възлагане на обществени поръчки, които са абсолютно необходими за целите на националната сигурност или националната отбрана.

2. При спазване на изискването, според което такива мерки не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между страните, когато преобладават същите условия, или прикрито ограничение на международната търговия, никоя разпоредба на настоящата глава не се тълкува като пречка за някоя от страните да налага или прилага мерки, които:

- а) са необходими за опазването на обществения морал, ред или безопасност;
- б) са необходими за опазване на живота или здравето на хората, животните или растенията;
- в) са необходими за закрила на интелектуалната собственост; или
- г) са свързани със стоки или услуги на лица с увреждания, благотворителни институции или труд, полаган в места за лишаване от свобода.

3. Страните разбират, че параграф 2, буква б) включва мерки за опазване на околната среда, необходими за защита на живота или здравето на хората, животните или растенията.

ЧЛЕН 28.4

Общи принципи

Недискриминация

1. По отношение на всяка мярка, свързана с попадаща в обхвата поръчка, всяка от страните, включително нейните възложители, предоставя незабавно и безусловно на стоките и услугите от другата страна и на доставчиците от другата страна, предлагащи такива стоки или услуги, не по-малко благоприятно третиране в сравнение с това, което страната, включително нейните възложители, предоставя на своите собствени стоки, услуги и доставчици.
2. По отношение на всяка мярка, свързана с попадаща в обхвата поръчка, дадена страна, включително нейните възложители:
  - а) не третира установен на нейна територия доставчик по-малко благоприятно от друг установен на нейна територия доставчик въз основа на степента на чуждестранно участие или собственост; или
  - б) не дискриминира установен местен доставчик въз основа на факта, че стоките или услугите, предлагани от този доставчик за определена поръчка, са стоки или услуги от другата страна.

Използване на електронни средства

3. Страните гарантират, че цялата комуникация и обменът на информация за попадащите в обхвата поръчки се извършват с помощта на електронни средства, включително за публикуване на информация за обществени поръчки, обявления и тръжна документация, както и за получаване на оферти. При провеждане на попадаща в обхвата поръчка с електронни средства възложителят:

- а) гарантира, че поръчката се провежда чрез използването на информационни системи и софтуер, включително на такива, свързани с удостоверяване на автентичността и криптиране на информация, които са широко разпространени и оперативни съвместими с други широко разпространени информационни системи и софтуер;
- б) установява и поддържа механизми, които да гарантират интегритета на заявленията за участие и офертите, включително установяването на времето на получаване и предотвратяването на неподходящ достъп; както и
- в) използва електронни средства за информация и комуникация за публикуването на обявления и тръжна документация при процедурите за възлагане на обществени поръчки и доколкото е възможно, за подаването на оферти.

Провеждане на процедура за възлагане на поръчка

4. Възложителят провежда процедурата за възлагане на попадаща в обхвата поръчка по прозрачен и безпристрастен начин, който:
- а) е в съответствие с настоящата глава, като използва методи като открита тръжна процедура, селективна тръжна процедура и ограничена тръжна процедура; както и
  - б) предотвратява конфликти на интереси и корупционни практики в съответствие с относимото законодателство.

Правила за произход

5. За целите на попадащите в обхвата на настоящата глава обществени поръчки никоя от страните не прилага спрямо стоки или услуги, внесени или доставени от другата страна, правила за произход, които са различни от правилата за произход, които тази страна прилага при обичайни търговски условия спрямо вноса на същите стоки.

Компенсации

6. По отношение на попадащите в обхвата поръчки никоя от страните, включително нейните възложители, не търси, не взема предвид, не налага или прилага каквито и да било компенсации на който и да било етап от обществената поръчка.

Мерки, които не са специфични за възлагането на поръчки

7. Параграфи 1 и 2 не се прилагат за мита и такси от всякакъв вид, наложени върху или във връзка с вноса; метода на облагане с такива мита и такси; други правила или формалности във връзка с вноса и мерки, засягащи търговията с услуги, различни от мерките, уреждащи попадащите в обхвата поръчки.

Мерки за борба с корупцията

8. Всяка от страните гарантира, че разполага с подходящи мерки за справяне с корупцията и за нейното предотвратяване в сферата на своите обществени поръчки. Тези мерки могат да включват процедури за недопускане до участие в обществени поръчки на страната, безсрочно или за определен срок, на доставчици, за които съдебните органи на страната са установили с окончателно решение, че са участвали в подкупи, измамни или други незаконни действия във връзка с обществени поръчки на територията на тази страна. Всяка от страните гарантира също така, че разполага с политики и процедури за отстраняване, доколкото е възможно, или за справяне с всеки потенциален конфликт на интереси от страна на лица, които участват във възлагането на поръчки или имат влияние върху него.

ЧЛЕН 28.5

Информация относно системата за възлагане на поръчки

1. Всяка от страните:
  - а) своевременно публикува всеки закон, подзаконов акт, съдебно решение, административен акт с общо приложение, стандартни договорни условия, които са задължителни съгласно закон или подзаконов акт и към които препращат обявленията или тръжната документация и процедурата относно попадащите в обхвата поръчки, и всички техни изменения, в официално определено електронно или печатно средство на национално равнище, което има широко разпространение и е лесно достъпно за обществеността; както и
  - б) предоставя разяснения по тях на другата страна при поискване.
2. Всяка от страните посочва в раздел И съответно от приложение 28-А или 28-Б:
  - а) електронните или печатни медии, в които страната публикува информацията, посочена в параграф 1;
  - б) електронните или печатни медии, в които страната публикува обявленията, изисквани съгласно член 28.6, член 28.8, параграф 9 и член 28.17, параграф 2; както и

- в) адреса или адресите на уебсайт или уебсайтове, в които страната публикува:
- i) статистическите си данни относно възлагането на поръчки съгласно член 28.17, параграф 4; или
  - ii) своите обявления във връзка с възложените поръчки съгласно член 28.17, параграф 5.
3. Всяка от страните уведомява своевременно подкомитета, посочен в член 28.21, за всяка промяна на информацията на страната, посочена в раздел И съответно от приложение 28-А или 28-Б.

ЧЛЕН 28.6

Обявления

Обявление за предстояща поръчка

1. За всяка попадаща в обхвата поръчка възложителят публикува обявление за предстояща поръчка, освен в случаите, описани в член 28.14.
2. Освен ако е предвидено друго в настоящата глава, всяко обявление за предстояща поръчка включва:
  - а) наименованието и адреса на възложителя и друга информация, необходима за установяването на връзка с него и за получаването на съответните документи във връзка с поръчката, и цената на тези документи и начина на заплащане, ако има такива;

- б) описание на поръчката, включително естеството и количеството на стоките или услугите, предмет на поръчката, или в случай че количеството е неизвестно — приблизителното количество;
- в) за повтарящи се поръчки, ако е възможно, прогноза за момента на публикуване на последващите обявления за предстояща поръчка;
- г) описание на евентуалните опции;
- д) срока за доставка на стоките или на услугите или продължителността на договора;
- е) метода за възлагане на поръчката, който ще бъде използван, и дали той ще включва механизъм на договаряне или електронен търг;
- ж) когато е приложимо — адреса и крайната дата за подаване на заявленията за участие в процедурата по възлагане на поръчка;
- з) адреса и крайния срок за подаване на оферти;
- и) езика или езиците, на които офертите или заявленията за участие могат да бъдат подадени, ако могат да бъдат подадени на език, различен от официалния език на страната на възложителя;

- й) списък и кратко описание на условията за участие на доставчиците, включително изисквания за представяне от доставчиците на конкретни документи или удостоверения във връзка с тези условия, освен ако такива изисквания са включени в тръжната документация, която е предоставена на всички заинтересовани доставчици едновременно с обявлението за предстояща поръчка;
- к) когато съгласно член 28.8 възложителят възнамерява да избере ограничен брой квалифицирани доставчици, които да бъдат поканени да подадат оферта — критериите, които ще бъдат използвани за техния подбор, и когато е приложимо — всякакви ограничения на броя на доставчиците, на които ще бъде разрешено да подадат оферта; както и
- л) уточнението, че поръчката попада в обхвата на настоящата глава.

Резюме на обявлението

3. При всеки случай на предстояща обществена поръчка, едновременно с публикуването на обявлението за предстояща обществена поръчка, възложителят публикува на един от официалните езици на СТО резюме на обявлението, което е лесно достъпно¹. Резюмето на обявлението съдържа най-малко следната информация:

- а) предмета на поръчката;

---

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че официалните езици на СТО са английски, испански и френски.

- б) крайната дата за подаване на офертите или, когато е приложимо, крайната дата за подаване на заявленията за участие в процедурата за възлагане на поръчка или за включването в списък за многократно използване; както и
- в) адреса, на който могат да бъдат поискани документите, свързани с възлагането на поръчката.

Обявление за планирана поръчка

4. Възложителите се насърчават да публикуват възможно най-рано през всяка финансова година обявление, свързано с бъдещите им планове за възлагане на поръчки („обявление за планирана поръчка“). Обявлението за планирана поръчка следва да включва предмета на поръчката и очакваната дата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка.

5. Възложител, попадащ в обхвата на приложение 28-А или 28-Б, раздел Б или В, може да използва обявление за планирана поръчка като обявление за предстояща поръчка, при условие че то включва цялата информация, посочена в параграф 2 от настоящия член, с която той разполага, както и изявление, че заинтересованите доставчици следва да заявят пред възложителя интереса си към поръчката.

Общи за всички обявления правила

6. Всички обявления за предстояща поръчка, всяко резюме на обявление и обявление за планирана поръчка, са пряко и безплатно достъпни по електронен път чрез единна онлайн точка за достъп в интернет. Освен това обявленията може също така да бъдат публикувани в подходящо печатно издание, което се разпространява широко, и остават леснодостъпни за обществеността най-малко до изтичането на срока, посочен в обявлението.

Всяка от страните посочва в раздел И съответно от приложение 28-А или 28-Б подходящото електронно или печатно издание.

7. Независимо от изискванията, посочени в параграф 6 относно достъпа до обявленията за предстояща поръчка, резюметата на обявленията и обявленията за планирана поръчка, безплатно по електронен път чрез единна точка за достъп, Чили създава — от датата на влизане в сила на настоящото споразумение и за преходния период от три години, докато единната точка за достъп започне да функционира напълно — портален сайт като временна алтернатива на единната точка за достъп, който следва да бъде достъпен безплатно и следва да предоставя връзки към платформи или уебсайтове, на които са публикувани обявленията. Порталът съдържа връзки към максимум четири уебсайта, както следва:

а) "*Mercado público*";

б) *Ministerio de Obras Públicas*;

в) *Dirección General de Concesiones*; както и

г) *Diario Oficial*.

8. Страните предвиждат периодичен преглед на параграф 7 от настоящия член, включително обсъждане в рамките на подкомитета, посочен в член 28.21, по-специално относно състоянието на внедряването на единната точка за достъп.

ЧЛЕН 28.7

Условия за участие

1. Възложителят ограничава условията за участие в процедура за възлагане на поръчка само до условията, които са съществени за гарантирането на това, че доставчикът разполага с правния и финансовия капацитет, както и с търговските и техническите възможности да се заеме със съответната поръчка.
2. При определяне на условията за участие възложителят:
  - а) не налага като условие за участие на доставчика в процедура за възлагане на поръчка вече да са му били възлагани една или повече поръчки от възложител от една от страните;
  - б) може да изисква наличието на съответен предишен опит, когато подобен опит е от съществено значение за изпълнение на изискванията на поръчката; както и

в) не изисква предишен опит на територията на тази страна като условие във връзка с поръчката.

3. При оценката на това дали даден доставчик отговаря на условията за участие, възложителят:

а) оценява финансовия капацитет и търговските и техническите способности на даден доставчик въз основа на стопанските дейности на доставчика както на територията на страната на възложителя, така и извън нея; както и

б) основава преценката си на условията, които възложителят предварително е посочил в обявленията или в тръжната документация.

4. Когато има доказателства в подкрепа и при условие че това не се прилага по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между страните, една от страните, включително нейните възложители, може да изключи доставчик на основания като:

а) несъстоятелност;

б) декларации с невярно съдържание;

в) значителни или трайни пропуски при изпълнението на някое съществено изискване или задължение по предишна поръчка или поръчки;

- г) влезли в сила присъди за тежки престъпления или за други тежки нарушения;
- д) нарушаване на професионалната етика или действия или бездействия, които засягат неблагоприятно търговската репутация на доставчика; или
- е) неплащане на данъци.

ЧЛЕН 28.8

Квалификация на доставчиците

Системи за регистрация и процедури за квалификация

1. Дадена страна, включително нейните възложители, може да поддържа система за регистрация на доставчици, в която заинтересованите доставчици трябва да се регистрират и да предоставят определена информация. В този случай страната гарантира, че заинтересованите доставчици имат достъп до информацията за системата за регистрация, доколкото е възможно, чрез електронни средства, и че могат да поискат регистрация по всяко време. Компетентният орган ги информира в разумен срок за решението да удовлетвори или отхвърли това искане. Ако искането бъде отхвърлено, решението се мотивира надлежно.

2. Всяка страна гарантира, че:

- а) нейните възложители полагат усилия да сведат до минимум различията в процедурите си за квалификация; както и
- б) когато нейните възложители поддържат системи за регистрация, въпросните възложители полагат усилия да сведат до минимум различията в системите си за регистрация.

3. Никоя от страните, включително нейните възложители, не приема, нито прилага каквато и да е система за регистрация или процедура за квалификация, имаща за цел или последица създаването на ненужни пречки пред участието на доставчиците на другата страна в нейните процедури по възлагане на поръчки.

Селективна тръжна процедура

4. Когато възложителят възнамерява да използва селективна тръжна процедура, той:

- а) включва в обявлението за предстояща поръчка най-малко информацията, посочена в член 28.6, параграф 2, букви а), б), е), ж), й), к) и л), и приканва доставчиците да подадат заявление за участие; както и
- б) предоставя преди началото на срока за подаване на оферти най-малко информацията, посочена в член 28.6, параграф 2, букви в), г), д), з) и и), на квалифицираните доставчици, които уведомява в съответствие с член 28.12, параграф 3, буква б).

5. Възложителят разрешава на всички квалифицирани доставчици да вземат участие в конкретна процедура за възлагане на поръчка, освен ако възложителят е посочил в обявлението за предстояща обществена поръчка някакво ограничение за броя на доставчиците, които ще бъдат допуснати да подадат оферта, както и критериите или обосновката за подбора на ограничения брой доставчици. Поканата за представяне на оферта се отправя до определен брой доставчици, необходим за осигуряването на конкуренция.

6. Когато документацията за обществената поръчка не е обществено достъпна от датата на публикуване на обявлението, посочено в параграф 4, възложителят осигурява едновременното предоставяне на тези документи на всички квалифицирани доставчици, избрани в съответствие с параграф 5.

Списъци за многократно използване

7. Възложителят може да поддържа списък за многократно използване с доставчици, при условие че обявлението, с което кани заинтересованите доставчици да кандидатстват за включване в списъка:

а) се публикува ежегодно; както и

б) в случаите, когато публикуването му се извършва с електронни средства, е постоянно достъпно в подходящото средство, посочено в раздел И от приложения 28-А и 28-Б.

8. Обявлението, предвидено в параграф 7, включва:

- а) описание на стоките или услугите, или на категориите стоки или услуги, за които може да се използва списъкът;
- б) условията за участие, на които следва да отговарят доставчиците, за да бъдат включени в списъка, и методите, които възложителят ще използва, за да се увери, че доставчикът отговаря на условията;
- в) наименованието и адреса на възложителя и друга информация, необходима за установяването на контакт с него и получаването на съответните документи във връзка със списъка;
- г) срока на валидност на списъка и начините за неговото подновяване или прекратяване или, в случаите, когато не е указан срок на валидност — указание за метода на известяване за прекратяването на използването на списъка; както и
- д) посочване, че списъкът може да се използва по възлагане на поръчка, попадаща в обхвата на настоящата глава.

9. Независимо от параграф 7, когато срокът на валидност на даден списък за многократно използване е три години или по-малко, възложителят може да публикува посоченото в параграф 7 обявление само веднъж — в началото на срока на валидност на списъка, при условие че обявлението:

- а) посочва срока на валидност и обстоятелството, че няма да бъдат публикувани допълнителни обявления; както и

б) е публикувано по електронен път и е постоянно достъпно през срока на неговата валидност.

10. Възложителят разрешава кандидатстването по всяко време на доставчици за включване в списък за многократно използване и включва в списъка всички квалифицирани доставчици в разумно кратък срок.

11. Когато доставчик, който не е включен в списък за многократно използване, подаде заявление за участие в процедура за възлагане на поръчка въз основа на списък за многократно използване и всички изисквани документи в рамките на срока, предвиден в член 28.10, параграф 2, възложителят разглежда това заявление. Възложителят не изключва даден доставчик при възлагане на поръчката на основание, че не разполага с достатъчно време, за да разгледа заявлението му, освен когато в изключителни случаи, поради сложността на поръчката, той няма възможност да завърши разглеждането на заявлението в срока, определен за подаване на оферти.

Възложители, посочени в раздели Б и В от приложение 28-А или 28-Б

12. Възложител, попадащ в обхвата на раздел Б или В от приложение 28-А или 28-Б, може да използва обявление, с което приканва доставчици да кандидатстват за включване в списък за многократно използване, като обявление за предстояща поръчка, при условие че:

- а) обявлението е публикувано в съответствие с параграф 7 от настоящия член и включва информацията, изисквана съгласно параграф 8 от настоящия член, възможно цялата налична информация, изисквана съгласно член 28.6.2, параграф 2, както и изявление, което представлява обявление за предстояща поръчка или че само доставчиците, включени в списъка за многократно използване, ще получават допълнителни обявления за поръчки, попадащи в обхвата на списъка за многократно използване; както и
- б) възложителят своевременно предоставя на доставчиците, изразили интерес във връзка с дадена поръчка, достатъчно информация, която да им позволи да преценят своя интерес към поръчката, включително цялата останала информация, изисквана съгласно член 28.6.2, параграф 2, доколкото тя е налична.

13. Възложител, попадащ в обхвата на раздел Б или В от приложение 28-А или 28-Б, може да допусне доставчик, който е кандидатствал за включване в списък за многократно използване в съответствие с параграф 10 от настоящия член, да подаде оферта за дадена поръчка, когато разполага с достатъчно време, за да прецени дали доставчикът отговаря на условията за участие.

Информация за решенията на възложителя

14. Възложителят своевременно информира всеки доставчик, който е подал заявление за участие в процедура по възлагане на поръчка или е кандидатствал за включване в списък за многократно използване, за решението си по заявлението или искането.

15. Ако възложителят отхвърли заявление на доставчик за участие в процедура за възлагане на поръчка или за включването му в списък за многократно използване, престане да признава доставчик като квалифициран или изключи доставчик от списък за многократно използване, той своевременно информира доставчика за това и по негово искане своевременно му предоставя писмено обяснение на мотивите за своето решение.

ЧЛЕН 28.9

Технически спецификации

1. Възложителят не изготвя, не приема, нито прилага каквато и да е техническа спецификация, нито установява каквато и да е процедура за оценяване на съответствието, които имат за цел или последица създаването на ненужни пречки за международната търговия.

2. Ако е целесъобразно, при установяването на техническите спецификации за стоките или услугите, за които се възлага поръчката, възложителят:

- а) определя техническата спецификация чрез посочване на изискванията за работните характеристики и функционалните изисквания, а не посредством концептуални или описателните характеристики; както и
- б) основава техническата спецификация на международни стандарти, ако съществуват такива; в противен случай — на национални технически разпоредби, признати национални стандарти или строителни норми.

3. Ако в техническите спецификации са използвани концептуални или описателни характеристики, възложителят следва да посочи, ако е целесъобразно, че ще разглежда офери за еквивалентни стоки или услуги, които явно отговарят на изискванията на поръчката, като включва думи като „или еквивалентни“ в тръжната документация.

4. Възложителят не установява технически спецификации, съдържащи изискване или препратка към конкретна търговска марка или търговско наименование, патент, авторско право, дизайн, тип, конкретен произход, производител или доставчик, освен ако няма друг достатъчно точен или разбираем начин да бъдат описани изискванията на поръчката и при условие че в такива случаи възложителят включва в тръжната документация думи като „или еквивалентни“.

5. Възложителят не търси, нито приема — по начин, който би имал за резултат премахване на конкуренцията — консултации, които може да бъдат използвани при подготовката или приемането на техническа спецификация за конкретна процедура по възлагане на поръчка, от лице, което би могло да има търговски интерес към възлаганата поръчка.

6. От съображения за правна сигурност се уточнява, че дадена страна, включително нейните възложители, могат в съответствие с настоящия член да изготвят, приемат или прилагат технически спецификации за насърчаване на опазването на природните ресурси или на околната среда.

ЧЛЕН 28.10

Тръжна документация

1. Възложителят предоставя на разположение на доставчиците тръжна документация, която включва цялата необходима информация, позволяваща на доставчиците да изготвят и подадат допустими оферти. Освен ако тази информация вече е предоставена в обявлението за предстояща поръчка, документацията включва пълно описание на:

а) поръчката, включително естеството и количеството на стоките или услугите, предмет на поръчката, или когато количеството не е известно — приблизително количество, както и изискванията, които трябва да бъдат изпълнени, включително технически спецификации, сертификати за оценяване на съответствието, планове, чертежи или документи с инструкции;

- б) условията за участие на доставчиците, включително списък с информация и документи, които е необходимо доставчиците да предоставят във връзка с условията за участие;
- в) всички критерии за оценка, които възложителят ще прилага при възлагане на поръчката и — освен когато цената е единственият критерий — относителната тежест на тези критерии;
- г) ако възложителят ще провежда процедурата за възлагане на поръчка по електронен път — всички изисквания за удостоверяване на автентичността и криптиране или други изисквания, свързани с подаването на информация чрез електронни средства;
- д) ако възложителят ще провежда електронен търг — правилата, включително идентификация на елементите на офертата, свързани с критериите за оценка, според които ще бъде проведен търгът;
- е) ако ще се провежда публично отваряне на офертите — датата, часа и мястото на отварянето и ако е целесъобразно — лицата, на които е разрешено да присъстват;
- ж) всякакви други ред и условия, включително начините на заплащане и евентуалните ограничения за средствата, чрез които могат да бъдат подавани офертите, например на хартиен носител или по електронен път; както и
- з) евентуалните дати за доставка на стоките или за предоставяне на услугите.

2. При определянето на датата за доставка на стоките или за предоставяне на услугите, предмет на поръчката, възложителят отчита фактори като сложност на поръчката, степен на очакваното използване на подизпълнители, както и реалистичното време, необходимо за производството, изваждането от склада и транспортирането на стоките от мястото на доставка или за предоставянето на услугите.
3. Критериите за оценка, посочени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация, могат да включват, наред с другото, цената и други разходни фактори, качеството, техническите качества, екологичните характеристики и условията за доставка.
4. Възложителят своевременно:
- а) предоставя тръжната документация, за да гарантира, че заинтересованите доставчици разполагат с достатъчно време, за да подадат допустими оферти;
  - б) предоставя, при поискване, тръжната документация на всеки заинтересован доставчик; както и
  - в) отговаря на всяко разумно искане за съответна информация, отправено от заинтересован или участващ доставчик в законоустановения срок за всяка от страните, при условие че въпросната информация не дава на този доставчик предимство пред други доставчици.

Изменения

5. Когато възложителят промени критериите или изискванията, определени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация, предоставена на участващите доставчици, или измени или публикува отново обявление или тръжна документация, той изпраща писмено всички такива промени или измененото или повторно публикувано обявление или тръжна документация:
- а) на всички доставчици, които участват в момента на промяната, изменението или повторното публикуване, когато тези доставчици са известни на възложителя, а във всички останали случаи — по начина, по който е била разпространена първоначалната информация; както и
  - б) в разумен срок, съобразен с естеството и сложността на поръчката, за да се позволи на такива доставчици да променят и отново да подадат изменените оферти, според случая.

ЧЛЕН 28.11

Екологични и социални съображения

1. Всяка от страните може да разреши на своите възложители да използват екологични и социални съображения по време на цялата процедура по възлагане на обществена поръчка, при условие че те не са дискриминационни, съответстват на забраната за компенсиране в член 28.4, параграф 6 и са свързани с предмета на поръчката.

2. От съображения за правна сигурност се уточнява, че екологичните и социалните съображения не се изготвят, приемат или прилагат по начин, който представлява средство за произволна или неоправдана дискриминация между страните или прикрито ограничаване на търговията между страните.

ЧЛЕН 28.12

Срокове

1. Възложителят, в съответствие със собствените си разумни нужди, предоставя достатъчно време на доставчиците да изготвят и внесат заявления за участие и допустими оферти, като взема предвид фактори като:

- а) характера и сложността на поръчката;
- б) степента на очакваното използване на подизпълнители; както и
- в) времето, необходимо за предаване на офертите чрез средства, различни от електронните, от места в чужбина и на собствената територия, където не се използват електронни средства.

Тези срокове, включително евентуалното им удължаване, са еднакви за всички заинтересовани или участващи доставчици.

2. Възложител, който използва селективна тръжна процедура, определя крайната дата за подаване на заявленията за участие, като тя по принцип не може да е по-рано от 25 дни от датата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка. Ако поради неотложни обстоятелства, надлежно обосновани от възложителя, прилагането на този срок е невъзможно, срокът може да бъде намален на не по-малко от 10 дни.

3. С изключение на предвиденото в параграфи 4, 5, 7 и 8, възложителят определя крайната дата за подаване на оферти така, че срокът да е не по-кратък от 40 дни, считано от датата, на която:

- а) в случай на открита тръжна процедура — е публикувано обявлението за предстояща поръчка; или
- б) в случай на селективна тръжна процедура — възложителят уведомява доставчиците, че ще бъдат поканени да подадат оферти, независимо дали използва списък за многократно използване, в случай на селективна тръжна процедура.

4. Възложителят може да намали срока за подаване на офертите, определен в съответствие с параграф 3, на не по-малко от 10 дни, в случай че:

- а) възложителят е публикувал обявление за планирана поръчка, както е описано в член 28.6, параграф 4, най-малко 40 дни и не повече от 12 месеца преди публикуването на обявлението за предстояща поръчка, като обявлението за планирана поръчка съдържа:
  - і) описание на поръчката;

- ii) приблизителните крайни срокове за подаване на офертите или на заявленията за участие;
  - iii) уточнението, че заинтересованите доставчици следва да заявят пред възложителя интереса си към участие в процедурата по възлагане на поръчка;
  - iv) адреса, на който могат да бъдат получени документите, свързани с поръчката; както и
  - v) цялата информация, изисквана за обявлението за предстояща поръчка съгласно член 28.6, параграф 2, доколкото е налична;
- б) при повтарящи се поръчки възложителят посочва в първоначалното обявление за предстояща поръчка, че в следващите обявления ще бъдат посочени сроковете за подаване на офертите съгласно настоящия параграф; или
- в) поради неотложна необходимост, която е надлежно обоснована от възложителя, спазването на срока за подаване на офертите, определен в съответствие с параграф 3, е практически невъзможно.

5. Възложителят може да намали с пет дни установения в съответствие с параграф 3 срок за подаване на офертите при всяко от следните обстоятелства:

- а) обявлението за предстояща поръчка е публикувано чрез електронни средства;

б) цялата тръжна документация е достъпна чрез електронни средства от датата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка; както и

в) възложителят приема оферти чрез електронни средства.

6. Прилагането на параграф 5 във връзка с параграф 4 в никакъв случай не води до намаляване на сроковете за подаване на оферти, определени в съответствие с параграф 3, на по-малко от 10 дни, считано от датата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка.

7. Независимо от другите разпоредби в настоящия член, когато възложителят закупува търговски стоки или услуги, или комбинация от такива, той може да намали срока за подаване на оферти, определен в съответствие с параграф 3, на не по-малко от 13 дни, при условие че публикува чрез електронни средства едновременно както обявлението за предстояща поръчка, така и цялата тръжна документация. Освен това, ако възложителят приема оферти за търговски стоки или услуги чрез електронни средства, той може да намали срока, определен в съответствие с параграф 3, на не по-малко от 10 дни.

8. Когато възложителят, попадащ в обхвата на раздел Б или В от приложение 28-А или 28-Б, е избрал всички или ограничен брой квалифицирани доставчици, срокът за подаване на офертите може да бъде определен по взаимно съгласие между възложителя и подбраните доставчици. При липса на съгласие срокът е не по-кратък от 10 дни.

ЧЛЕН 28.13

Договаряне

1. Дадена страна може да предвиди нейните възложители да проведат договаряне с доставчиците в контекста на попадаща в обхвата поръчка:

- а) ако възложителят е посочил намерението си за провеждане на договаряне в обявлението за предстояща поръчка, изисквано съгласно член 28.6, параграф 2; или
- б) ако от оценката става видно, че нито една оферта не е очевидно най-изгодната с оглед на конкретните критерии за оценка, посочени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация.

2. Възложителят:

- а) гарантира, че всяко отстраняване на доставчици, участващи в договарянето, се извършва в съответствие с критериите за оценка, посочени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация; както и
- б) ако договарянето е приключило, предоставя общ краен срок за оставащите участващи доставчици да подадат нови или преработени оферти.

ЧЛЕН 28.14

Ограничена тръжна процедура

1. При условие че не използва настоящата разпоредба с цел избягване на конкуренцията между доставчиците или по начин, който дискриминира доставчиците на другата страна или защитава местните доставчици, възложителят може да използва ограничена тръжна процедура и може да избере да не прилага член 28.6, член 28.7, член 28.8, член 28.10 и членове 28.12, 28.13, 28.15 и 28.16 при някое от следните обстоятелства:

а) ако:

- i) не са били подадени оферти или нито един доставчик не е подал заявление за участие;
- ii) нито една от подадените оферти не отговаря на съществените изисквания на тръжната документация;
- iii) нито един доставчик не отговаря на условията за участие; или
- iv) подадените оферти са обявени за тайно договаряне от компетентния орган, при условие че изискванията на тръжната документация не са изменени съществено;

- б) ако стоките или услугите могат да бъдат доставени само от конкретен доставчик и не съществуват разумна алтернатива или заместващи стоки или услуги поради някоя от следните причини:
- i) изискването е във връзка с произведение на изкуството;
  - ii) закрилата на патенти, авторски права или други изключителни права; или
  - iii) липса на конкуренция поради технически причини;
- в) за допълнителни доставки от първоначалния доставчик на стоки или услуги, които не са били включени в първоначалната поръчка, когато промяна на доставчика за такива допълнителни стоки или услуги:
- i) не може да се извърши поради икономически или технически причини, като изисквания за взаимозаменяемост или оперативна съвместимост със съществуващо оборудване, софтуер, услуги или инсталации, възложени с първоначалното възлагане на поръчка; както и
  - ii) би предизвикала значително неудобство или чувствително дублиране на разходи за възложителя;
- г) доколкото е абсолютно необходимо, когато по причини на изключителна спешност, предизвикана от събития, които възложителят не би могъл да предвиди, стоките или услугите не биха могли да се получат навреме посредством открита или селективна процедура за възлагане на обществена поръчка;

- д) за стоки, закупени на стоков пазар;
- е) когато възложителят възлага прототип или първоначална стока или услуга, разработени по негово искане в хода и за целите на конкретна поръчка за изследване, опит, проучване или оригинална разработка; оригиналната разработка на разработената за първи път стока или услуга може да включва ограничено по обем производство или доставка с цел да се включат резултатите от изпитванията в работни условия и нагледно да се покаже, че съответната стока или услуга е годна за масово производство или доставки, като в удовлетворителна степен покрива изискванията по отношение на качеството, но не включва масово производство или доставки, които позволяват да се осигури достатъчна пазарна реализация или да се покрият разходите за научноизследователска и развойна дейност;
- ж) при покупки, направени при особено изгодни условия, възникващи само за кратък срок, в случай на необичайно разпореждане с имущество, например при ликвидация, управление от синдик или при несъстоятелност, а не при обичайни покупки от редовни доставчици; или
- з) когато дадена поръчка е възложена на лице, спечелило конкурс за проект, при условие че:
- i) конкурсът е бил организиран по начин, който е в съответствие с принципите на настоящата глава, по-специално що се отнася до публикуването на обявление за предстояща поръчка; както и
  - ii) участниците са били оценявани от независимо жури с оглед на възлагането на победителя на поръчка за проектиране.

2. Възложителят изготвя писмен протокол за всеки договор, сключен съгласно параграф 1. Протоколът включва наименованието на възложителя, стойността и вида на стоките или услугите, предмет на поръчката, и указване на обстоятелствата и условията, описани в параграф 1, обосноваващи използването на ограничена тръжна процедура.

ЧЛЕН 28.15

Електронни търгове

Когато възложителят възнамерява да проведе процедурата по попадаща в обхвата поръчка, като използва електронен търг, възложителят предоставя на всеки участник преди началото на електронния търг:

- а) метода на автоматично оценяване, включително математическата формула, която се основава на критериите за оценка, определени в тръжната документация, и която ще бъде използвана за автоматичното класиране или прекласиране по време на търга;
- б) резултатите от всяка първоначална оценка на елементите на неговата оферта, когато поръчката се възлага въз основа на най-изгодната оферта; както и
- в) всяка друга относима информация, свързана с провеждането на търга.

ЧЛЕН 28.16

Разглеждане на оферти и възлагане на обществени поръчки

Разглеждане на оферти

1. Възложителят получава, отваря и разглежда всички оферти съгласно процедури, които гарантират справедливостта и безпристрастността на процеса по възлагане на поръчка, както и поверителността на офертите.
2. Възложителят не санкционира който и да е доставчик, чиято оферта е получена след срока, посочен за получаване на оферти, ако забавянето се дължи единствено на лоша организация от страна на възложителя.
3. Ако между отварянето на офертите и възлагането на поръчката възложителят предоставя на доставчик възможността да поправи допуснати неволни формални грешки, той предоставя същата възможност на всички участващи доставчици.

Възлагане на обществени поръчки

4. За да бъде разгледана с цел възлагане, дадена оферта трябва да е в писмена форма и в момента на отварянето да отговаря на съществените изисквания, определени в обявленията и в тръжната документация, както и да е подадена от доставчик, който отговаря на условията за участие.

5. Освен ако възложителят е посочил, че възлагането на дадена поръчка противоречи на обществения интерес, възложителят възлага поръчката на доставчика, когото възложителят е определил като способен да изпълни условията на поръчката и който, единствено въз основа на критериите за оценка, посочени в обявленията и тръжната документация, е подал:

а) най-изгодната оферта; или

б) в случай че цената е единственият критерий — офертата с най-ниската цена.

6. Когато възложителят получи оферта с цена, която е необичайно по-ниска в сравнение с цените в другите подадени оферти, той може да провери със съдействието на доставчика дали последният отговаря на условията за участие и дали е в състояние да изпълни условията на поръчката.

7. Възложителят не използва опции, не отменя възлагането на поръчка, нито изменя възложените поръчки по начин, чрез който заобикаля задълженията съгласно настоящата глава.

8. Всяка от страните полага максимални усилия да предвижда като общо правило период на изчакване между възлагането и сключването на договор, за да се даде достатъчно време на неспечелилите оференти за преглед и обжалване на решението за възлагане.

ЧЛЕН 28.17

Прозрачност на информацията за възлагане на обществени поръчки

Информация, предоставяна на доставчиците

1. Възложителят информира своевременно участващите доставчици за решенията си относно възлагането на поръчката, като прави това писмено при поискване от страна на доставчик. При спазване на член 28.18, параграфи 2 и 3, при поискване възложителят предоставя на доставчик, който не е спечелил поръчката, обяснение за причините, поради които възложителят не е избрал неговата оферта, и за относителните преимущества на офертата на спечелилия доставчик.

Публикуване на информация за възлагането

2. Не по-късно от 72 дни след възлагането на всяка поръчка, попадаща в обхвата на настоящата глава, възложителят публикува обявление в съответния вестник или електронно издание, посочени в раздел И от приложения 28-А и 28-Б. Когато възложителят публикува обявлението само в електронно издание, информацията остава лесно достъпна за разумен срок. Обявлението включва най-малко следната информация:

- а) описание на стоките или услугите, предмет на поръчката;
- б) наименованието и адреса на възложителя;

- в) наименованието на спечелилия доставчик;
- г) стойността на спечелилата оферта или най-високата и най-ниската оферта, взети под внимание при възлагането на поръчката;
- д) датата на възлагане на поръчката; както и
- е) вида на използвания метод за възлагане на поръчка, а когато е използвана ограничена тръжна процедура съгласно член 28.14 — описание на обстоятелствата, обосноваващи използването на тази процедура.

Съхраняване на документацията и на протоколите и електронна проследимост

3. Всеки възложител съхранява за срок от най-малко три години, считано от датата, на която възлага поръчка:
- а) документацията и протоколите за тръжните процедури и сключените договори за попадащи в обхвата поръчки, включително протоколите, изисквани съгласно член 28.14; както и
  - б) данните, осигуряващи подходяща проследимост на провеждането по електронен път на процедура по възлагане на попадаща в обхвата поръчка.

Обмен на статистически данни

4. По искане на другата страна и с оглед на обсъжданията в подкомитета, посочен в член 28.21, всяка от страните предоставя на другата страна статистически данни за попадащите в обхвата поръчки на стоки, услуги и строителни услуги, включително, доколкото е възможно, статистически данни за концесиите за строителство. В съответствие с член 28.23 страните си сътрудничат за постигане на по-добро разбиране на статистическите данни за обществените поръчки.

5. Ако една от страните изисква обявленията във връзка с възложените поръчки, изготвяни по силата на параграф 2, да се публикуват в електронен вид, и ако тези обявления са обществено достъпни чрез единна база данни във вид, който да позволява анализ на попадащите в обхвата поръчки, тази страна може, вместо да изготвя доклад до подкомитета, посочен в член 28.21, да предостави връзка към въпросния уебсайт, заедно с всички необходими указания за достъп и употреба на тези статистически данни.

ЧЛЕН 28.18

Оповестяване на информация

Предоставяне на информация на страните

1. При поискване от другата страна всяка от страните предоставя своевременно всякаква информация, необходима, за да се определи дали процедурата за възлагане на поръчка е проведена справедливо, безпристрастно и в съответствие с настоящата глава, включително информация за характеристиките и относителните предимства на спечелилата оферта. Когато разгласяването на тази информация би нарушило конкуренцията в бъдещи процедури по възлагане на поръчки, страната, която получава тази информация, не я разкрива пред никой доставчик, освен след консултация със страната, която е предоставила информацията, и след получаване на нейното съгласие за това.

Неоповестяване на информация

2. Независимо от всички други разпоредби на настоящата глава, никоя от страните, включително нейните възложители, няма право, освен в степента, изисквана от закона или с писменото разрешение на доставчика, предоставил информацията, да оповестява информация, която би накърнила законните търговски интереси на конкретен доставчик или която би могла да накърни лоялната конкуренция между доставчиците.

3. Нито една от разпоредбите на настоящата глава не се тълкува като изискване към някоя от страните, в това число към нейните възложители, власти и компетентните да разглеждат жалби органи, да оповестява поверителна информация, когато оповестяването:

- а) би попречило на правоприлагането;
- б) би могло да наруши лоялната конкуренция между доставчиците;
- в) би накърнило законните търговски интереси на конкретни лица, включително закрилата на правата върху интелектуалната собственост; или
- г) по друг начин би било в противоречие с обществения интерес.

ЧЛЕН 28.19

Вътрешни процедури за обжалване

1. Всяка от страните осигурява навременна, ефективна, прозрачна и недискриминационна процедура за обжалване по административен или съдебен ред, посредством която в контекста на дадена попадаща в обхвата поръчка, в която има или е имал интерес, доставчикът може да обжалва:

- а) нарушение на разпоредби на настоящата глава; или

- б) ако доставчикът няма право да обжалва пряко нарушение на настоящата глава съгласно правото на страната — неспазване на мерки на страната за прилагането на настоящата глава.

Процедурните правила за всички видове обжалване са в писмена форма и са общодостъпни.

2. В случай на жалба на доставчик във връзка с попадаща в обхвата поръчка, в която доставчикът има или е имал интерес, срещу нарушение или неспазване по смисъла на параграф 1, страната на възложителя, провел поръчката, насърчава възложителя и доставчика да търсят решение на жалбата посредством консултации. Възложителят безпристрастно и своевременно разглежда всяка такава жалба по начин, който не влияе отрицателно върху участието на доставчика в текущата или в бъдещи процедури за възлагане на поръчки или върху правото му да изисква коригиращи мерки в рамките на процедура за обжалване по административен или съдебен ред.

3. На всеки доставчик се осигурява достатъчен срок за подготовка и внасяне на жалбата, който в никакъв случай не трябва да е по-кратък от 10 дни от момента, в който основанието за обжалване е станало известно или са налице разумни основания да се смята, че е станало известно на доставчика.

4. Всяка от страните създава или определя най-малко един безпристрастен административен или съдебен орган, който да е независим от нейните възложители и да приема и разглежда жалби, подадени от доставчици във връзка с попадащи в обхвата поръчки.

5. Когато първоначално жалбата се разглежда от орган, различен от органа, посочен в параграф 4, страната гарантира, че доставчикът има право да обжалва първоначалното решение пред безпристрастен административен или съдебен орган, който е независим от възложителя, чиято поръчка е предмет на жалбата.

6. Всяка от страните гарантира, че решенията на компетентен да разгледа жалбата орган, който не е съдебен орган, подлежат на съдебен контрол или че този орган прилага процедури, в рамките на които:

- а) възложителят е задължен да отговори писмено на жалбата и да предостави всички относими документи на органа, компетентен да разгледа жалбата;
- б) участниците в производството (по-долу „участниците“) разполагат с правото да бъдат изслушани преди органът, компетентен да разгледа жалбата, да вземе решение по обжалването;
- в) участниците разполагат с правото да бъдат представлявани и придружавани;
- г) участниците имат достъп до цялото производство;
- д) участниците разполагат с правото да изискат производството да бъде публично и с възможност за участие на свидетели; както и
- е) органът, компетентен да разгледа жалбата, предоставя своевременно в писмена форма своите решения или препоръки, като включва обяснение на основанието за всяко решение или препоръка.

7. Всяка от страните приема или запазва в сила процедури, които предвиждат:
- а) бързи временни мерки за запазване на възможността на доставчика да участва в процедурата за възлагане на поръчката; тези временни мерки могат да доведат до спиране на процедурата по възлагане на поръчката; в процедурите може да се предвижда, че съображения, свързани с неблагоприятни последици за засегнатите интереси, включително обществения интерес, могат да бъдат взети под внимание при вземането на решение дали да се приложат такива мерки; основателни причини за непредприемането на действия се предоставят в писмена форма; както и
  - б) когато компетентният да разгледа жалбата орган е установил, че е имало нарушение или неспазване по параграф 1 — коригиращо действие или обезщетение за претърпените щети или вреди, което може да бъде ограничено до възстановяване на разходите за изготвяне на офертата или до разходите, свързани с обжалването, или и до двата типа разходи.

ЧЛЕН 28.20

Изменения и коригиране на обхвата

1. ЕС като страна може да изменя или коригира приложение 28-А, а Чили може да изменя или коригира приложение 28-Б.

Изменения

2. Когато една от страните възнамерява да измени свое приложение, както е посочено в параграф 1, тя:

- а) уведомява другата страна писмено за това; както и
- б) включва в уведомлението предложение до другата страна за подходящи компенсаторни корекции с цел обхватът да се запази на равнище, сравнимо със съществуващото преди промяната.

3. Независимо от параграф 2, буква б) от настоящия член от никоя от страните не се изисква да предоставя компенсаторни корекции, ако изменението обхваща субект, върху който страната действително е премахнала своя контрол или влияние. Правителственият контрол или влияние върху попадаща в обхвата поръчка на възложители, включени в раздел А, Б или В от приложение 28-А или 28-Б, се смята за ефективно премахнат във връзка с възлагането на поръчка от възложителя, когато той е изложен на конкуренция на пазари, достъпът до които не е ограничен.

4. Ако една от страните уведоми другата страна съгласно параграф 2 за предвиждана промяна на нейното приложение, другата страна възразява писмено, ако оспорва, че:

- а) корекцията, предложена съгласно параграф 2, буква б), е достатъчна за запазване на сходно равнище на взаимно договорения обхват; или
- б) изменението обхваща възложител, върху когото страната действително е премахнала своя контрол или влияние, в съответствие с параграф 3.

Другата страна подава възражението в писмена форма по настоящия параграф в срок до 45 дни от получаването на уведомлението по параграф 2, буква а) от настоящия член, като в противен случай се смята, че тази страна е приела корекцията или изменението, включително за целите на глава 38.

Корекции

5. Страните разглеждат следните промени съответно в приложение 28-А или 28-Б като корекция от чисто формално естество, при условие че те не засягат взаимно договорения обхват, предвиден в настоящата глава:

- а) промяна в наименованието на субект;
- б) сливане на два или повече субекта, изброени в раздели А, Б и В от приложение 28-А или 28-Б;
- в) разделянето на субект, посочен в раздели А, Б и В от приложение 28-А или 28-Б, на два или повече субекта, които се добавят към субектите, изброени в същия раздел от приложение 28-А или 28-Б.

6. Ако една от страните предложи коригиране съответно на приложение 28-А или 28-Б, тази страна уведомява другата страна на всеки две години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

7. Всяка от страните може да уведоми другата страна, че възразява срещу предложена корекция, в срок от 45 дни от получаване на уведомлението. Ако дадена страна представи възражение, тя излага основанията относно това защо смята, че предложената корекция не е изменение съгласно параграф 5 и описва въздействието на предложената корекция върху взаимно договорения обхват, предвиден в настоящата глава. Ако в срок от 45 дни след получаване на уведомлението не бъде подадено такова писмено възражение, се смята, че страната е съгласна с предложената корекция.

Консултации и уреждане на спорове

8. Ако другата страна възрази срещу предложеното изменение или корекция в срок от 45 дни, страните се стремят да разрешат въпроса посредством консултации след получаване на уведомлението. Ако страните не постигнат споразумение в срок от 60 дни от получаването на възражението, страната, която иска да измени или коригира приложението си, може да отнесе въпроса към процедура за уреждане на спорове съгласно настоящата част. Предложеното изменение или предложената корекция влиза в сила само когато двете страни са постигнали съгласие или въз основа на окончателно решение съгласно процедурата, предвидена в глава 38.

9. Ако в рамките на процедурата по консултации съгласно параграф 8 от настоящия член не се постигне споразумение, това не освобождава страните от задължението да провеждат консултации съгласно глава 38.

ЧЛЕН 28.21

Подкомитет по обществените поръчки

По искане на една от страните Подкомитетът по обществените поръчки („Подкомитетът“), създаден съгласно член 8.8, параграф 1, заседава, за да разглежда въпроси, свързани с изпълнението и прилагането на настоящата глава, както следва:

- а) въпроси, свързани с обществените поръчки, които са отнесени до него от някоя от страните;
- б) наблюдение на дейностите по сътрудничеството, предприети от страните, както е предвидено в член 28.23;
- в) улесняване на участието на малки и средни предприятия в попадащи в обхвата поръчки, както е предвидено в член 28.22; както и
- г) обсъждане на състоянието на прилагането на единната точка за достъп съгласно член 28.6, параграф 7.

ЧЛЕН 28.22

Улесняване на участието на малките и средните предприятия

1. Страните признават важния принос, който малките и средните предприятия (по-долу „МСП“) могат да имат за икономическия растеж и заетостта, както и значението на улесняването на участието на МСП в обществени поръчки.
2. Страните признават значението на електронните обществени поръчки за улесняване на участието на МСП в процедурите за възлагане на обществени поръчки чрез осигуряване на прозрачност.
3. Страните признават също така значението на стопанските сдружения между доставчиците на всяка от страните, и по-специално между МСП, включително съвместното участие в тържни процедури.
4. Страните могат:
  - а) да предоставят информация относно мерките, използвани от тях за допринасяне, насърчаване или улесняване на участието на МСП в обществени поръчки;
  - б) да сътрудничат при разработването на механизми за предоставяне на информация на МСП относно средствата за участие в попадащи в обхвата поръчки по настоящата глава.

5. Доколкото е възможно, с цел улесняване на участието на МСП в попадащи в обхвата поръчки, всяка от страните:

- а) предоставя определение на МСП в електронен портал;
- б) се стреми да предоставя безплатно цялата тържна документация;
- в) предприема всякакви други мерки, предназначени да улеснят участието на МСП в обществени поръчки, обхванати от настоящата глава, при условие че тези мерки не са дискриминационни спрямо предприятията от другата страна.

ЧЛЕН 28.23

Сътрудничество

1. Страните полагат всички усилия за развитие на дейности за сътрудничество с цел постигане на по-добро разбиране на съответните им системи за възлагане на обществени поръчки, както и по-добър достъп до съответните им пазари, по въпроси като:

- а) обмен на опит и информация, като например регулаторни рамки, най-добри практики и статистически данни;

- б) улесняване на участието на доставчици в попадащи в обхвата поръчки, по-специално по отношение на МСП;
  - в) разработване и разширяване на използването на електронни средства в системите за възлагане на обществени поръчки;
  - г) изграждане на капацитет чрез насърчаване на взаимното обучение на държавни служители и служители на възложители с оглед на изпълнение на разпоредбите на настоящата глава.
2. Страните информират Подкомитета, посочен в член 28.21, за всяка от тези дейности.

ЧЛЕН 28.24

По-нататъшни преговори

Подкомитетът по обществените поръчки, посочен в член 28.21, преразглежда действието на настоящата глава и не по-късно от четири години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение може да предложи на Съвместния комитет да препоръча на страните да проведат допълнителни преговори с оглед на постигане на допълнителен достъп до пазара.